

Uvodnik

Andrej Bratuž

Neustavljive teroristične akcije

Ob koncu prejšnjega tedna so bombni atentati v Londonu opozorili svetovno javnost, da ostajajo teroristične akcije neustavljiva nevarnost. Ko je v podzemski železnici in na mestnem avtobusu prišlo nenadoma do eksplozij, je bilo takoj jasno, da gre za atentat, podoben tistim, ki so pred leti že prizadeli Združene države Amerike in Španijo. Nasilna dejanja so tudi tokrat zahtevala visok davek, na desetine človeških življenj in na stotine ranjencev. Vse to ob začetku zasedanja vrha G-8 na Škotskem, t.j. ob srečanju najbolj razvitih držav na svetu, katerim se je pridružila Rusija. Britanski premier je za nekaj ur zapustil zasedanje in pohitel v London. Z odločnimi besedami je obsodil atentate, kar so naredili tudi ostali člani vrha G-8, ki pa so kljub nastalemu položaju nadaljevali z delom in zasedanje tudi zaključili. Splošno mnenje je, da je za londonske atentate, najbolj odmevno tovrstno teroristično akcijo po onih v New Yorku (2001) in Madridu (2004), odgovorna teroristična organizacija Al Kaida in da sodi v natančno izdelani demonski načrt, po katerem naj bi bile razvite države, za ceno nešteti človeških življenj in nedolžnih žrtev, stalno ogrožene. Tarča teh napadov sta predvsem severnoameriška in evropska celina ter njihova največja mesta, ker je v njih zaradi velikega števila prebivalcev najlaže z enim samim zamahom povzročiti prave pokole. Teroristične akcije takšnega obsega postajajo nekakšen Damoklejev meč, ki visi nad človeštvom, pa ne vemo, kdaj in kje bo ponovno udaril.

Že prizadete države, a tudi tiste, ki so še vedno ogrožene, so poostrele varnostne ukrepe, vendar se zdi, da so še tako skrbno organizirani sistemi in družbe pred temi zlovesčimi dejanji brez moči. V zvezi z najnovejšimi atentati uvodničar v Corriere della Sera (11.7.05) opozarja na zadržanje britanskih oblasti in državljanov ob srhljivih dogodkih preteklih dni: znali so obvladati položaj in ohraniti red, zaprli so dohode od epicentrala tragedije. Televizija je snemala bolj uspešnost hitre pomoči kot same žrtve, brez pretiravanja in brez ustvarjanja panike je poročala o številu mrtvih itd. Vsaj v tem pogledu so bili teroristi poraženi, ugotavlja pisec. Vse to odraža značaj in življenjski slog neke skupnosti, ne more pa nas pomiriti. Papež Benedikt XVI. je v nedeljskem nagovoru z okna apostolske palače zaklical atentatorjem, naj se v božjem imenu ustavijo. "Tistim, ki netijo sovraštvo in ki počenjajo tako odvratna teroristična dejanja, pravim: Bog ljubi življenje, ki ga je ustvaril, ne pa smrti." Na Trgu sv. Petra zbrano množico je pozval k molitvi za umorjene v londonskih atentatih, za ranjence in za njihove domače ter dodal: "Molimo tudi za atentatorje: naj se Gospod dotakne njihovih src." Teroristična dejanja so obsodili tudi najvišji angleški voditelji anglikanske, muslimanske, katoliške, judovske in protestantske veroizpovedi, ki so se ob tej priložnosti zbrali v Londonu in objavili skupni dokument. V njem je med drugim rečeno: "Terorizem je zlo, ki ga na noben način ni mogoče opravičiti in ki ga z vso močjo obsojamo in zavračamo." Prepričani smo, da terorizem, ki sam povzroča zlo in uničuje človeška življenja, ne bo rešil žgočih vprašanj sodobnega sveta.

Foto D. Novakovič

V. Vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu v Ljubljani

Poglabljeno in slovesno!

Z nagovorom predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franca Cukjati se je po zapeti slovenski himni, pel jo je slovenski zbor Korotan iz ZDA, v prostorih slovenskega parlamenta v četrtek, 7. t.m., pričelo celodnevno V. srečanje Slovencev iz zamejstva in zdomstva v Državnem zboru. Več kot dvesto Slovencev z vseh koncev sveta in zelo dobro zastopstvo naše narodne manjšine je prisluhnilo tudi mag. Janezu Krambergerju, predsedniku Komisije Državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu, predsedniku Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Francu Pukšiču, ki so vsi po vrsti poudarili nov odnos Republike Slovenije do vseh članov narodne skupnosti, ki živijo po svetu.

"Ta domovina je vaša domovina, ta domovina je domovina vseh slovenskih hčera in sinov ne glede na meje! Če je bila kdaj domovina marsikateri hčeri ali sinu v preteklosti krivična, tudi hudobna mačeha, je treba to odpustiti, drugače ne gre! Sinovi in hčere, ki imajo krivično mater, svoji materi odpustijo, morajo odpustiti, ker drugače ne gre, saj je tudi slaba vseeno njihova mati! Naša domovina ima dolžnosti do svojih rojakov, svojih otrok po svetu in tega se mora politika zavedati in prav tu v slovenskem parlamentu še najbolj! Dolžnost vsake politike je, da naredi življenje svojim rojakom

lepo in bogato in to je tudi dolžnost naše politike!" je bil prepričljivo odličan, krščansko prepričljiv, politično naravnost imeniten dr. Franc Cukjati, ki je v svojem uvodnem posegu dobesedno razbremenil trenja, ki še obstajajo v svetu med Slovenci. Njegov: "Imejte lep dan, počutite se lepo v Državnem zboru in dobro delajte!" je bil več kot dober obet za poglobljene razprave različnih komisij.

Slavnostni govornik v Ljubljani je bil naš pisatelj Alojz Rebula, čigar govor objavljamo v celoti: *Spoštovani in dragi izseljenci, sinovi matere Slovenije, razpršeni po celinah, topel pozdrav od človeka, ki vam je po svoji usodi in duhovnosti blizu. Čeprav je namreč samo zamejec - njegovo rojstvo vas loči od slovenske meje samo nekaj sto metrov -, je skupaj z vami delil usodo, ki bi jo strnil v besedo brezdomovinskost. Brezdomovinskost s svojo družbeno odrinjenostjo, z izgubljenostjo sredi tujega jezika in tujega ozračja, s pogrešanjem občutka enakopravne umeščenosti v življenje. Kot zamejec, povrh še preživelec genocidnega totalitarnega režima, se zato čutim nekako soudeležen z vašo usodo. A predvsem mislim, da sem soudeležen pri nečem, kar nas danes združuje tukaj v slovenskem parlamentu te čudežno neodvisne in čudežno demokratične*

Slovenije: soudeležen pri ljubezni do tega našega drobca Planeta, do te naše prelepe panonsko-alpsko-obmorske domovine. Nisem bil povabljen sem, da bi vam predaval, ampak samo, da bi vam izrekel pozdrav naše domovine.

Glejte, v vseh definicijah naroda, kaj je narod, bomo našli našete več ali manj iste elemente - teritorij, jezik, skupno pripadnostno zavest, vero, a nikjer ne bomo našli omenjene meje. V nobeni od teh definicij ni rečeno, da je narod skupnost znotraj določenih državnih meja. Dejansko so lahko pripadniki nekega naroda tudi zunaj meja, s katerimi je njihova matična država omejena. Ne gre samo za manjšine, ki jih je od matične skupnosti odrezala ali nara-va ali sosedova volja ali mednarodna intriga, ampak za vse one, ki jih je življenje zaneslo daleč od domovine, celo čez oceane na druge celine. Pesnik Župancič je v svoji Dumi, tej veliki pesmi izseljenstva, omenil dva centrifugalna elementa, ki sta povzročila slovensko diasporo. Omenil je "silo življenja" in "srca nemir", se pravi ekonomski in psihološki dejavnik. A ko bi svoje Dume ne bil pisal leta 1908, ampak v letih po 1945, bi moral poleg sile življenja in nemira srca dodati še silo zgodovine, konkretno revolucije, še konkretnije komunistične revolucije.

Mislim namreč, da si je danes naša narodna zavest v glavnem soglasna v tem, s kakšnim izrazom gre opredeliti medvojno dogajanje, ki je na slovensko zemljo pripeljalo policijski sistem in jo posejalo s štiristo morišči.

/ stran 15
JUP

Po New Yorku in Madridu na vrsti London, žrtve so vedno nedolžni ljudje

Po zadnjih podatkih je v atentatih islamskih skrajnežev v Londonu umrlo najmanj 52 ljudi, okrog 1.000 jih je bilo ranjenih. Papež Benedikt XVI. je v tradicionalnem nedeljskem nagovoru naravnost rotli teroriste, naj prenehajo s krvavimi dejanji, Boga pa je prosil usmiljenja za žrtve in "naj se dotakne src teroristov".

2
in
14

Pogovor

Dr. Miha Preinfalk govori o znani družini Aversperg, ki ji je posvetil obsežno raziskavo

3

Politična kronika

Italija po atentatu v Londonu

Terroristični atentat v četrtek, 7. t.m., v Londonu ni le zasenčil zasedanja voditeljev industrijsko najbolj razvitih držav na svetu, ki je bilo na Škotskem, temveč je imel za posledico, da je tudi italijanska javnost vsaj za nekaj dni "pozabila" na politično dogajanje doma. Pozornost nase pa je pritegnil ministrski predsednik Berlusconi, ko je ponovil, da bo Italija še v letošnjem septembru odpoklicala 300 svojih vojakov iz Iraka, o čemer se je že bila pogovorila tako z iraško vlado kot z zavezniki, ki imajo svoje vojake v Iraku. Italija ima v tej državi tri tisoč mož, ki ne skrbijo le za mir in red, ampak tudi vežbajo domače varnostne sile. Italijanski vojaki naj bi se vračali v domovino postopno in po programu, ki ga bodo sestavili v sporazumu z vsemi prizadetimi partnerji. V kratkem bo rimski parlament moral odobriti financiranje svojega kontingen-

ta v Iraku, pri čemer bo levo-sredinska opozicija gotovo glasovala proti. Nekateri njeni vidnejši predstavniki so namreč že izjavili, da bo opozicija iz načelnih razlogov glasovala proti financiranju, vendar ne bo zahtevala takojšnjega odpoklica vseh vojakov. Leva sredina pa bi vsekakor želela, da bi vlada jasno povedala, kako si zamišlja izhod iz zagate. Del italijanske politične kronike je tudi odkritje "vzporedne policije", zaradi česar je pristojni sodnik v Genovi odredil hišni pripor za dve osebi, medtem ko je za kakih 20 v teku preiskava. Vse pa kaže, da ne gre za kdovekako nevarno zadevo, temveč le za poskus, kako na lahek način priti do denarja. Resnejša je vsekakor zadeva z nekdanjim imamom (muslimanskim duhovnikom) v Milanu. Piše se Abu Omar, je egiptovski državljani in so ga 17. februarja 2003 agenti ameriške obveščevalne službe CIA

ugrabili v neposredni bližini njegovega stanovanja v lombardski prestolnici, ga s kombijem odpeljali v Aviano, kjer je znano ameriško vojaško letališče, od koder je z vojaškim letalom nadaljeval pot v Nemčijo ter končno pristal v Egiptu. Tu so ga vtaknili v zapor in ga mučili. Sumijo namreč, da je pomemben član islamske teroristične organizacije Al Kajda. Pristojni italijanski sodnik je uvedel kazenski postopek zoper 13 ameriških državljanov, ki naj bi sodelovali pri ugrabitvi milanskega imama. Sodnik tudi zahteva, naj se imam izroči Italiji. Nastal je zelo zelo kočljiv položaj, ker so pristojne italijanske oblasti takoj izjavile, da je do ugrabitve prišlo v njihovi popolni nevednosti. Čez leto dni pa je baje bilo Italijanom javljeno, da milanski imam ni bil ugrabljen, temveč da mu je bila zaupana pomembna naloga v zvezi s "sveto vojno"; trenutno pa naj bi se nahajal na Balkanu. Tako je v intervjuju za italijanski ilustrirani teden L'Espresso povedal javni tožilec Stefano Dambruoso, ki je do leta 2004 vodil večino milanskih preiskav o islamskem terorizmu.

/ stran 14
Drago Legiša

Neutemeljene obtožbe tržaških krogov

Peti prometni koridor in Slovenija

V zadnjem času se pri nas mnogo razpravlja, tudi polemično, o tako imenovanem petem evropskem železniškem koridorju, to se pravi o načrtu sodobne hitre železniške povezave od Lizbone do Kijeva. Gre vsekakor za pomembno mednarodno prometno zvezo, ki bo odločilno vplivala na razvoj širokega območja, koder naj bi potekala, kajti nanjo se bodo priključili prometni tokovi za hitre prevoze tako ljudi kot tovorov. Vprašanje njene dograditve je postalo izredno aktualno po zadnji širitvi območja Evropske unije na vzhod. Ta prometnica naj bi se v glavnem naslonila na obstoječe železniško omrežje, ki ga bo zato treba tehnično in tehnološko posodobiti za visoko hitrost vlakov. V Italiji naj bi potekala po Padski nižini in se pri Mestrah usmerila proti Trstu in Ljubljani. Razumljivo je, da se za zgraditev te hitre proge močno zavzema naša dežela F-Jk in z njo Trst s svojim prista-

niščem. Enako želi Slovenija z njo povezati koprsko pristanišče. Pred kratkim je bila v Trstu letna skupščina Zveze italijanskih trgovinskih zbornic, na kateri so razpravljali tudi o sedanji stopnji ureničevanja omenjenega železniškega koridorja, o časovnih rokih za njegovo izvedbo in potrebnih finančnih virih. K delnemu kritju stroškov namerava prispevati Evropska unija, vendar morajo tudi zainteresirane države poskrbeti za ostali del financiranja. In tu se že pojavljajo nemajhne težave. Na omenjenem tržaškem srečanju so predstavniki nekaterih zlasti krajevnih institucij očitali Sloveniji, da ne kaže zadostnega zanimanja za čimprejšnjo dograditev petega koridorja in da daje prednost zgraditvi drugega železniškega tira Koper-Divača pred čezmejno povezavo Opčine-Divača in da se odmika od dogovora iz leta 2001 na evropski ravni. Posebno polemičen poseg je v tem pogledu imel predsednik tržaške pokrajine Fabio Scoccimarro (sicer viden pripadnik Nacionalnega zavez-

ništva). V naslednjih dneh je v pismu zunanjemu ministru Finiju in prometnemu ministru Lunardiju ihtavo zahteval, naj vlada za božjo voljo pozove Ljubljano k spoštovanju dogovorov. Gre za prav poučno pridigo s strani tistih, ki so, recimo, lani povsem ignorirali pridružitve Slovenije Evropski zvezi, pa so se sedaj čez noč zavedeli, da imajo pred nosom državo Slovenijo, s katero se je treba pogajati. Tudi krajevni mediji, zlasti tržaški Il Piccolo, so zadevo prikazovali v luči, kakor da Slovenija nalašč zaustavlja ureničevanje petega koridorja, da s tem zaščiti interese koprškega pristanišča.

Vsem tovrstnim in drugim "očitarjem" je trezno odgovorila evropska koordinatorica za peti koridor Loyola de Palacio, ki je dejala, da po njenem ne gre za zaozstajanje Slovenije, ampak za vprašanje ustreznih finančnih sredstev. Zato razume, zakaj daje prednost drugemu tiru med Koper in Divačo. Dejala je tudi, da je podoben problem v zvezi s traso koridorja med Lyonom in Turinom, kjer Francija tudi nekoliko zaozstaja, ker gre za zgraditev izredno dragega predora pod Alpami. Zato bo treba vse podobne težave premostiti s skupnimi političnimi in finančnimi naporji. Enake obtožbe na račun Slovenije smo slišali tudi na srečanju pomorskih podjetnikov s predstavniki tržaške pokrajine, na katerem je ravnatelj združenja tržaških spediterjev Ampelio Zanoterra izrazil zaskrbljenost, da Trst ne bo mogel uspešno konkurirati s koprskim pristaniščem, ker da Ljubljana načrtno skuša upočasniti razvoj tržaškega pristanišča in podobno. Kot vidimo, se miselnost nekaterih tržaških političnih in gospodarskih krogov še ni toliko spremenila, da bi se stvarno lotili reševanja vprašanj v zvezi z novim razvojem gospodarstva. Še vedno vidijo "nevarnost" za vsakim vogalom in pričakujejo od Rima, da jih bo finančno podpiral, kot so bili vajeni doslej, kakor da se je okrog Trsta in dlje ni nič spremenilo v zadnjem desetletju. Do kdaj se bo takšna miselnost nadaljevala?

Alojz Tul

Delegacija SSk v Strassbourgu

Več odmevnih srečanj

Beneška komisija

Delegaciji Slovenske skupnosti (Mirko Spacapan in Damijan Terpin) in Enotne liste (Vladimir Smrtnik, Marjan Pipp in Hubert Mikel) sta se v Strassbourgu sestali s funkcijarnarjem Beneške komisije pri Svetu Evrope Alainom Chablaisom z namenom, da bi preverili možnost, kako bi lahko ta pomembni organ, ki izdeluje in pripravlja

pravna mnenja v zvezi s spoštovanjem ustavnih določb o človekovih pravicah, zavzel stališče glede kršitev ustavnih pravic slovenske manjšine v Italiji in Avstriji, še posebno v zvezi z neizvajanimi odločbami Avstrijskega ustavnega sodišča glede dvojezičnih napisov. Gospod Chablais je pojasnil, da je postopek vezan na sprožitve vprašanja s strani državnih vlad, lahko pa tudi večje skupine evropskih poslancev, kot na primer Intergrupe za manjšinska vprašanja, ne morejo pa tega postopka sprožiti manjšine

same.

To se pravi, da bodo morale manjšine izpostavljati svoje težave preko svojih evropskih predstavnikov, ki lahko v ta namen pridobijo kolege in tako s transverzalnno akcijo pripomorejo k mednarodni raz-

nes ni še doživela postopka ratifikacije, ki se je ustavil v senatni zbornici. Ustrezni zakon so v poslanski zbornici podpisali manjšinski poslanci, med njimi Siegfried Brugger in ostali Južni Tirolci.

Tudi tu se pač ponavlja stara zgodba, da Republika Italija zlahka obvezuje do svojih manjšin, potem pa se jih redno otepa. Na žalost so sicer tudi koroški Slovenci pri tem ugotavljali, da se

sežnosti manjšinske problematike.

Evropska listina o regionalnih in manjšinskih jezikih

Delegacijo Enotne liste in Slovenske skupnosti, ki se je te dni mudila v Strassbourgu na evropskih institucijah, sta sprejela tudi načelnik sekretariata Philipp Blair in tajnik pri evropski listini za manjšinske jezike Antonio Bultrini. Medtem ko je Republika Avstrija podpisala Listino in jo potem ratificirala v svojem parlamentu, jo je Republika Italija sicer podpisala že leta 1992, a do da-

Avstrija obnaša enako ali še slabše.

Evropski uradi sicer izvajajo nadzor nad podpisanimi obvezami, vendar odgovori držav niso vedno primerni.

Manjšina bi morala preko vseh svojih vzvodov, še zlasti preko senatnega predstavništva, v sodelovanju z ostalimi predstavniki manjšin v parlamentu doseči, da tudi Italija ratificira Listino. To bi vsekakor sprožilo dodatne evropske kontrolne mehanizme nad izvajanjem in spoštovanjem manjšinskih pravic.

/ stran 14

Pomembna izvolitev

Caveri predsednik avtonomne dežele Doline Aosta

Znani manjšinski politik Luciano Caveri, še prej radijski časnikar v Aosti, je bil izvoljen za predsednika deželne vlade v Aosti. Sam je zelo znan tudi pri nas, saj si je kot poslanec v rimskem parlamentu veliko prizadeval za izglasovanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino. Nekaj

časa je bil tudi evropski poslanec, v obdobju D'Alemove vlade pa tudi podtajnik za narodne in jezikovne manjšine. Kasneje je bil odbornik za turizem, šport, prevoze in odnose z Evropsko unijo. S tem je gotovo dosegel, da stranka, ki ji pripada, t.j. Union Valdotaïne, bistveno odloča v deželni

politiki. Sedaj je tudi župan v Aosti član te stranke. V deželi sestavljajo večino levi demokrati in člani omenjene manjšinske stranke.

Za podporo Slovincem v Italiji je Caveri prejel priznanje predsednika Republike Slovenije Janeza Drnovška. Uglednemu manjšinskemu politiku naše iskrene čestitke. **AB**

Povejmo na glas

Po Londonu teža še večja

Dan po terorističnem londonskem udaru sem se zavedel, da nihče, ki sem ga tisti dan srečal, dogodka ni niti omenil. Kot da se ne bi nič zgodilo. Tudi jaz sam ga nisem omenil, med poslovnim dnevom se nanj sploh nisem spomnil in vendar smo zanj vedeli vsi. Vsi smo še zelo dobro vedeli, kaj se je zgodilo in da je zadeva v tolikšni meri legla na nas vse in je sama po sebi tako obremenjujoča, da smo si želeli vsaj nekaj ur predaha, ker se bo dogodek zagotovo ponovno z vso težo potisnil v našo zavest. In tako se je tudi zgodilo: po opravljenih poslih se je dogodek ponovno potisnil v našo zavest - in tam tudi ostal. Počutje je sedaj drugačno kot po napadu na New York, v vsakem primeru zelo drugačno. Pustimo ob strani dejstvo, da ni bilo mogoče kar tako verjeti v možnost, da se bo kljub uradnim napovedim teroristična akcija v Londonu v tolikšni meri "posrečila" in da je sploh izvedljiva. Izpeljava akcije je osupnila celo izvedence tajnih služb. In vendar sedanje počutje ni skrajno neugodno zaradi nekakšnega fizičnega občutka nemoči, češ popolnoma nemočni smo in oropani vsakršne varnosti. Ne gre torej za tak ali drugačen paničen strah, ki beži in se umika, v nas vseh se te dni dogaja nekaj povsem drugega. Dogaja se neka globlja in vsekakor težka zavest, da se nahajamo sredi obdobja, ki ne bo kratkotrajno, se je komaj dobro pričelo in se bo podaljševalo v prihodnost, da se torej nahajamo sredi obdobja, ki je že samo po sebi velika in komaj znosna teža. Zato smo na poseben

način mirni, vendar ujeti, prikovani na tok dobe, ki kot da gre svojo pot in se zdi, da ga ni mogoče preusmeriti in ga s tem napraviti obvladljivega. To pa je občutek nesvobode in nesvoboda je slej ko prej središnji del teže, ki jo za seboj pušča "teroristični" London. Postal je jasno, da po do sedaj utečeni poti ni mogoče naprej. Po sedaj utečeni poti namreč ni mogoče preprečiti nadaljnega slabšanja svetovne situacije, ni mogoče preprečiti, da ne bi trdo soočenje med civilizacijami postalo še trše in krutejše, če ne bomo storili česa prelomnega in nekaj povsem novega. Da bo trdo soočenje med civilizacijami lahko postalo še dosti trše, to je ključno prepoznanje tega tesnobe trenutka, saj bo to trdo soočenje s svojo utesnjenostjo zajelo in zajemalo tudi vse lokalne stvarnosti na način, da londonski udar čutimo na svoji koži in duši prav vsi ne glede na zemljepisno širino in dolžino. In prav to prepoznanje - ne nazadnje je v njem smisel tukajšnjega razmišljanja - je ključno, saj je istočasno možnost za izhod iz sicer brezizhodne situacije.

Treba je torej storiti nekaj prelomnega, nekaj drugačnega: na star način oziroma zgolj s silo namreč ne bomo prišli nikamor in ne moremo priti nikamor. Verjeti pa moramo v iskanje novih poti v prepričanju, da je terorizem le vrh ledene gore in nikakor ne izvirni problem. Izvirni problem je zagotovo tragično, vendar odpravlivo medsebojno nerazumevanje tako različnih civilizacij tega sveta.

Janez Povše

Na dnu...

POČUTIM SE GRDEGA,
STRAŠNEGA, GNUSNEGA
IN OGABNEGA!

NIČ NE SKRIBITE
MIRNO SE ULEŽITE,
LE OŠTANITE OBRNENI
PROTI ZIDU!

Spomin na 60-letnico begunstva

Tabor Slovencev po svetu, ki ga od leta 1994 junija ali julija v Šentvidu pri Ljubljani redno prireja Izseljensko društvo Slovenija v svetu, je imel letos poseben pečat. Minilo je namreč 60 let od konca vojne, povojnih množičnih pobojev, a tudi begunstva tisočev in tisočev Slovencev. Umaknili so se pred komunističnim nasiljem in diktatorskim režimom. Večinoma so po nekaj let preživel v begunskih taboriščih po Avstriji in Italiji, nato je velika večina za vedno odšla v Argentino, Kanado, Veliko Britanijo, ZDA in druge države.

Za katere ideale so se ti ljudje navduševali in borili, še danes kažejo izseljenske skupnosti vse redkejših predstavnikov te generacije in pa njihovih potomcev v omenjenih državah, saj skušajo živeti v skladu s krščansko vero, v zvestobi slovenstvu, kulturnim in demokratičnim vrednotam.

Simpozij v Šentvidu

XII. Tabor Slovencev po svetu se je v soboto, 2. julija, začel s simpozijem o izviri in malo obravnavani temi - o doprinosu slovenskih beguncev pri utrjevanju narodne zavesti v zamejstvu. Razpravo je vodil zgodovinar Andrej Vovko iz Ljubljane, referata pa sta prebrala ravnatelj Janko Zerzer iz Koroške in časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta.

Zerzer je prikazal položaj beguncev iz Slovenije, ki so se zatekli na Koroško, nakar se je zadržal pri tistih, ki so se integrirali v tamkajšnjo narodno skupnost, pri težavah, ki so ovirale boljše povezovanje, a tudi pri neprecenljivi vlogi, ki so jo v verskem in kulturnem življenju odigrali zlasti begunski duhovniki, predvsem salezijanci.

Jevnikar je nakazal razlike med Primorsko in Koroško, označil različne dobe in oblike emigracije (od vračanja primorskih beguncev prek prave politične emigracije do raznoterega pojava obnavljanja slovenskega javnega življenja na Tržaškem in Goriskem je poudaril, da je bil delež pripadnikov politične emigracije pri ustvarjanju slovenskega šolstva in pri utrjevanju slovenščine, kot tudi pri vzpostavljanju javnega delovanja katoličanov (to velja za Tržaško), bistven. Dokaj pomemben pa je bil tudi na cerkvenem, prostnem, vzgojnem in kulturnem področju.

Srečanje, ki ga je povezovala Verena Koršič Zorn, je uvedel predsednik SVS Boštjan Kocmur, pod vodstvom Janeza Sršena pa je zapel mešani zbor Korotan iz Clevelanda (ZDA). Pozdravne nagovore so imeli državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič, podpredsednik Sveta slovenskih organizacij Marij Maver iz Trsta, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič iz Washingtona, zastopnik Zedinjene Slovenije in Medorganizacijskega sveta Tine Vivod iz Argentine ter evropski poslanec Lojze Peterle.

Posebni nagradi so izročili prof. Metodu Milaču iz ZDA, ki je ustanovil zbor Korotan in nedavno napisal odmevno knjigo spominov, ter Slovenskemu gledališču Buenos Aires za 40-letno delo.

SVS je pred taborom izdala še novo številko svoje revije z gradivom z lanskega srečanja in pa 288 strani debel zbornik s temeljnim gradivom vseh dosedanjih taborov.

Dopoldanski del sta zaokrožila zbor Korotan in plesna skupina letošnjih slovenskih maturantov skupine RAST 34 iz Argentine.

Romanje v Kočevski Rog

Štirje avtobusi udeležencev z vseh koncev Slovenije in sveta so se popoldne napotili še k povojnemu morišču Pod Krenom v Kočevskem Rogu, kjer je več izseljenskih in matičnih duhovnikov somišalevalo za žrtve. Pel je zbor Korotan, recitirali pa so člani Slovenskega gledališča Buenos Aires.

Maša v stolnici

Slovesno somaševanje ob 60-letnici konca vojne in začetka begunstva je bilo tudi naslednjega dne, v nedeljo, 3. julija, popoldne v nabito polni ljubljanski stolnici. Združeno je bilo s slovesno izročitvijo metropolitnega palija novemu ljubljanskemu nadškofu in metropolitu Alojzu Uraanu, kar je opravil apostolski nuncij Santos Abril y Castello.

/ stran 15

Večstoletna zgodovina rodbine Auersperg

Pogovor / Miha Preinfalk

Pri založbi ZRC na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa SAZU v Ljubljani je pravkar izšla kot Dissertationes 4 v zbirki The-saurus memoriae monumentalna knjiga (na 656 straneh velikega formata) Auerspergi. Po sledih mogočnega tura, delo mladega znanstvenika dr. Miha Preinfalka, ki se je prijazno odzval na vabilo za intervju.

Prosim Vas, da se predstavite našim bralcem in na kratko opišete svoje življenje!

Rodil sem se leta 1974 v Ljubljani, večino življenja pa sem preživel na lgu pri Ljubljani, kjer še danes živim z družino. Po končani gimnaziji sem se leta 1993 vpisal na samostojni študij zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, od leta 1999 pa sem zaposlen na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU.

Kdaj ste se začeli zanimati za zgodovino in predvsem za rodoslovje? Zakaj je slednje pomembno?

Zgodovina me je zanimala že v osnovni šoli, čeprav takrat nisem načrtoval, da se bom z njo profesionalno ukvarjal. V šoli so me bolj zanimali tuji jeziki, ob koncu gimnazije pa sem sklenil, da grem študirat zgodovino, ker se mi je zdela veliko bolj razgibana in zanimiva. Tudi z rodoslovjem se ukvarjam že nekaj časa, ker me zanima, od kod prihajamo, kdo so moji sorodniki... Rodoslovje nam pokaže našo vpetost v družbo in naše povezave z ljudmi, za katere ne bi nikoli sumili, da nas z njimi družijo skupni predniki. Za zgodovinske raziskave pa je rodoslovje še toliko pomembnejše, saj je pogosto edini ključ, ki nam pomaga razvozlati zapletene situacije - npr. glede dedovanja in podobno.

Kateri je bil glavni namen tega Vašega monumentalnega dela?

Z raziskovanjem plemiške družine Auersperg sem želel v prvi vrsti predstaviti rodbino Auersperg kot celoto. Nekateri slavni posamezniki so bili do sedaj kar precej raziskani, praktično nihče pa se še ni lotil družine v celoti. Res je sicer zanimanje za Auersperge staro več stoletij, toda dela, ki so razkrivala drobce iz bogate turjaške zgodovine, so bila v veliki meri zastarela, pomanjkljiva in celo netočna. Zato sem želel s svojo raziskavo enkrat za vselej razjasniti (pogosto zapletena) sorodstvena razmerja v omenjeni rodbini, pri tem pa se nisem omejil le na Kranjsko, temveč sem v raziskavo zajel celotno rodbino, tudi njen spodnjeavstrijski in knežji del. Poleg tega sem želel današnjemu bralcu znova približati nekdanjo plemiško družbo, katere raziskave so bile dolgo časa precej zapostavljene, celo nezaželeno. Želel sem pokazati, da je bilo tudi plemstvo eden bistvenih elementov slovenske zgodovine.

Zakaj prav Auerspergi oziroma Turjačani? Kje je zanje bistveno?

Auerspergi so bili pravzaprav naključna izbira. Že med pisanjem diplomske naloge sem ob iskanju in prebiranju literature ugotovil, da o tej družini ni moč najti kakšnega sintetičnega dela, ki bi družino zajelo v celoti. Zato sem sklenil, da to praznino zapolnim sam v sklopu svojega podiplomskega študija. Združil sem svoje zanimanje za zgodovino in rodoslovje in rezultat je tu. Kot se je izkazalo, je bilo takšno delo res potrebno, saj so bili Auerspergi ena najstarejših in najpomembnejših plemiških družin, ki je močno zaznamovala ne le slovenski, temveč širši srednjeevropski prostor. Tudi v Avstriji in na Češkem, kjer so bili Auerspergi prav tako prisotni dolga stoletja, ni o njih napisanega prav veliko, tako da upam, da bo moja

knjiga zanimiva tudi izven slovenskih meja.

Brala sem, da je stari rod Turjaških, po izvoru verjetno švabski oz. bavarski, izumrl in da so jih nadomestili ministeriali, t.j. služabniki v upravni in vojaški službi velikašev. Slednji naj bi bili slovenskega rodu.

Kdo se bili ministeriali, ki so sredi 13. stoletja nadaljevali rod svobodnih Auerspergov na Turjaku, še do danes ni povsem zadovoljivo pojasnjeno. Po eni teoriji naj bi bili to člani okoliškega nesvobodnega plemstva, ki so bili v službi svobodnih gospodov, sam pa se nagibam k teoriji, da je bila to kljub vsemu

rangiranje v cesarstvu nekoliko drugačno kot v avstrijskih deželah oziroma so za določanje pomembnosti in ugleda na plemiški hierarhični lestvici veljali drugačni kriteriji. S Celjskimi grofi je Auersperge težko primerjati, saj so Celjski do svojega izumrtja obdržali svobodni status - torej takšnega, kakršnega je imel svobodni rod Auerspergov do sredine 13. stoletja. Celjski so bili grofi in knezi že v 15. stoletju, ko so bili Auerspergi še na ravni netituliranega plemstva, torej zgolj "plemeniti" (von).

Katera veja je glavna in kako jo določimo? (Prešeren je napisal Turjaško Rozamundo, ki je žive-

la na Turjaku, Tolstoj je v Vojni in miru opisal kneza Karla Auersperga, ki je živel na Dunaju. Gre torej za člana različnih linij. Pa tudi Auerspergstrasse v Salzburgu verjetno ni posvečena našim Turjačanom!)

Glavna veja je tista, ki izhaja od najstarejšega sina in ima v posesti tudi izvorni grad. Ostale veje, ki so jih osnovali mlajši sinovi, pa so formalno gledano mlajše ali stranske veje. Več vej tvori

linijo, katere glavna značilnost je en skupen prednik in relativna geografska zaokroženost ter neodvisnost od ostalih linij. Skozi stoletja so se Auerspergi razdelili na tri glavne linije - kranjsko, knežjo (od sredine 17. stoletja) ter avstrijsko, ki se je izoblikovala konec 15. stoletja v Spodnji Avstriji. Stiki med člani posameznih linij niso bili preveč intenzivni, ponekod jih sploh ni bilo. Zato pa so bili toliko bolj v stikih člani posameznih vej iste linije, ki so si bili tudi geografsko bližje - npr. člani s Turjaka, Mokric, Šrajbarskega turna pri Krškem... Pogosto so se med seboj tudi poročali. Mimogrede, glavna veja Auerspergov s Turjaka, katere člani živijo še danes, je posedovala grad Turjak skoraj tisoč let (do konca druge svetovne vojne), kar je fenomen tudi v širšem evropskem prostoru.

Pok. prof. Emil Auersperg, naš dolgoletni kolega na slovenski gimnaziji v Trstu, je bil grof, baron Šumberški in žužemberški. Kaj to pomeni?

Prof. Emil Auersperg je bil grof, ker je njegov direktni prednik Ditrih leta 1630 prejel grofovski naziv od cesarja Ferdinanda II. Od takrat dalje so imeli vsi Ditrihovi potomci naziv grofa oz. grofice. Naziv "baron Šumberški in žužemberški" pa izhaja iz začetka 17. stoletja, ko je izumrla tista veja Auerspergov, ki je imela v lasti gradova Žužemberk in bližnji Šumberk. Takrat je ta dedščina prešla na vejo Auerspergov s Turjaka, ki je prevzela tudi naziv gospodov (kasneje baronov) Šumberških in žužemberških. Načeloma so danes do tega naziva upravičeni vsi moški člani družine, vendar ga uporabljajo samo grofi, knezi pa ne. Morda bi kot zanimivost omenil, da po plemiškem pravu neplemiška žena prevzame možev plemiški status. Žena grofa je torej grofica, tudi če ni bila rojena kot plemkinja. Recipročnost pa tu ne

velja - če se plemkinja poroči z neplemičem, tudi sama izgubi svoj plemiški stan.

Auerspergi so bili del plemiške družbe, "njihova zgodovina je zgodovina srednje Evrope v malem" trdite nekje, kot takšni so imeli določne pravice (privilegije), a tudi dolžnosti. Katere so bile pravice in katere dolžnosti?

Dolžnost plemiča je bila povezana predvsem s služenjem dvema gospodarjema - vladarju in Bogu. Do uveljavitve najemniške vojske so bili plemiči vladarju dolžni nuditi vojaško podporo, kasneje pa to ni bilo več obvezno. Dejansko je bila oprostitve služenja vojaškega roka ena od plemiških pravic, ki so jih skušali vladarji čim bolj omejiti. Ostale pravice so bile še npr. uporaba plemiških nazivov in grba, privilegirana sodna pristojnost, pravica do sprejemanja fevdov, ustanavljanja fideikomisov in podobno. Kot rečeno, so vladarji v svojih absolutističnih težnjah te pravice vse bolj krčili, tako da je po letu 1848 edina ekskluzivna pravica plemstva ostala uporaba plemiških nazivov. Leta 1919 je bila tudi ta pravica formalnopravno odpravljena, neformalno in v zasebni sferi pa plemiški nazivi in grbi obstajajo še danes.

Kakšni so bili odnosi med Auerspergi in Habsburžani: podobni kot med Celjskimi grofi oz. knezi in Habsburžani, ali ne? Kakšna je bila njihova družinska politika in sorodstvene povezave?

Odnosi med Auerspergi in Habsburžani so bili vedno izvrstni, saj so se Auerspergi vedno zavedali, da so Habsburžani njihovi vladarji in so jim vedno zvesto služili. Nikoli jih niso poskušali izigrati ali se jim postaviti po robu. Celjski grofje so imeli tu drugačno taktiko, ki jo je narekoval njihov svobodni status. Celjski so bili po plemiški hierarhiji praktično enakovredni Habsburžanom in so to tudi s pridom izkoriščali, a so imeli smolo, ker so izumrli v moški liniji. Družinska politika Auerspergov je bila enaka, kot so jo vodile praktično vse plemiške rodbine - izbirati čim bogatejše in uglednejše zakonske partnerje in s tem večati družinsko premoženje in ugled. Auerspergi so bili tu relativno kar uspešni in so si na račun poročnih zvez precej povečali posest. To politiko so obdržali tudi, ko so s povzdigom med kneze postali del najvišje elite. Šele v 20. stoletju pa je prišlo tudi do dveh porok med Auerspergi in Habsburžani.

Kateri so pa Vašem najpomembnejši in najzanimivejši člani te rodbine?

V rodbini se je v njenem skoraj tisočletnem dokumentiranem obstoju našlo kar nekaj zanimivih in pomembnih posameznikov. Z vojaškega stališča sta to nedvomno Herbard, ki je bil strah in trepet Turkov v 16. stoletju, ter njegov nekoliko mlajši sorodnik Andrej, ki je leta 1593 izvojeval pomembno zmago pri Sisku. Eden največjih kulturnih mecenov je bil grof Volf Engelbert (1610-1673), ki je dal zgraditi znameniti knežji dvorec v Ljubljani in imel v njem eno najboljših knjižnic daleč naokoli. Njegov brat Janez Vajkard, prvi knez (1615-1677), je bil eden najmočnejših ministrov na cesarskem dvoru in tvorec državne politike. V 19. stoletju sta dva člana knežje linije (Karel in njegov brat Adolf) vodila vladno, ne smemo pa pozabiti tudi na grofa Antona Aleksandra (1806-1876), znanega pod psevdonimom Anastasius Grün, ki je bil Slovincem politično sicer zelo naklonjen, s kulturnega stališča pa je njegov opus nedvomno zelo pomemben.

/ stran 8

Diomira Fabjan Bajc

Cirilmetodova nedelja v Marijinem svetišču na Vejni

“Kot sveta brata Ciril in Metod boste oznanjali evangelij!”

Novomašnik g. David Pahor in srebrnomašnika g. Žarko Škerlj in g. Jan-ko Hajšek so bili letošnji slavljenci na tradicionalni Cirilmetodovi nedelji v Marijinem svetišču na Vejni. Jubilantom, ki so v procesiji za zastavo svetih bratov Cirila in Metoda prišli h glavnemu oltarju, je topel izraz hvalečnosti izkazala množica vernikov, pred slovesno sveto mašo, ki jo je daroval novomašnik, pa so jim šopek cvetja poklonile ženske v narodnih nošah v spremstvu skavtov.

“Vsak dan Kristus kliče ljudi, ki so pripravljeni oznanjati Božjo besedo in darovati svoje življenje bližnjemu. Temu klicu se je David odzval. Odločil se je, da postane duhovnik, ker veruje v Gospoda in bo stopal po poteh, ki jih je On nakazal sv. Petru, apostolom in učencem. Bog vas pošilja v svet vojn, lakote, bolezni, terorizma, suženjstva, materializma in izkoriščanja tretjega sveta. Kot sv. brata Ciril in Metod, ki jih danes skupaj z vami slavimo, boste oznanjali evangelij in ob tem naleteli na marsikatero zapreko, a ne bojte se, ker Bog vas bo stalno spremljal, vedno bo z vami in nikoli vas ne bo zapustil.” Tako je skavtski voditelj Edwin Bukavec v priložnost-

nem nagovoru slavljencem pozdravil novomašnika Davida Pahorja, ki je pred mesecem dni pel novo mašo v rojstnih Jamljah. “G. Žarko je bil posvečen leta 1980 na Sveti Gori. Najprej je bil

Foto DPD

kaplan v Postojni, nato trinajst let župnik v Mačkoljah, zdaj vodi že deveto leto župnijo v Bazovici. Tudi p. Janko slavi 25-letnico mašništva, iz rojstnih Žetal pri Ptujju pa ga je duhovniško delo odpeljalo v Avstrijo, Rim, Firence in Devin. Čestitamo jubilentoma, ki že 25 let obdelujeta božji vinograd.

Delo gotovo ni bilo lahko, kljub temu se nista ustrašila in nadaljevala sta na poti evangelija in božje besede, ker je ob vaju stopal On, ki vse premore. Gotovo je po temnih oblakih pokukalo sonce veselja in miru ter radodarnosti bratov in sester, ki zupajo svojo notranjo stisko vama, ki sta božja glasnika na zemlji. Spoštovana, z veseljem in božjim blagoslovom nadaljujta začrtano pot!,” je zaključil Bukavec, ki se je spomnil tudi pred dvema mesecema preminulega g. Kosmača, dolgoletne duše Cirilmetodove nedelje. Ob tem se je Bukavec zahvalil g. Markuži, ki je prevzel skrb, da se ta praznik nadaljuje, sam pa je pred kratkim obhajal 40-letnico mašništva. Slovesno sveto mašo je obogatilo ubrano petje združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča.

“Skoraj 40 let se tu zbiramo, da počastimo sv. Cirila in Metoda,” je v pridigi izpostavil g. Markuža, “vredna sta našega čaščenja, ker sta s svojim klenim delovanjem ohranila jezik in kulturo. Branila sta slovanski oz. slovenski jezik v bogoslužju in tako udeležena načela drugega vatikanskega koncila že tisoč let prej!” Ob tem

je Markuža poudaril, da je Cirilmetodova nedelja v Marijinem svetišču na Vejni dobra odločitev. V času gradnje si je namreč msgr. Jakob Ukmar zelo prizadeval za primerno in strpno poimenovanje svetišča, slovenski duhovniki pa so si nadejali, da bi slednje postalo stičišče med vzhodnimi in zahodnimi kristjani. Zamisel ni bila sprejeta, prodrla pa je pobuda o gradnji oltarja sv. Cirila in Metoda, ki ga je izrisal umetnik Tone Kralj. Nato se je Markuža poklonil spominu pokojnega msgr. Angela Kosmača, ki je bil prava gonilna sila srečanj na Vejni in pobud Apostolstva sv. Cirila in Metoda vse od ustanovitve v letu 1962. Kosmačeva oporoka je njegova knjiga Trnjeva pot slovenskega duhovnika, v njej je jasno zapisano, koliko so slovenski duhovniki trpeli pod fašizmom in v po-vojnem obdobju. “Knjiga je labodji spev, zahvala Bogu za poklic in izraz hvalečnosti vsem, ki jih je g. Kosmač srečal na njegovi življenjski poti,” je zaključil Markuža.

Sv. mašo je sklenila procesija vernikov k oltarju svetih bratov, kjer je bilo ob priložnostni molitvi za zedinjenje kristjanov čaščenje relikvij sv. Cirila.

MR

Slovesnost

Sveta birma v Šempolaju

V nedeljo, 3. julija, smo imeli v Šempolaju sv. Birmo. Velika množica ljudi, staršev sorodnikov in vaščanov je spremljala sedem birmank in birmancev k sprejetju tega zakramenta. Birmanke in tudi nekaj botrov je bilo oblečenih v kraške narod-

birmance. Med drugim je nadškof podčrtal, da je sprejem zakramenta svete Birme veliko božje darilo, a prinaša tako kot vsako darilo odgovornosti. Mladi morajo zato izoblikovati iz dneva v dan tisti občutek odgovornosti, da bodo živeli v krščanskem duhu, prispevali k

ne noše. Vzdušje je bilo enkratno in ovito v magično atmosfero predprazničnega pričakovanja, k temu so pripomogli še žarki poletnega sonca, ki so z zahodne strani obsevali harmonične arhitektonske oblike šempolajske cerkve.

Točno ob 18. uri je dekan dr. Jože Markuža pred oltarjem sprejel nadškofa in slovesnost je dosegla svoj višek, ko se je začelo darovanje svete maše. Daritev svete maše je bila zares zelo slovesna in občutena. Na koru je pel domači cerkveni zbor pod vodstvom dirigenta Iva Kralja. Domači župnik se je spomnil pastirskega obiska, ki ga je nadškof decembra lani opravil v župniji sv. Pelagija, in se mu zahvalil za ponovno prisotnost med nami. Nadškof Dino De Antoni se je ponovno izkazal kot izreden duhovni pastir in dokazal tudi veliko spoštovanje do slovenske kulture ter nakazal pot, ki vodi preko vere k pravemu sožitju med ljudmi. Izredno kvaliteten in sodoben pa je bil njegov pristop do mladih, ki je nagovoril prav

ohranjanju in širjenju katoliške vere. Prav tako je gospod nadškof zaželel, da bi bila življenjska pot mladih birmancev bleščeča kot narodne noše in oblačila, v katera so se oblekli, a tudi vsebinsko bogata. Višek daritve smo doživeli, ko je nadškof birmancem v spremstvu botrov vsakemu posebej podaril zakrament sv. Birme. Birmanci in predstavniki staršev so na koncu s krajšimi nagovori in skromnimi darili želeli izkazati vso hvalečnost nadškofu.

Po maši se množica nikakor ni mogla ločiti. V cerkvi in pred njo se je ustvarila velika družabnost. Tudi gospod nadškof se je še nekaj časa pomudil z nami. Bil je to zares velik praznik za vso šempolajsko versko skupnost; še enkrat gre naša zahvala gospodu dekanu dr. Markuži, ki je birmance dobro pripravil in s pomočjo staršev in vseh, ki so sodelovali pri organiziranju, čiščenju in krašenju cerkve ter poskrbeli, da je bilo vse odlično pripravljeno.

Edvin Forčič

Prejeli smo

Spoštovani! Prosimo, da bi - v zvezi z dopisom gospoda Antka, ki ga prinaša Novi glas z dne 30. junija na 4. strani - objavili naslednje:

Organist italijanske narodnosti, ki v Nabrežini vodi italijansko pevsko skupino in ob posebnih priložnostih združen italijansko-slovenski zbor, redno orgla tudi pri slovenski nedeljski maši. Občasno je tudi odsoten (zaradi službenih obveznosti ali zaradi bolezni: slednje se je na primer pripetilo prav v nedeljo, 26. junija). Hvala za pozornost!

PEVKE

Aktualno

Ob novomašnem križu

Predzadnji dan misijona v mali dolenjski vasi je bil za Marico usoden. Iskala je priložnost, da bi, kot vsi, ki so se misijona udeležili, opravila spoved. Ni želela, da bi bila v vrsti kot večina župljanov, ampak je iskala možnost, da bi “smuknila” v spovednico, ko ni veliko ljudi. Njen strah je bil upravičen. Končala je učiteljšče in kaj vse so jim v tistem času vcepljali v glavo še zlasti pred maturo. Dolgi govori, pa tudi pogovori, kako naj v socialističnem duhu vzgajajo naš slovenski socialistični rod ... na kaj vse mora mlada učiteljica paziti, da bi čim prej po naših vaseh izpraznili cerkve in bi polpreteklo klerikalno navlako zamenjali za pridobitve socializma ... Teh podukov in smernic ni bilo konca in vse to je leta in leta poslušala tudi Marica, ki si je vedno želela, da bi bila dobra učiteljica, pa ne samo to, tudi mati, ki naj bi svojim otrokom, če jih bo kdaj imela, dala tisto, kar je dala njej njena mama, ko sta skupaj molili, skupaj hodili v cerkev, skupaj delali jaslice, pa tudi skupaj ostajali pred božjim grobom ...

Tako je predzadnji dan misijona prišla v cerkev nekoliko prej, se usedla v klopi in bila vesela, da je sama s svojim Bogom ob misijonskem križu. Nestrpno je pričakovala patra, ki je spovedoval v desni spovednici. Vedela je, da je tudi pesnik, saj je prav prejšnji večer ob koncu misijonskega govora zrecital pesem Kristus. Njeno besedilo ji je še vedno donelo v ušesih “Na poti življenja stojiš - in mi se rodimo. Ko shodimo, pridemo predte - in obstojimo: in sklenemo iti za tabo - ali pa mimo!” Ne, jaz sem prišla pred Njega in naj bi ne šel tokrat mimo, še zlasti ne nocoj, ta trenutek, ob tej spovedi “, je razmišljala. Cerkevna vrata so zaškripala in Marica je bila prepričana, da je prišel še kdo, ki bi želel spoved kot ona. Ko previdno pogleda, vidi, da je misijonar stopil v spovednico in mala lučka na spovednici se je odprla. Plašno je vstopila in ob koncu spovedi še do-

dala: “Imam neko vprašanje, ki me vse dni misijona zelo žuli. Veste, končala sem učiteljšče. Mislim se zaposliti na banki, da bom tako normalno lahko hodila v cerkev. Če bi postala učiteljica, bi to ne bilo mogoče, saj razumete gospod misijonar?” Nekaj časa je bila v spovednici tišina. Zanjso so bili to neskončno dolgi trenutki... Končno se je misijonar oglašil in odločno rekel: “Ne, drago dekle, vi bodite učiteljica. Veliko dobrega lahko tako naredite! K maši pa hodite čez hrib v sosednjo faro!” Zopet tišina in Marica je prišepnila: “Bom upoštevala, čeprav bo težko!” “Z vami bo Kristus - Na poti življenja stojiš - in mi se rodimo. Shodili smo, prišli predte - tu zdaj stojimo in sklenemo iti za tabo, za tabo, ne mimo!” je še dodal misijonar, in sta se poslovila. Celi večer in še veliko let pozneje se ji je globoko vtisnilo v spomin besedilo tiste misijonarjeve pesmi. Upoštevala je misijonarjev

nasvet, pa tudi družino si je ustvarila. Prišlo so takšne in drugačne preizkušnje, ki pa so kljub vsemu imele tudi lepe trenutke. Te dni je premišljevala, koliko let je že od tedaj, ko je kaplan po maši, v fari čez hrib, prejel v naročje njenega malega Tončka, ga dvignil visoko proti tabernaklju in mu rekel: “Vidiš Tonček, tam prebiva Bog, ki te ima rad, ko mama! Zato bodi priden!” Sama ne ve, zakaj ji je prav ta dogodek ostal v neizbrisnem spominu. Zopet ji je prišel pred oči, ko sta s sinom kupovala novomašni križ. Kakšno naključje: “V trgovini sta bila dva podobna križa. Ni razmišljala dolgo: “Eden bo za sina, drugi pa bo za naš dom. Tonček bo blagoslovil oba. On bo odšel, v kotu pa bo ostal križ, z njegovim novomašnim blagoslovom. Meni, kot mami, pa ostane še naprej nošenje tudi sinovega križa. Saj si še vedno moj sin, čeprav odhajaš od doma in postajaš pastir vseh, ki ti jih bo poslal On, ki visi na tem križu! - Bodi dober in tudi vesel duhovnik, si je v srcu mislila, ko sta odhajala iz trgovine, vsak s svojim križem ...

Ambrož Kodolja

16. NAVADNA NEDELJA

Mdr 12,13.16-19; Ps 86; Rim 8,26-27; Mt 13,24-43

Jezus vzame veliko prilik pri oznanjevanju kraljestva iz kmečkega okolja in življenja. Pozorno opazuje vse zato, da lahko naobrbe vso skrb na življenje, kajti Bog ljubi življenje (Mdr 12,13).

A, saj ni drugih bogov. Samo ON skrbi za vse. Njegova moč pa je v pravičnosti. Njegovo gospodovanje stori, da vsemu prizanaša. Njegova moč sodi milo. Saj je prizanesljiv. S takim ravnanjem je svoje ljudstvo poučil, da mora biti pravičen prijatelj ljudi (Mdr 12,16-19).

Pretekli teden smo premišljevali o sejalcu in semenu. Bog se ne utruja sejati dobro seme. A človek s svojo nemarnostjo in kratkovidnostjo, s pogledom v samo vidno, onemogoči v sebi rast nebeškega kraljestva. Rešitev je v priznanju Stvarnika, v hvalež-

nosti za vse stvari; zlasti je v hvaležnosti in ljubezni do sočloveka.

Današnji psalm nas uči pogovora z Bogom. Ta pogovor je najprej poslušanje in strmenje nad Bogom. Zato izpove Bogu, da je do nas dober in da odpušča, da je poln dobrote do vseh, ki ga kličejo. Psalm vsebuje prošnjo. Odpev pa govori takole: “Ti, Gospod, si dober in odpuščaš” (Ps 86,5). Odpev lahko ponavljamo skozi ves teden, vsak zase, ker smo ga ponavljali v zboru v cerkvi pri nedeljskem bogoslužju, pri sv. maši; zato nam je domač.

List Rimljanom piše, da se naši molitvi pridruži sam Sveti Duh. Tudi takrat, ko se nam zdi, da ne moremo moliti, ker smo skrajno raztreseni. Tedaj Sveti Duh posreduje za nas z neizrekljivimi vzdihmi (Rim 8,26).

On pa ne moli namesto nas, pač pa posreduje naše molitve Bogu, jih sprejme ter spremini v neizrekljive vzdih, saj je naš odvetnik, ki nam ga je Sin poslal (Jds 1990, 211). On torej uravnava našo molitev tako, da pride do Boga, kajti samo on pozna globočine in skrivnosti Boga.

Toda skrivnosti Boga in Božje kraljestvo niso samo za Jude. Jezus nam to pojasni s priliko o pšenici in ljuljki, ki velja za vse ljudi, kajti njiva je ves svet. Pšenica ali dobri ljudje se najdejo povsod, so kakor posejani po celnem svetu, kjer živijo skupaj dobri in hudobni. Resnično stanje bo Jezus razkril šele ob koncu sveta. Do tedaj pa nas vabi, naj delamo dobro. Hudič si že itak prizadeva na vse pretege za kopičenje zla. To je tisti sovražni človek iz prilike, ki nam bo nasprotoval vse do sodb. A čaka ga ognjena peč in jok ter skripanje z zobmi; z njim pa čaka poguba tudi vse krivične in pohujšljivce. Ker je Božje kraljestvo v začetku in sploh na tem svetu majhno, je neznan, zato ne zbujajo pozornosti in potrebuje moči Svetega Duha. Tako nam govori sv. Pavel v današnjem drugem berilu. Čeprav je komaj opazno kakor gorčično zrno ali kakor kvas v testu, ima vendarle od Boga moč, da zraste oz. da prekvasi veliko kruha (Mt 13,24-43; Rim 8,26-27). Tega pa krivičen človek ne zazna in ne doživi. A na koncu presega vsa pričakovanja. Je

namreč delo Boga in ne človeka.

Veličastvo Božjega kraljestva bo razkrito šele na koncu vsega. Do takrat pa se korenine ljuljke ovijajo s koreninami pšenice, ki jo zato lahko zadušijo. Prav tako moramo računati z dejstvom, da hudobija lahko zaduši v srcu vero v Božjo moč. Boj v srcu in tudi v družbi ni nobenemu prihranjen. Jezusu so večkrat očitali, da je prijatelj grešnikov, ker se je z njimi družil (Mt 11,19). Toda on je zares prijatelj grešnikov, a le zato, da jih lahko rešuje. Izzove pa tiste, ki mu to zlonamerno očitajo, češ naj mu dokažejo greh (Jn 8,46).

Njegova ljubezen do grešnikov utrjuje naše zaupanje vanj. Spremlja nas nevidno, kakor rast semena v zemlji. To seme lahko prekrivajo trpljenje, žalost, osamelost, nezaznavanje okolice, pomanjkanje, krivice. Toda Jezus uresničuje vztrajno in dosledno po Duhu nebeško kraljestvo. Nagovarja in spremlja vse, ne samo Jude, ne samo pravič-

ne. Ponavljamo zato: “Ti, Gospod, si dober in odpuščaš!” (Ps 86,5).

LIUBLJANA Maša na izseljensko nedeljo in podelitev palija ljubljanskemu nadškofu msgr. Uranu

Slovenska Cerkev naj bo zvesta svoji istovetnosti in rimski univerzalnosti

„**J**az, Alóž Uran, nadškof in metropolit ljubljanski, prisegam, da bom vedno zvest in pokoren blaženemu apostolu Petru, sveti, apostolski rimski Cerkev in papežu Benediktu XVI. ter njegovim naslednikom. Tako naj mi pomaga vsemogočni Bog!“

Takšen je prevod prisege, ki jo je v latinščini izrekel po poročanju spletne strani slovenske Cerkve ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran v ljubljanski stolnici v nedeljo, 3. julija, pred apostolskim nuncijem msgr. Santosom Abrilom y Castellom. Ta mu je v papeževem imenu podelil palij, simbol metropolitanske oblasti in povezanosti s Petrovim naslednikom.

Svečanosti so se v velikem številu udeležili slovenski izseljenci, saj je maša bila na izseljensko nedeljo. Ob nunciju in nadškofu so bili še prefekt Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja dr. Franc Rode, upokojeni beograjski nadškof dr. Franc Perko, upokojeni ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas in stiški opat dr. Anton Nadrah ter več kot 30 duhovnikov. Med mašo je prepeval zbor Korotan iz Clevelanda.

Mašo je začel apostolski nuncij, ki je tudi razložil, da palij ni le navadno znamenje časti, ampak ima globok pomen zavezanosti ter posebne bližine in zvestobe svetemu očetu. Sledili sta prisega in podelitev palija, ki so jo verniki spremljali stoje in v tišini. Med izročitvijo je nuncij med drugim povedal: „Ta palij naj ti bo simbol edi-

nosti in dokazilo občestva z apostolskim sedežem; naj bo vez ljubezni in spodbuda k srčnosti, da si boš tisti dan, ko pride in se razodene veliki Bog in knez pastirjev, Jezus Kristus, lahko nadel oblačilo nesmrtnosti in slave skupaj s tebi zaupano čredo.“

Nadškof Uran je v nagovoru poudaril doživljanje vesoljne povezanosti s Cerkvijo in z rojaki z vsega sveta. Izseljenska nedelja ima letos še poseben poudarek, je rekel. Spomnil se je dogodkov sredi leta 1945, časa najhujšega eksodusa slovenskega prebivalstva: „Po zgledu in pod vplivom velikih sovjetskih bratov je bila nesreča okupacije naše dežele zlorabljen za izpeljavo revolucije in prevzema oblasti.“ Najhujša tragedija pa se je zgodila po vojni, ko so tisoči naših mož in fantov brez sodbe ali dokaza krivde bili zverinsko umorjeni in počivajo v brezštevilih brezni. Velik del rojakov je moral v tujino, da so si rešili življenje. Izgubili so vse, v tujem svetu so se postavili na noge; v sebi so nosili hrepenenje po slovenski zemlji. Ko sprejemam palij na izseljensko nedeljo, je povedal nadškof, čutim globoko povezanost z vsemi rojaki doma in po svetu. „Toliko poguma so mi dali s svojo trdoživostjo, da je to lahko stalna vzpodbuda tudi za Slovence v domovini.“

Ob koncu maše je spregovoril tudi nekdanji ljubljanski nadškof dr. Franc Rode; čestital je msgr. Uranu za sprejem svetega palija in izrazil željo, da bi bil „znamenje še ožje povezanosti in globokega občestva Vas osebno, ljubljanske

nadškofije in celotne Cerkve na Slovenskem s svetim očetom Benediktom XVI.“ Danes lahko izrazimo svoje veselje, da smo v naši burni zgodovini ostali zvesti rimskemu škofu, je še povedal dr. Rode, „ki je vselej spoštoval naš jezik, našo narodno kulturo in nas potrjeval v naši slovenski istovetnosti in hkrati nas je odpiral v vesolje, v vesoljno dimenzijo vse-

ga človeštva in nas navajal k lepim, bratskim odnosom z našimi sosednjimi narodi in z narodi vsega sveta. To je tudi ena od značilnosti Katoliške cerkve: odpiranje drugim, odpiranje svetu.“ Slovenska Cerkev naj bo po prejemu palija potrjena v teh dveh razsežnostih: v zvestobi sebi, svoji istovetnosti in zvestobi rimski univerzalnosti.

Kratke

Izjava Slovenske škofovske konference ob terorističnih napadih v Londonu

Ob terorističnih napadih na javnih prevoznih sredstvih v Londonu, ki so se zgodili v četrtek, 7. julija 2005, v dopoldanskih urah, se Cerkev na Slovenskem pridružuje molitvi kristjanov po svetu za žrtve napada in za njihove svojce. Skrbno načrtovan atentat na nemočne in nedolžne ljudi je prizadel ne samo prebivalce glavnega mesta Velike Britanije, temveč vse človeštvo in njegove temeljne vrednote. Zločinsko dejanje ne more imeti nikakršnega opravičila in ga najodločnejše obsojamo.

Vernike in vse ljudi dobre volje vabimo k molitvi ter prizadevanju za varnost, pravičnost in solidarnost med narodi, z namenom, da bi ljudje različnih narodnosti in prepričanj mogli živeti v medsebojnem zaupanju in miru.

Spominska svečanost za člane družine Breclj

V nedeljo, 17. julija, bo v gozdu pri Zgornji Branici že tradicionalna spominska svečanost za člane družine Breclj iz Zapuž pri Ajdovščini, ki so pred 61 leti padli kot žrtve revolucije. Svečanost se bo pričela ob 17.30. Sv. mašo bo vodil škof vikar za Slovence v tržaški škofiji msgr. Franc Vončina. V primeru slabega vremena se bo slovesnost odvijala v cerkvi pri Kodretih.

Draga mladih v Celju

Poletni del Drage mladih je letos potekal minuli konec tedna, to je od 7. do 10. julija v Domu sv. Jožefa v Celju. Srečanje študentov in mladih intelektualcev iz Slovenije, zamejstva in zdomstva je bilo letos posvečeno temi „Solidarnost v sodobni družbi“. Letošnjih udeležencev je bilo 60, v Celje pa so prišli iz vse Slovenije, pa še iz Italije, Avstrije, Bosne in Hrvaške. O solidarnosti so na okroglih mizah spregovorili Anton Stres, Janez Juhant in Igor Bahovec, Andrej Fištravec, Bojan Vakounig in Branko Cestnik. Petkova okrogla miza je bila posvečena bolj teoriji, oziroma razčlenjevanju pojma solidarnosti s filozofskega, antropološkega in sociološkega vidika. Na sobotni okrogli mizi pa so gostje skušali odgovoriti na vprašanje, kdo danes skrbi za oblikovanje čute solidarnosti, ko so nekatere tradicionalne institucije, začeni z družino, v krizi. Tu je bil govor o vlogi medijev, majhnih skupnostih, ki so zelo vplivne predvsem med mladimi, in tudi o vlogi Cerkve. Na četrtkovem uradnem odprtju pa je predsednik slovenskega parlamenta France Cukjati govoril o solidarnosti v politiki. Poudaril je, da gre za humaniziran odnos države do človeka. Zaustravljen je ob novi ustavi Evropske unije, ki solidarnosti posveča veliko pozornosti. Tema je med mladimi sprožila veliko zanimanja, tako so bile vse debate zelo bogate in razgibane. Udeleženci so se popoldne sprostili na delavnicah in izletih. Jesenski del Drage mladih bo 3. septembra na Opčinah, kjer se bo prepletal s tradicionalnimi študijskimi dnevi Drage. / BS

Benedikt XVI. bo v Kölnu obiskal tudi sinagogo

Papež Benedikt XVI. bo v okviru obiska na svetovnih dnevih mladih, ki bodo avgusta v nemškem Kölnu, obiskal tudi tamkajšnjo sinagogo. Po besedah kölnskega nadškofa, kardinala Joachima Meisnerja, bo papež to storil v znak približevanja med katoličani in judi, poroča francoska tiskovna agencija AFP. Kot je poudaril Meisner, bo papež obisk v sinagogi „jasen znak“ njegovega prvega potovanja v domovino Nemčijo, ki 60 let po drugi svetovni vojni še vedno nosi odgovornost za holokavst. To je znak judovski skupnosti, „našim starejšim bratom in sestrām, da je potrebno storiti vse, da se to ne ponovi“, je pristavil Meisner. Svetovni dnevi mladih bodo v Kölnu potekali med 15. in 21. avgustom. Ta dogodek bo tudi priložnost za srečanje Benedikta XVI. s predstavniki nemške protestantske cerkve, je povedal glavni tajnik omenjenega dogodka Heiner Koch. Kot prvi papež v zgodovini je predhodnik Benedikta XVI., pokojni Janez Pavel II., leta 1986 obiskal sinagogo v Rimu, poroča AFP.

PRVAČINA Ljudsko slavlje ob zlati maši g. Stanka Sivca

Zakoreninjeni v preteklosti ponosno naprej!

V nedeljo, 3. julija, je bilo v Prvačini veliko praznično slavlje. Ob 10. uri so namreč številni verniki praznovali zlato mašo svojega župnika, g. Stanka Sivca.

Faran je na slovesnosti povedal, da je to za Prvačince velik dan, saj so praznovali dva pomembna dogodka: god svetih bratov Cirila in Metoda in 50 let mašništva g. Sivca. Ob tem je navedel dogodek, ki je javnosti malo poznan, za Prvačino pa zelo pomenljiv. Pred 85 leti, leta 1920, je tam služboval župnik iz Brd, „mož pokončne drže in zaveden Slovenec g. Jožef Primožič.“ Na dan svetih bratov so v vasi organizirali procesijo; ker je potekala v slovenskem jeziku, je bila za italijansko vlado trn v peti in hotela jo je preprečiti. Naši ljudje se niso prestrašili, je še povedal govornik, obratno: zbrali so se v še večjem številu in med procesijo je odmevala slovenska pesem. To je Italijane pošteno razjezilo, tako da so sprejeli poskusili preprečiti celo z orožjem v roki. Pet vasičanov je bilo ranjenih. To je bil za vas dan upora. Na dogodek morajo biti Prvačkovci kot verni in zavedni Slovenci ponosni, saj so bili med prvimi, če ne prvi, ki so se uprli italijanskemu potujčevanju in prelili dragoceno kri za materni jezik.

Foto Pavšič-Zavodlav

G. Stanko Sivec se je rodil leta 1926 na Livku nad Kobari-dom. V petdesetih letih službovanja v Božjem vinogradu je bila njegova pot za Kristusa zelo razburkana. Marsikatero grenko izkušnjo je preživel zlasti v času po drugi svetovni vojni, ko je bila Božja beseda skoraj prepovedana. In vendar je ves čas ostal pokončen. Služboval je v različnih krajih slovenske domovine in povsod se ga radi spominjajo. Svoje pastirsko delo je začel v Šempasu, nadaljeval na Otlici in v Bovcu, kjer je

doživel dva huda potresa. Posebno se je izkazal pri obnovi obnovne cerkve v Prvačini; župljani so se v strahu spraševali, ali bodo kos takemu finančnemu bremenu, a on jih vedno tolaži in zagotavlja, da bodo z Božjo pomočjo to zmogli. Danes so Prvačkovci s svojo cerkvijo in župnikom veseli, zato so tudi prosili Gospoda Življenja, naj g. Sivcu pokloni ljubega zdravja, „da bi še mnogo let užival sadove svojega dela“ med njimi. V cerkvi sv. Andreja je slavje

potekalo nadvse praznično med lepim slovenskim cerkvenim petjem. Med somaševalci so bili g. Ljubo Marc, g. Dušan Bratina, g. Anton Lazar in g. Jožko Kragelj. O poslanstvu duhovnika in oznanjevanju evangelija je pridigal g. Kragelj, ki je v Prvačini nekoč sam župnikoval; skupno z jubilatoma sta bila v letih preizkušnje obsojena in tudi zaprta. Praznik se je nadaljeval z recitacijami in darovi v veliko veselje jubilarja, ponosnih Prvačkovcev in vseh navzočih znancev.

Srečanje o čezmejnem sodelovanju

Brancati in Brulc pri ministru Ruplu

Minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel se je 5. julija o problematiki obmejnega življenja pogovarjal z županoma Nove Gorice Mirkom Brulcem in Občine Gorica Vittorio Brancatijem.

“Slovenija veliko pozornost pripisuje čezmejnemu sodelovanju, saj ima prav to velik pomen tudi za krepitev odnosov med Slovenijo in Italijo. Podpiramo vse tiste projekte, ki konkretno vplivajo na izboljšanje vsakodnevnega življenja prebivalcev ob meji. Konstruktiven dialog med Novo Gorico in Gorico sprejemamo kot simbol združevanja tega prostora ter presejanja zgodovinskih delitev,” je na srečanju z obema županoma dejal minister dr. Rupel.

Do srečanja županov obeh Goric s slovenskim zunanjim ministrom je prišlo na pobudo župana Brulca, ki je ministru povabil na skupno srečanje z županom Gorice Brancatijem, kjer bi mu predstavila skupne projekte. Minister dr. Rupel se je vabilu prijazno odzval in župana povabil na pogovor v Ljubljano. Novogoriški in goriški župan sta ministru predstavila poglede in predloge za oblikovanje Goriške čezmejnne evroregije, načrte glede vzpostavitve turističnega projekta - parka miru na Sabotinu ter načrte za oblikovanje Evropske univerze na Goriškem. Župana sta se zavzela za razširitev območja prostega gibanja na trgu pred železniško postajo v Novi Gorici, za podaljšanje odpiralnih časov na nekaterih mejnih prehodih za obmejni promet na slovensko-italijanski meji ter izpostavila pomen sodelovanja Slovenije in Italije pri razvijanju prometne infrastrukture, kar je pomembno predvsem za obmejni prostor. “O problematiki odpiralnih časov sem govoril z italijanskim zunanjim ministrom in ga opozoril na naša stališča glede podaljšanja odpiralnega časa na nekaterih prehodih”, je županoma povedal minister in dejal, da morata obe strani s svojimi ukrepi slediti novim okoliščinam, ki so nastale z vstopom Slovenije v EU. Ob tem je minister pojasnil, da bodo tovrstna vprašanja, vključujoč urnike

na nekaterih mejnih prehodih, obravnavana na naslednjem zasedanju Videmske komisije, za sklic katere je na vrsti italijanska stran.

“Skupni evropski okvir nas postavlja pred nove izzive in nam odpira nove priložnosti. Veseli me, da se znotraj tega prostora že razvijajo višje oblike sodelovanja in podajajo pobude za ustanovitev evroregij. Slovenija daje prednost oblikovanju evroregij od spodaj navzgor, kar je tudi v skladu z evropsko usmeritvijo,” je poudaril minister dr. Rupel in dodal, da je pri oblikovanju takšnih povezav potrebno predhodno podrobneje opredeliti obseg, vsebine delovanja, organizacijsko strukturo in odnos do že obstoječih povezav.

“Slovenska stran evroregijo razume v širšem smislu, v katero bi bila vključena Slovenija kot celota in regije sosednjih držav. Takšno evroregijo, ki bi vključevala teritorij med Alpami, Jadrantom in Panonsko nižino, si v prihodnosti predstavljamo kot eno najprivlačnejših in najproduktivnejših regij v Evropi”, je še dejal minister dr. Rupel.

V nadaljevanju je minister izrazil podporo projektu Sabotin - park miru, ki bi simbolno prispeval k združevanju prebivalcev z obeh strani meje. Ob vprašanju zagotavljanja storitev magnetne resonance v bolnišnici v Gorici za slovenske zavarovance pa je zunanji minister dejal, da se je o tej problematiki pogovarjal s pristojnim ministrom, ministrom za zdravje dr. Bručnikom, ki mu je predstavil trenutno stanje. Minister dr. Rupel je poudaril, da obstaja predlog glede zagotovitve mobilne magnetne resonance, ki bi bila na voljo bolnišnicam z obeh strani meje. Glede predloga, ki predvideva zagotavljanje storitev magnetne resonance slovenskim zavarovancem prek fiksne naprave v bolnišnici v Gorici, pa slovenska stran ocenjuje, da je potrebno najti finančni in pravni okvir, je še dodal minister dr. Rupel. Minister je ob koncu pogovora izrazil prepričanje, da se bo sodelovanje v goriškem območju po že dobro začrtani poti in v duhu medsebojnega razumevanja tudi nadaljevalo.

Grad Rihemberk

Nova sezona kulturnih prireditev

Na gradu Rihemberk bo tudi letos poleti kulturna ponudba zelo pestra. Nova sezona kulturnih prireditev 2005 se bo pričela v petek, 15. julija, ob 21.00 v okviru projekta Imago Sloveniae – Počuda Slovenije s koncertom godalnega kvarteta Rožmarinke, ki ga sestavljajo violinistki Tina Krajnik in Monika Debelis, violončelistka Petra Gačnik ter violonistka Katja Krajnik. Poleg programa klasične glasbe so glasbenice v svoj repertoar vključile tudi priredbe popularnih skladb in slovenskih ljudskih pe-

smi. V soboto, 23. julija, bodo vedno ob 21.00 med glasbeno – literarnim večerom predstavili zgoščenko Odmev kapljic, medtem ko bo v torek, 2. avgusta, ob isti uri koncert Cello & Music Artist. Big Band GD Nova bo z instrumentalnimi solisti nastopil v petek, 26. avgusta, v soboto, 3. septembra, pa bodo na vrsti pihala filharmoničnega društva Furlanije-Juljske krajine. Oba koncerta se bosta začela ob 20. uri. Informacije o predstavah dobite pri programski vodji prireditve, Martini Trampuž (tel. +386 5 3334320).

Ločeno zbiranje odpadkov / Nekaj nasvetov

Glavni cilj je zmanjševanje skupne količine odpadkov

Ločeno zbiranje odpadkov na območju občin Sovodnje, Števerjan, Dolenje in še nekaterih drugih manjših občin se bo začelo 25. julija. V priredbi družbe IRIS ter občinskih uprav potekajo v teh dneh informativna srečanja o novem načinu zbiranja odpadkov iz gospodinjstev. Za odpadke iz industrijskih in obrtniških podjetij kakor tudi iz kmetijskih podjetij (npr. plastična in druga embalaža umetnih gnojil in fitosanitarnih sredstev) veljajo posebni predpisi in za oddajo teh odpadkov morajo poskrbeti podjetniki sami.

Ločeno zbiranje odpadkov že kakšen mesec poteka v nekaterih manjših občinah na Goriškem in v sami Gorici. V manjših občinah je pobuda po začetnih težavah stekla, več problemov pa so imeli v Gorici.

Glavni cilj novega načrta zbiranja odpadkov je postopno zmanjševanje skupne količine odpadkov in to z ločevanjem organskih odpadkov in njih predelavo v kompost, z recikliranjem papirja, plastenk, kartonov, pločevink, stekla itd. Do konca leta 2007 naj bi od skupne količine proizvedenih odpadkov izločili že okrog 50 odstotkov, namesto sedanjih 28 odstotkov.

V končni fazi bo ločeno zbiranje odpadkov zajelo vseh petindvajset občin na Goriškem, saj je bil načrt pripravljen na pokrajinski ravni. Območje pokrajine je bilo razdeljeno na šest področij. Sovodnje in Števerjan sodita v območje E, kjer bodo organske odpadke pobirali ob sredah in sobotah, medtem ko bodo odpadke za reciklažo pobirali ob četrkih, ob sredah

pa odpadke, namenjene v sežigalnico ali odlagališče.

Na dobro obiskanih srečanjih v Sovodnjah in Gabrjah v sovojenjski občini je podpravnatelj družbe IRIS inž. Cataneo, v sodelovanju z inž. Luco Ma-

nje odpadkov za reciklažo se bodo posluževali belkasto prosojnih vreč, za odlaganje suhih (in v sežigalnico ali odlagališče namenjenih) odpadkov pa rumenkasto-zelenih vreč.

Foto AC

riotto (slednji je kot predstavnik družbe IDECOM sodeloval pri oblikovanju dokončnega načrta) pojasnil glavne cilje pobude in predvsem, kako bo zbiranje potekalo. Predvsem velja opozoriti na dejstvo, da bodo z ulic zginili zabojniki in bodo gospodinjstva odpadke odlagala na cesto, in to na predvečer zgoraj omenjenih dni.

Za odlaganje vlažnih (organskih) odpadkov bodo gospodinjstva prejela posebne plastične posode - z izjemo tistih, ki že uporabljajo biokompost, posebno plastično posodo, kamor odlagajo kuhinjske odpadke, pokošeno travo, odpadno zelenjavo z vrta in podobno -, ki jih bodo praznili dvakrat tedensko. Za odlaga-

Organske odpadke bodo po posameznih območjih pobirali dvakrat tedensko, v con E, kamor sta uvrščeni občini Sovodnje in Števerjan, ob sredah in sobotah, odpadke za recikliranje enkrat tedensko (ob četrkih) in prav tako tudi odpadke za sežig (ob sredah).

Pomembno je dejstvo, da bodo po uvedbi novega načina zbiranja z ulic odstranili dose-danje zabojnike.

Stara ali neuporabljena zdravila kakor tudi baterije (ne pa avtomobilskih ali traktorskih) bo treba še naprej odlagati v posebne posode. Prav tako bo treba v te posebne zbiralnike odlagati prazne steklenice. Nobenih sprememb za zdaj ne bo glede pobiranja kosovnih

odpadkov, vendar pa že v prihodnjih mesecih napovedujejo ureditev posebnega zbirnega mesta pri Moraru, kjer bodo občani lahko oddali tudi motorno olje oziroma uporabljeno kuhinjsko olje.

Te dni bodo s strani družbe IRIS pooblaščen osebe obiskale vsa gospodinjstva v občinah, kjer bodo ločeno zbiranje odpadkov uvedli 25. t.m. Dostavile bodo količino posebnih vrečk, ki naj bi zadostovale do konca leta, posebni plastični posodi za organske oz. vlažne odpadke, knjižico z navodili in koledar z razporedom dni odvažanja posameznih vrst odpadkov. Dodatne vrečke, ki so kljub barvnemu odtenku dovolj prosojne, da omogočajo vpogled (in s tem nadzor) nad vsebino, bodo občani lahko dvignili na županstvih.

Občanom, ki imajo (in tudi uporabljajo) posodo za kompostiranje, posebnih plastičnih posod za organske odpadke ne bodo pustili. Kdor take posode še nima, lahko zanjo zaprosi družbo IRIS. Podrobnejša pojasnila, predvsem o odpiranju posameznih sestavin odpadkov, dobijo občani v posebni brošuri (ki je bila tiskana tudi v slovensčini), lahko pa zmeraj zaprosijo za informacije, in to preko zelene telefonske številke 800844344.

Zbiranje odpadkov bo potekalo po kriteriju “Od vrat do vrat”, kar pomeni, da bodo morali občani vreče oziroma posode za organskimi odpadki pustiti na ulici, v neposredni bližini vhoda, in to na predvečer dneva pobiranja, tako kakor izhaja iz dostavljenega razporeda. V primeru praznika bodo odpadke pobirali naslednjega dne.

Za uspešen začetek izvajanja novega načrta je nujno potrebno sodelovanje vseh in prav na to računajo pri podjetju IRIS.

Na neupoštevanje navodil bodo občane opozarjali s posebno nalepkami, sankcije pa pridejo v poštev le v izjemnih primerih.

KD Kremenjak v Jamljah

Harmonike so zadonele

Stara šola, sedaj večnamenski center v Jamljah, je v nedeljo, 10. t.m., privabil veliko ljudi na priljubljeno poletno prireditev društva Kremenjak, se pravi na 11. izvedbo tekmovanja z diatoničnimi harmonikami, poimenovano Diaton. Na odru se je pomerilo kar 28 tekmovalcev, ki so ustvarili prav veselo vzdušje. Godci so s svojimi vižami tudi tokrat potrdili, da je diatonična harmonika instrument, ki lahko ustvarja zelo različna razpoloženja in

občutke. Mnogi nastopajoči so se res izkazali in navdušili zbrano občinstvo. Letošnja izvedba je torej potrdila pomen in uspešnost te prireditve in tudi tečaja v igranju diatonične harmonike, ki ga je že pred leti organiziralo društvo Kremenjak.

Praznik pa je dejansko trajal cel dan, saj so v jutranjih urah priredili slikarski ex-tempore. Zlasti sodelujoči otroci so znali v sproščenem vzdušju ustvarjati male umetnine, ki izpričujejo tudi nadarjenost in spretnost

Foto Bumbaco

mnogih sodelujočih. Jameljski poletni praznik Diaton 2005 je tudi v večernih urah zbral ve-

liko ljudi, ki so se lahko zabavali v lepem domačem sproščenem vzdušju.

DOBERDOB Poletne prireditve

Pestro poletje na sprejemnem centru Gradina

Sprejemni center Gradina nad Doberdobom bo v naslednjih mesecih prizorišče zanimivih pobud in dejavnosti, ki bodo popestrile večere na doberdobski kraški gmajni.

Na tiskovni konferenci, ki so jo sklicali organizatorji (zadruga Dob iz Doberdoba, zadruga Economist Veneto iz Tržiča ter doberdobska občinska uprava), je bil v sredo, 6. julija, predstavljen bogat program poletnih prireditev in dejavnosti v prijetnem zbirališču nad Doberdobom. Zadruga Dob je

poleg tega za prijetno večerno druženje vseh gostov postavila tudi odprt šotor in kiosk na ploščo ob samem centru. Novost letošnjih poletnih prireditev je njihova obogatitev s številnimi pobudami, ki bodo potekale ne samo v večernih urah, ampak tudi v jutranjem in popoldanskem pasu. Gre za odprtje različnih razstav, ki

bodo publiki dostopne v daljših obdobjih od julija do septembra. Na svoj račun bodo prišli ljubitelji slikarske, pa tudi kiparske in fotografske umetnosti. Drugi del obširnega programa, ki ga dobro uokvirja geslo “Glej čez dan, poslušaj zvečer”, je posvečen glasbenim, filmskim in gledališkim predstavam. Julij in september

bosta posvečena predvsem lahki glasbi. V številnih večerih bodo predstavljene najrazličnejše zvrsti lahke glasbe: od rocka in jazza do ska-ja in

celo turbofolka (Atomik Harmonik). Dramski intermezzo bo predstavljala gledališka del programa: delavnica za otroke in komična predstava, ki jo bosta oblikovali tržaška skupina Bronzi in videmska Sdrindule. Avgusta bodo na sporedu tri filmske predstave, namenjene mladim in otrokom.

V. Tradicionalno srečanje ob Dnevu državnosti v Števerjanu Pod lipo

"Naša domovina naj bo domovina vseh Slovencev!"

Foto: Bumbaco

Poletno središče Etko Mužetko na Vrhu sv. Mihaela

Tudi v šoli je igre in zabave na pretek...

Vrh sv. Mihaela leži na obronkih goriškega Krasa. Gre za malo in mirno vasico, ki v poletnih mesecih nenavadno zaživi.

katerimi so bili v glavnem osnovnošolci, a tudi kopica manjših otrok, ki obiskujejo še otroški vrtec. Za pisano družino sta skrbela

da poznajo. V tednih našega druženja smo želeli, da se vsi otroci, ki so med šolskim letom prezaposleni z obšolskimi dejavnostmi in nimajo dovolj prostega časa, srečajo, saj navsezadnje živijo v isti vasi", so pojasnjevali odgo-

Dokajšnja stalnica je namreč v prijetni kraški vasi postalo poletno središče Etko Mužetko, ki je dobilo ime po enem izmed bolj znanih junakov vrhovskih pravljic. Poletno druženje za otroke organizira osnovna šola Vrh, odprto pa je vsem malčkom. Letošnja izvedba je bila posebna po številu prijavljenih otrok ter po starostnem pasu malčkov samih. V vrhovski osnovni šoli so namreč vsak dan prirejali aktivnosti za kakih 30 udeležencev, med

tamkajšnja učitelja Marko in Mariza, pomagali pa so jim mladi animatorji (srednješolci in višješolci) iz Prosvetnega društva in Mladinskega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela. Domače društvo je organizatorjem nudilo tudi pomoč za uspešno logistično izpeljavo raznih zunanjih dejavnosti. Glavni cilj našega poletnega središča je bil po besedah učiteljev druženje in spoznavanje med otroki. "Na vasi je sicer lepo število najmlajših, a kaj ko se med seboj komaj-

vorni organizatorji zanimive pobude. Številni otroci so v prostorih vrhovske osnovne šole preživljali dopoldneve z najrazličnejšimi igrami in peštrimi organiziranim programom. "Letošnje poletno središče je bilo posvečeno tipičnim otroškim igram, za katere menimo, da so najustreznejše sredstvo socializacije in spoznavanja med najmlajšimi" sta nam zaupala učitelja. Otroci so se medtem skupaj igrali na zelo priljubljeno zbijanje, prepro-

V petek zvečer, 8. t.m., je bila v Števerjanu na domačiji podjetnika Marijana Terpina slovesnost ob 14. obletnici osamosvojitve Slovenije, ki jo je priredila Konferenca za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa v sodelovanju z Združenjem veteranov osvoboditvene vojne za Slovenijo. Srečanje je bilo zelo dobro obiskano. Terpin je pozdravil, nakar so zapeli njegovi vnuki, vaški pevski zbor F.B.Sedej pa je s koncertom nadaljeval prijeten večer. Gostitelj je duhovito pripovedoval, kako je sam doživel osvoboditev Slovenije, glavni protagonist večera pa so bili veterani vojne za Slovenijo, ki jih je vodil polkovnik Srečko Lisjak, bili pa so prisotni tudi predstavniki Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleškovič, brigadir Tone Krkovič, nekdanji konzul Tomaž Pavšič in vrsta drugih. Jurij Paljk je imel slavnostni govor, sledilo je več nagovorov ob prijetni družabnosti.

sto igro, ki postavlja v ospredje otroški tekmovalni duh: pri sestavljanju ekip seveda ni bilo težav, fanti proti dekletom. Začel se je "neusmiljen" boj. Program je ob tem precejšen poudarek namenjal tudi formativnim dejavnostim. Otroci so spoznavali svoj kraški okoliš, sprehodili so se na bližnjo vzpetino Brstovc, se spustili v Kraljico Kraso ter se seznanili z delovanjem jamarskega društva Kraški krti. Jamarji, predvsem še gospoda Orlando in Boris, so otrokom zelo radi v obliki igre in zabave praktično prikazali večšine, ki si jih mora pridobiti vsak ljubitelj jam, ki se želi z njimi bolj poglobljeno ukvarjati. Poleg tega so na vrhovskih gmajnah otroci spoznavali različne vrste trav in rastlin. Prava posebnost je bil izlet do ostanka keltske utrdbe, ki ga lahko najdemo na Vrhu. Pozornost so otroci posvetili tudi gospodinjstvom dejavnostim: s pomočjo gospe Gabriele so udeleženci središča Etko Mužetko pripravili palačinke. Zanimiva in nevsakdanja je bila tudi "obrtina delavnica" pletenja košev, za katero je poskrbel gospod Florenin. Malčki so spoznavali tudi skavtsko organizacijo ter se v skečih, pesmih in basnih za trenutek vživeli v vzdušje poletnega tabora. V veselem vzdušju je med našim obiskom tako mineval še zadnji dan poletnega središča Etko Mužetko. Na sporedu je bila še zadnja, a najbolj zanimiva in za vse malčke najbolj zabavna igra: streljanje s pištolami na vodo in obmetavanje z vodnimi balončki. Mokro slovo... nedvomno srečno (in veselo) slovo!

AC

Obvestila

Obvestilo za šolnike. Urad za slovenske šole obvešča, da je bila na spletni strani Ministrstva za šolstvo (www.istruzioe.it, Archivio news, 17.6.2005) objavljena okrožnica št. 57/2005 o dopolnitvi zavodskih lestvic za učno osebje šol vseh vrst in stopenj. Na istem mestu so objavljeni tudi ustrezni obrazci, ki jih je treba do 18. julija predložiti eni od izbranih šol.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi člane na družabno srečanje z Društvom upokojencev Solkan, ki bo v soboto, 16. julija, ob 19. uri na sedežu v Solkanu. Prijave do 14. julija! Prevoz z lastnim sredstvom. Društvo DSU obenem vabi člane na srečanje z upokojenci Republike Slovenije, ki bo v soboto, 23. julija, od 10. ure dalje v Postojni. Prijave do 19. julija na tel. 0481 882024 ali 0481 532092. Prevoz z lastnim sredstvom.

Za romanje v Rim na grob božjega služabnika Janeza Pavla II. (od 23. do 26. avgusta) so še prosta mesta na avtobusu! Akontacija pri vpisovanju je 50 evrov. Vpišete se lahko pred večerno mašo ali po njej ob 19.30 (v tednu) ter pred nedeljsko mašo ob 10. uri ali po njej (pri gospodu Žbogarju). Zaradi moje odsotnosti me bosta, v naši duhovnji, ob msgr. Žbogarju nadomeščala p. Jože Poljanšek (od 10. do 16. julija) in p. Tomaž Mikuš (od 17. julija do 14. avgusta). P. Mirko Pelicon **Slovensko planinsko** društvo v Gorici prireja v drugi polovici avgusta večdnevni izlet v Velebit. Prevoz z lastnimi sredstvi. Obvezna predhodna prijava zaradi rezervacije prenočišča. Predviden je obisk skupine vrhov severozahodno od Baških Oštarij (Kiza, Dabarski kukovi, Bačič kuk) ter nekaterih zanimivosti na tem območju. Informacije in prijave pri Vladotu (0481/882079). **Uprava Novega glasa** v Gorici je odprta od ponedeljka do četrтка od 9. do 12. in od 15. do 17. ure; ob petkih od 9. do 12. ure.

Darovi

V spomin na Marijo Čevdek daruje svakinja Lojzka 50,00 evrov za Vincencijevo konferenco v Trstu in 50,00 za slovenske misijonarje.

Za misijon p. Kosa: N.N. Rupa 40,00; žena Danila ob 1. obl. smrti moža Danila 50,00 evrov. **Za CPZ** s Peči: Olga Semolič Cijan namesto cvetja na grob Marije Peteani Čevdek 50,00 evrov.

Za MePZ Rupa-Peč: Olga Semolič Cijan ob 4. obl. smrti moža Cirila 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Iva in Paulo Paoletti za cvetje 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: Anna Forchiassin Gorkič 20,00; Martinuč iz Renč 5,00 evrov.

Za cerkev v Gabriah: N.N. v spomin na Štefanijo Gornik 50,00; Stana iz TS 50,00; N.N. 5,00; Ortenzija Devetak Purič 10,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 15.7. do 21.7.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 15. julija (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 18. julija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 19. julija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Fran Erjavec, ljubezen za narod in naravo I. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 21. julija: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

KD Podgora

Izlet po Štajerskem

Prosvetno društvo Podgora prireja zanimiv izlet po Štajerskem in obmejnih krajih na sosednji Hrvaški v nedeljo, 31. julija. Celodnevni izlet bo štartal izpred spomenika v Podgori. Pester program bo izletnike seznanil z nekaterimi arhitektonskimi in naravnimi znamenitostmi, na katere lahko naletimo na Štajerskem. Podgorska karavana se bo po postanku na Trojanah odpravila proti Celju. Tam si bodo izletniki ogledali staro mestno jedro ter spoznavali zgodovinske in kulturne spomenike. Celje ima za sabo dolgo zgodovino, saj sega njegov nastanek tja v rimski čas, ko so utrjenemu mestecu še pravili Celeia. Višek je štajersko mesto doseglo v srednjem veku, ko so v 14. in

15. stoletju vladali Celjski grofje. Izletnike bo pot naprej peljala v Podčetrtek. Tam bo na vrsti seveda postanek in sprehod po termah Olimja, ki se v zadnjem času vse bolj uvlečevajo v slovenskem in evropskem prostoru. Po kratkem oddihu se bodo izletniki ustavili še v kmečkem turizmu Jelenov greben s tipičnim jelenovim mesom. Pred odhodom proti hrvaški meji bo na vrsti še ogled baročne cerkve v Olimji in ene najstarejših lekarn v Evropi: frančiškani tam še vedno izdelujejo zdravila iz zdravilnih zelišč. Izlet se bo sklenil onkraj hrvaške meje, v Kumrovcu, Titovem rojstnem kraju. Tam si bodo udeleženci najprej ogledali muzej na prostem - Staro selo in kasneje še Titovo rojstno hišo.

Zaključil se je Seghizzi

Foto: Bumbaco

V Gorici se je z nagrajevanjem najboljših zborov v nedeljo, 10. t.m., zaključilo 44. mednarodno tekmovanje pevskih zborov Seghizzi, na katerem je eno od prvih mest v kategoriji tematskega programa prejel tudi APZ Tone Tomšič iz Ljubljane. Tekmovanje Seghizzi velja za eno najbolj pomembnih pevskih tekmovanj na svetu in je zato že sodelovanje na njem čast in velik uspeh. Prav gotovo pa je letos izstopal angleški pevski zbor Voces Cantabiles, ki je prejel največ nagrad. Več prihodnjic!

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi.

Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju so prispevali: družina Špacapan 100,00 evrov; D.P. 100,00 evrov; N.N. 100,00 evrov; Anton Lazar 100,00 evrov; Franka Žgavec 100,00 evrov; L. in A. Bratuž 200,00 evrov; Jože Velikonja 250,00; Rajka in Aldo 100,00; Marko Bukovec 50,00; Albin Sirk 10,00 evrov.

Pregledna razstava o arheološkem delu ob gradnji avtoceste čez Kras (1994-2002)

Med belim kamnom in rdečo zemljo

V Goriškem muzeju, na gradu Kromberk, je do konca septembra na ogled razstava izbranih predmetov, ki so jih arheologi odkrili pri raziskavah bodoče avtoceste čez Kras. Izkopavanja je opravljala Notranjski muzej Postojna, pod vodstvom arheologinje Alme Bavdek, ki je tudi pripravila razstavo.

V začetku devetdesetih let je bil v Sloveniji sprejet nacionalni program izgradnje avtocestnega križa, leta 1994 so začeli graditi avtocesto od Čebulovice do Divače in Dan pri Sežani. Načrtovana trasa se je izognila do takrat znanim arheološkim najdiščem, kljub temu pa je bil predviden arheološki nadzor. Arheološka ekipa je na različnih predelih odkrila prazgodovinske ostanke, predvsem iz bronaste dobe, in antične predmete iz obdobja rimskega cesarstva.

Nadzirali so odstranjevanje zemlje iz vrtač, okroglih kraških kotanj, ki so jih kmetje uporabljali kot njivsko površino, in našli kose lončenih posod iz prazgodovinskega obdobja. Arheološka izkopavanja so v njih začeli leta 1997, ko je gradnja avtoceste že potekala. Raziskali so trideset vrtač, v trinajstih so opravili izkopavanja. Njihov namen je bil odkriti, kako globoko v

zemlji se nahajajo predmeti, iz katerega obdobja so in kako so prišli v vrtače. Kose prazgodovinskih keramičnih posod in kamnita orodja so našli v plasteh od 0,7 m do 2,3 m pod površjem. Glede na obliko ročajev posod sklepajo, da je ta plast iz zgodnje bronaste dobe (prva stoletja 2. tisočletja pr. n. š.), ni pa še jasno, kako so predmeti prišli v vrtače, čeprav predvidevajo, da je bila v njihovi bližini naselbina.

V letih 1998 in 1999 so raziskovali vrtače na odseku Kozina - Klanec, med leti 2001 in 2002 pa še pri Petrinjah. Vas se nahaja na južnem pobočju 447 m visokega hriba Brgod, kjer so odkrili kose prazgodovinskih keramičnih posod, ki so primerljive s posodami bronastodobnih najdišč Istre in

Tržaškega Krasa. Arheologi menijo, da je bil Brgod v srednji bronasti dobi (16.-14. stoletje pr. n. š.) občasno poseljen, čeprav ni ohranjenih arhitekturnih ostankov bivališč.

V zahodni Sloveniji je to čas tako imenovane kaštelirske kulture. Ljudje so takrat živeli v gradiščih, utrjenih naseljih na hribih in vzpetinah. Raziskovalci ne morejo trditi, da je bil Brgod kaštelir, druga možnost pa je, da so se na tem področju občasno zadrževale pastirske skupine, ki so vodile drobnico po kraških poteh. Poleg prazgodovinskih ostankov so arheologi odkrili tudi rimsko pokopališče. Na trasi avtoceste med Divačo in Danami, pri vasi Žirije, so našli 16 žarnih grobov. Jame so ležale tik pod

dosega nekakšen višek v celotni zbirki, vrh gore, kjer se tudi začneja vsebinski sestop. Ciklus Déja vu (fragmenti pomladi in vojne), je avtorično razmišljanje o vojni v Iraku. Sama se poigrava z besedami IRAK, RAKI, IKAR, A KRI, NIKAR in na podlagi igre besed sestavlja pesem, ki je človeštvu pomnik, da je vojna največji nesmisel. Pomlad je znamenje boljših časov, a istočasno ustvarja kontrapunktično občutje z vojno in jo obdaja še z večjo deziluzijo. Mir so zato le velike neurešničljive sanje.

Sestop se nadaljuje z Variacijami v zelenem, ki radostno pojejo o pomladi, ki človeka prebujajo iz zime in ga spet vpeljuje v odnos s sabo, z naravo in bližnjim. Tu se Sturmanova sprosti in zna ustvariti zanimive pesniške oblike, kakor je Zelena pesem, tretjič, kjer besedo 'zelena' oblikuje pojemajoče oz. z odmevom (Zelena, Elena, Lena, Ena, Na, A). Radživost zopet pripelje do Svilene pesmi, ki zbirko zaključuje v tonu tihe kontemplacije vsakdanjosti, kjer pesnica zna najti dovolj poetičnega občutja, da lahko na vsakdanjost gledamo skozi tancico svile.

Tudi če je Majda Artač Sturman v spremni besedi na koncu zbirke razložila naslov in trdi, da povzema njeno iskanje harmonije v svetu tehnologije, se zdi, da ob branju zbirke, tak naslov nima zadostne moči. Svila tako prekriva tehnologijo, da ta ne diha več. Majda Artač Sturman je namreč pesnica, uprta v tradicionalne vrednote in oblike poezije, ki se včasih celo poslužuje rime in asonance, da bi močneje izražala svojo poetiko. Vendar zaman. Rime včasih celo kvarijo poetsko občutje in ga naredijo za vsiljenega, kar ovira pri branju in predvsem življenju in identifikaciji v občutjih, ki jih pesnica izraža.

Svilenapesem@2004.si je vsakdanjost, prekita s svilo. Vsakdanjost, ki diha iz poezije. Vsakdanjost, ki ni več banalna, ampak nosi pedagoško moč. Ker se od nje lahko naučimo, da je kljub rutinskosti polna nezamenljivih občutij. Tako imamo zopet dokaz, da so mali utrinki sodobnemu človeku bližji kot velike zgodbe. In v tem smislu gre razumeti poezijo Majde Artač Sturman.

David Bandelli

MAJDA ARTAČ STURMAN

Svilenapesem@2004.si

V poslopju železniške postaje v Novi Gorici

Stalna razstava o državni meji

V četrtek, 7. t.m., so v prostoru železniške postaje v Novi Gorici, ki so ga odstopile Slovenske železnice, odprli pomembno, aktualno in pregledno razstavo z naslovom Državna meja na Goriškem 1945-2004. Gre za prikaz značilnosti, posebnosti in podrobnosti o meji in o dogodbah ob njej na območju med Mirnom v spodnji Vipavski dolini in goro Sabotin. Meja je označevala (in še označuje) razdeljenost ozemlja na dve državi, čeprav so v preteklosti prebivalci živeli skupaj. Kratek čas po vojni oz. osvoboditvi je bila meja precej ohlapna, prehodna nato pa je z začetkom t.i. hladne vojne skoraj neprodušno razdelila kraje in ljudi z nekoč enotnega območja. Državno mejo med Slovenijo in Italijo, kot že zapisano, je na razstavi razčlenjen njen del od Mirna do Sabotina, naj bi skladno s t.i. schengenskim sporazumom kmalu odpravili, morda v letu 2007.

Denar za ureditev razstave je prispevala Mestna občina Nova Gorica, predmete za stalno zbirko pa je zbral in uredil muzejski svetovalec Drago Sedmak iz Goriškega muzeja. Razstavo je oblikoval Boris Blažko, tudi iz Goriškega muzeja. Muzejski izvedenec Drago Sedmak je v pogovoru za naš časnik dejal, da razstava upošteva razmejitve, kakršna je bila od konca druge svetovne vojne do sklenitve mirovne pogodbe z Italijo leta 1947, pa potem do podpisu Osimskih sporazumov leta 1975. Od tedaj se državna meja ni več bistveno spremenila, izvedeni sta bili le manjši spremembi mejne črte na mirenškem pokopališču in na Sabotinu. Tako je ostalo do 30. aprila lani, ko je bila Slovenija sprejeta v EU, s čimer je nastala tudi realna možnost za odpravo meje med Slovenijo in Italijo.

Mejo in dogodke ob njej prikazuje okrog 200 fotografij, med katerimi jih je avtor večje število pridobil od zasebnikov in raznih ustanov v Gorici in drugod v Italiji. Razstavljenih je nadalje trinajst uniform pripadnikov mejnih služb, ki so varovali oz. še varujejo državno mejo, osem zastav, nekaj zemljevidov, več deset kopij potnih listov in drugih dokumentov za prehod meje, pa nekaj originalnih tabel oz. napisov z meje ali iz posameznih prehodov. Na ogled je izredno veliko fotografij železniške postaje v Novi Gorici in meje ob njej. Znano je, da je tam mnogo naših ljudi preskočilo žično in pozneje železobetonsko ograjo in pobegnilo v Italijo. Zdaj je na območju železniške postaje skupni trg Nove Gorice in Gorice, kjer je državna meja označena skoraj le simbolično, vendar je prehod čeznjo prepovedan. Kot posebno zanimivost omenjamo, da je na razstavi prikazana tudi metla, kakršne so po vdoru čez mejni prehod v Rožni Dolini, 13. avgusta leta 1950, prebivalci Nove Gorice in okolice množično kupovali v Gorici in se z njimi zvečer vračali domov. Dogodek je tudi filmsko upodobljen.

Goriški muzej bo o razstavi oz. zbirki na železniški postaji v Novi Gorici pripravil poseben katalog v več jezikih. Poleg slovensčine, italijanščine in morda angleščine bodo pripravili tudi besedilo v furlanskem jeziku. O pomembnosti, aktualnosti in o političnih razsežnostih nove stalne zbirke Goriškega muzeja so na otvoritveni slovesnosti govorili župan mestne občine Nova Gorica, Mirko Brulc, župan občine Gorica Vittorio Brancati, Andrej Malnič, direktor Goriškega muzeja, in Drago Sedmak, ki je razstavo pripravil in uredil.

M.

Za naš jezik

Danes, davi, drevi

Časovni prislovi, ki ste jih prebrali v naslovu, imajo nekaj skupnega: v eni besedi združujejo dva pojma:

danes pomeni: *današnji dan* (ital. *oggi*). Beseda je sestavljena iz besede *dan* + *s*, ki pomeni *ta*. Danes = ta dan. Poznamo tudi pridevnik **današnji**; **davi** pomeni: *danes zjutraj* (ital. *stamattina*). Nanaša se na preteklost, t.j. uporabljamo ga za čas, ki je za nami, npr.: *Davi je sijalo sonce*. Poznamo pridevnik **davišnji**; **drevi** pomeni: *danes zvečer* (ital. *stasera*). Marsikdo od mlajših ga ne uporablja, ker ne ve točno, kaj pomeni. Na žalost se vse manj uporablja tudi iz njega izviraajoči pridevnik **drevišnji**!

Zakaj smo se ustavili ob teh časovnih prislovih? Ker so lepi, kratki, tipično naši, zato jih priporočamo v uporabo, da ne bi nanje pozabili!

S 3. strani

Večstoletna zgodovina...

Kako so se Auerspergi odločali glede vere, posebno v 16. stoletju, v času reformacije? Večina našega plemstva je bila takrat naklonjena protestantom.

Reformacija je v 16. stoletju močno vplivala ne le na Kranjsko, temveč na vse cesarstvo. Na Kranjskem je večina plemstva in meščanstva sledila Luthrovim naukom. Auerspergi so bili eni najodločnejših branilcev reformirane vere in so močno podpirali kulturno in cerk-

veno dejavnost protestantskih pridigarjev (Trubarja, Dalmatina). Deželni knez, ki je imel pravico narekovati versko orientacijo svojih dežel (po načelu "čigar zemlja, tega vera"), je bil v 16. stoletju relativno šibek, zato je plemstvo, združeno v deželne stanove, od njega izsililo marsikatero koncesijo na verskem področju. Po nastopu odločnega Ferdinanda II. konec 16. stoletja pa se začne vpliv reformacije hitro manjšati. Tisti del plemstva, ki

je vztrajal pri protestantizmu, se je moral izseliti, ostali pa so se pragmatično vrnili v naročje katoliške Cerkve. Med njimi tudi Auerspergi, ki so bili kmalu zatem povišani iz baronov v grofe.

So imeli Auerspergi stike tudi s Primorsko?

Povezanost Auerspergov s Primorsko ni bila nikoli prav tesna, čeprav jih seveda najdemo tudi tu. Grof Janez Herbard s štajerskega gospostva Kirchberg am Wald je bil npr. goriški deželni glavar v letih 1696-1697. Enako funkcijo je nekaj desetletij kasneje opravljal njegov vnuk Henrik, ki je bil pri svojem delu tako uspešen, da so mu goriški stanovi postavili doprinski kip, ki še danes stoji v goriškem gradu. Knežja linija

Auerspergov je imela obsežne posesti v Istri - Paz, Pazin, Belaj... Ne nazadnje je bil s Primorsko tesno povezan tudi pokojni profesor Emil Auersperg, ki je s svojo soprogo Janjo desetletja po drugi svetovni vojni poučeval v Trstu.

Kaj bi povedali o Antonu Aleksandru Auerspergu, bolj znanem pod imenom Anastasius Grün (1806-1876)?

Grof Anton Aleksander s psevdonimom Anastasius Grün je bil nedvomno zelo zanimiva, markantna pa tudi kontradiktorna osebnost 19. stoletja. Njegovega prispevka na kulturnem področju ne more zanikati nihče. Bil je eden velikih borcev proti osovraženemu Metternichovemu režimu, kar odraža predvsem njegove pe-

sniške zbirke. S svojimi nemškimi prevodi slovenskih ljudskih pesmi pa je slovensko kulturo približal tudi drugim narodom v habsburški monarhiji. Bolj pa je sporno njegovo politično udejstvovanje. Kot liberalni politik je gojil velikonske ideje in je bil oster, celo grob nasprotnik slovenskim političnim težnjam. Postavitve njegovega spomenika v Ljubljani leta 1886 je dvignila veliko prahu. Njegovi idejni nasprotniki so ga kritizirali tudi kot človeka. Janez Trdina si ga je npr. kar do bro privoščil v Bajkah in povestih o Gorjancih. Po drugi strani pa mu je potrebno tudi priznati, da je bil dober gospodar in je znal propadajočo posest v Leskovcu pri Krškem uspešno spraviti na zeleno vejo.

Vsekakor je bil Anastasius Grün človek, ki je pustil velik pečat v slovenski in avstrijski zgodovini 19. stoletja.

Leksikon posameznih Auerspergov v Vaši knjigi šteje 125 strani s preko 1000 imeni. So to vsi?

Verjetno niso čisto vsi, so pa vsi, ki mi jih je uspelo najti v različnih virih in literaturi. Gotovo bi se še kje našel kakšen "izgubljeni" član družine iz preteklosti, verjetno pa se je v tem času rodila tudi že povečala za kakšnega družinskega člana. Drži pa, da vsebuje leksikon več kot tisoč imen, tako da bo vsakdo, ki ga bo zanimal točno določen član rodbine, gotovo o njem ali njej našel nekaj osnovnih podatkov, na podlagi katerih bo lahko raziskoval naprej.

Kratke

Zvon: rdeča nit je šestdesetletnica konca vojne

Izšla je junijska številka kulturno – družbene revije Zvon. Uvodno besedo je tokrat zapisal novinar in esejist Viktor Blažič in v njej izpostavil nekaj svojih mnenj in vtisov ob šestdeseti obletnici konca druge svetovne vojne.

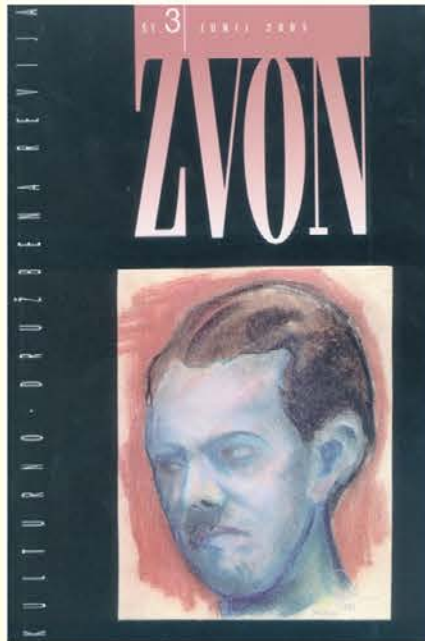
Ob osemdesetletnici rojstva in šestdesetletnici smrti pesnika Odon Peterke je v rubriki leposlovje objavljenih devet poezij,

ki so zbrane pod naslovom Obležal bom nekje. Poleg že običajnega Dnevnika 1991 tržaškega pisatelja Alojza Rebule dobite v Zvonu tudi odlomek Toneta Pavčka Obiski, v katerem se umetnik spominja nekaterih trenutkov in protagonistov zgodovine Cankarjeve založbe, ki je dolga šestdeset let. Jutranji sprehajalec (Iz nastajajoče knjige) je naslov zapisa pesnika in pisatelja Kajetana Koviča. Prek

spominov na značaj in delo umetnikov, ki jih je nekoč srečeval na sedežu jugoslovanskega pisateljskega združenja v Beogradu, nam Kovič posreduje svojo idejo o slavi in življenjski uresničitvi pisatelja in nasploh umetnika.

Odon Peterko spet dobimo v rubriki pričevanje, kjer nam Vida Sterle pripoveduje o svojem prvem in zadnjem srečanju z Odom.

Čprav je v junijski številki Zvona zanimivih zapisov še veliko, bi na zadnje omenili le še pogovor, ki ga je, ob svetovnem letu fizike, opravil Štefan Kutoš z mednarodno priznanim jedrskim fizikom Jožkom Straussom. Poleg vprašanj, ki so seveda povezane z znanostjo in napredkom le-te, je Kutoša zanimal tudi odnos, ki ga Strauss ima do rojstne Koroške in do slovenstva.

Od 2. do 5. septembra na Opčinah 40. Študijski dnevi Draga 2005

Tudi letos je vladalo veliko zanimanje za predavatelje 40. Študijskih dnevov Draga. Prireditelj je prav te dni napovedal program, ki ga objavljamo. Tudi letos bomo Dragi sledili z vso pozornostjo, ki jo Študijski dnevi gotovo zaslužijo, saj so vseslovenska javna tribuna, na kateri skušajo danes najti odgovore za jutrišnje dni z razumevanjem in poznavanjem preteklosti.

Milan Gregorič

Petek, 2. septembra 2005
Ob 16.30: Milan Gregorič
Na dveh straneh meje

Poldrugo leto po vstopu Slovenije v Evropo meja še vedno ločuje prostor in ljudi, a malum bo popolnoma odpravljena. Obstaja nevarnost, da bo ta meja obtičala v naših glavah in

pameti. Bomo končno zaživeli na tem nekdanjem enotnem teritoriju tako sproščeno in zavestno, da bomo lahko ustvarili sodobno družbo brez izključevanja in razlikovanja?

Sobota, 3. septembra 2005
Ob 16.30: prof. Dean Komel
Politika, država in državljani. Kje je Slovenija?

Slovenija je vstopila v EU, ne da bi izdelala temeljne nacionalne cilje, o katerih bi obstajala

Msgr. Janez Gril

lo politično soglasje. Vključitev v EU je bila sama po sebi cilj, ne pa sredstvo za doseg temeljnih nacionalnih ciljev, ti namreč niso bili nikoli celovito definirani. So taki cilji tudi razvijanje kulture, pravna varnost državljanov, varstvo narave, univerza... ali so postavljeni

ozko gospodarsko? Še globlje vprašanje, ki je bilo vsa leta po osamosvojitvi potisnjeno povsem na rob, pa se glasi: kaj je z duhovno osnovo slovenske kulture? In to predvsem pomeni vprašanje: kje je Slovenija?

Nedelja, 4. septembra 2005
Ob 10. uri: msgr. Janez Gril
RKC d.d. ali po čem je danes odrešenje?

Slovenija in z njo tudi slovenska katoliška Cerkev je v raz-

Bogdan Žorž

meroma kratkem času iz vase zaprte in samozadostne družbe postala del globalnega sveta z vsemi svojimi zapletenimi in pogosto celo protislovnimi stališči in pogledi, približevanji in razhajanja. Kako naj Cerkev, zvesta svojemu Učitelju, učinkovito oznanja njegov

evangelij odrešenja, ko se zdi, da je nihče več ne posluša in upošteva? Odgovore bomo poskušali nakazati v predavanju.

Ob 16. uri: dr. Bogdan Žorž, prof. Janez Malačič in inž. Tomaž Merše

Okrogla miza: Ali nismo preveč ravnodušni pred demografsko krizo?

Ze večdesetletno padanje rojstev resno ogroža obstoj slovenskega naroda. Napovedi ob takem trendu so katastrofalne. Nujni so posegi s strani države, a morda je bolj potreben nov moralni zagon, če hočemo premagati prevladujoči pesimizem, ki hromi biološko moč naroda.

V nedeljo, 4. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv.

Msgr. Jurij Bizjak

maša, ki jo bo daroval koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak.

DSI - Ul. Donizetti, 3 - 34133 Trst (Italija) Tel. +39 040 370846 - faks +39 040 633307, el. naslov: redakcija@mladika.com

Cankarjev dom

Zoran Musič: zbirka drobnih del se je preselila v Ljubljano

Drobna Musičeva dela na papirju bodo od 5. julija do 11. septembra razstavljena tudi v Galeriji ljubljanskega Cankarjevega doma. Razstavo, ki je bila na ogled že spomladi v goriški Državni knjižnici, je v torek, 5. julija, s slavnostnim nagovorom odprl minister za kulturo Vasko Simoniti. Simoniti se je vprašal, kako spregovoriti o slikah in slikarju v svetu, ki ga vsak dan bombardira na milijarde satelitsko kanaliziranih, elektronsko posredovanih in digitalno oblikovanih slik in kako se lahko Ljubljana oddolži slovenskemu slikarju, ki je v Benetkah in Parizu požel najvišja priznanja. "Musiču – je opozoril minister – se, podobno kakor naravi, ne moremo približati drugače, kakor da se ustavimo, pomolčimo in ostrmimo. A ne strmimo predolgo, kajti, če preveč strmimo, je še vedno nevarnost, da zremo mimo."

Kot so povedali v Cankarjevem domu, je ta zbirka last Tržačanov Lie in Maurizia Zaneja, enih največjih zbiralcev Musičevih umetnin. Sestavljajo jo risbe, grafike in akvareli izredno majhnega formata. Gre za javnosti povsem neznan "miniaturno" podoben slikarjeve umetnosti, zato je razstava prvovrsten likovni dogodek. Poleg drobnih risb so na ogled tudi izbor katalogov Musičevih razstav, enajst knjig s slikarjevimi ilustracijami, eksponatom z goriške razstave pa so zaradi večjega razstavnega pro-

stora dodali izbor približno tridesetih grafik. Zoran Musič, ki je pri 96. letih umrl maja letos v Benetkah, gotovo sodi med najbolj zanimive slovenske umetnike, proslavil pa se je bolj v tujini. Vzor sta ravno odmevna razstava njegovega slikarskega opusa, ki so jo pred nekaj leti pripravili v uglednem pariškem Grand Palaisu, in lan-

skaletna antološka razstava v palači Attems v Gorici. Uveljavljati se je začel sredi štiridesetih let v Benetkah, danes se njegova dela nahajajo v mnogih svetovno pomembnih likovnih zbirkah. V svojem slikarstvu – znan je bil zlasti po oljih, gvaših in pastelih, izvrsten pa tudi v risbi in različnih grafičnih tehnikah – je Musič dajal prednost predvsem občutljivi evokaciji sveta okoli sebe, znani pa so tudi nekateri avtoportreti. V drobnih delih na papirju je združen celotni Musičev motivni svet. Tako so pripravljeni tudi tematski sklopi na razstavi: Gorica, Dachau, Benetke, Kamnite pokrajine,

Konjički in dalmatinski motivi, umbrijske, sienske in dolomitske pokrajine, Trajekti, Rastlinski motivi, Ribiške mreže in zemlje, Portreti in avtoportreti ter znameniti cikel Nismo poslednji. Razstavo spremlja zajeten katalog v italijanščini in slovenščini, ki vsebuje popolno bibliografijo o umetniku, seznam vseh katalogov njegovih bivših razstav in seznam enajstih knjig, ki jih je avtor ilustriral. Glavni zapis o delih je prispevala direktorica muzeja Morandi iz Bologne, Marilena Pasquali, dokumentarno gradivo sta zbrala Katia Toso, ki strokovno vodi zbirko Maurizia Zaneja, ter Marco Menato, direktor goriške Državne knjižnice, med raznimi prispevki pa je tudi esej dr.

Petra Krečiča o vplivu slovenske umetnosti v letih 1930 – 40. Krečič je Zanejevo zbirko ocenil kot izjemno pomemben in dragocen dokument o Musičevem slikarskem razvoju, ob tem pa dodal, da "je drobn format znamenje njegovega liričnega minimalizma, ki nosi v sebi težo pravega umetniškega dela, saj je Musič vse te drobne umetnine podpisal in veliko večino tudi datiral. Pripisana posvetila navajajo še na eno izmed njegovih neizrečenih skrivnosti: prava umetnost je zanj nekaj intimnega in posvečenega med ljudmi, ki se spoštujejo in ljubijo med seboj."

Metka Kuret

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete
Višarje.

Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje. Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 18. junija do 11. septembra
Urnik:
Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15
Sobote in nedelje 11./12. junij
17./18., 24./25. september
1./2. oktober

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urnik Svetih Maš:
Delavniki 10.30 - 12.00
Nedelje in prazniki 9.15 - 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

PROMOTUR
Gruppa di gestione turistica del territorio

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085

Kratke

Knjižnica Dušana Černeta

Ob izteku prvega letošnjega polletja se je v Trstu sestal odbor Knjižnice Dušana Černeta, da bi pregledal opravljeno delo in probleme, ki so se pojavili zaradi finančnih težav.

Knjižnica, ki je nastala konec 70. let minulega stoletja v okviru Slovenske prosvete, vendar je kmalu začela s samostojnim delom na podlagi pravilnika iz leta 1981, se je 20. novembra 2003 tudi formalno osamosvojila in dobila novega elana. Ob temeljnem delu zaslužnega knjižničarja Marjana Pertota je bil v tem delovnem letu dogovorjen projekt s honorarno sodelavko za urejanje velike količine zbrane, a še neurejene zamejske in zdomske periodike.

Knjižnica ne tekmuje z osrednjimi, profesionalnimi knjižnicami v slovenskem prostoru, med katere spada tudi Narodna in študijska knjižnica v Trstu, vendar je v preteklih desetletjih zasedla jasno začrtano mesto med kulturnimi ustanovami, ki se ukvarjajo z zamejstvom in zdomstvom, saj opravlja nekatere dejavnosti, ki jih v zamejstvu in matici drugi ne opravljajo, a so nedvomno koristne za ves slovenski kulturni prostor.

V njenem knjižnem fondu je 12.100 inventariziranih enot (knjig in periodike), 1.047 inventariziranih enot drobnega tiska in še veliko neurejenega gradiva. Posebno dragocen in bogat, obenem pa redek je fond zdomskega tiska, ki ga knjižnica ob siceršnjem običajnem delu sistematično dopolnjuje in dokumentira z izdajanjem bibliografij. Zdaj se pripravlja še elektronski katalog.

Knjižnica Dušana Černeta, ki je doslej živela od prostovoljnega dela in prispevkov deželne uprave Furlanije-Juljske krajine, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstva RS za kulturo ter v manjši meri tržaške občine, pa se je v zadnjih mesecih znašla v veliki finančni negotovosti. Dežela je namreč sporočila, da je šele te dni stekel postopek za porazdelitev prispevkov za leto 2004. Urad za Slovence je knjižnici za leto 2005 za dobrih 13% znižal prispevek, ki ga je prejela prejšnja leta. Slovensko ministrstvo za kulturo, ki je knjižnici dajalo priznanje za koristno delo ter jo je v večji ali manjši meri neprekinjeno podpiralo od leta 1996, pa je za letos prispevek kar črtalo z utemeljitvijo, ki v bistvu pomeni, da je ne šteje več za koristno ustanovo.

Odbor Knjižnice Dušana Černeta je zaradi finančnih težav in nekaterih izraženih stališč zelo zaskrbljen, vendar je sklenil, da bo knjižnica redno nadaljevala z delom. Izrazil je tudi toplo zahvalo vsem dragocenim sodelavcem in prijateljem. / **Predsednik Ivo Jevnikar**

Godba v narodnih nošah

Prejšnji teden je v Nabrežini vladalo nadvse slovesno in veselo vzdušje. Domače godbeno društvo se je namreč predstavilo vaščanom v ... novi preobleki, to je v narodni noši: kot je poudaril predsednik društva, Niko Golemac, bo tipično starodavno oblačilo odslej slovesno obogatilo domače

Foto Kroma

slavnostne trenutke, obenem bo v širši okolici na učinkovit način prikazovalo pripadnost našemu teritoriju in naši kulturi. Pri izdelavi nekdanjih oblačil je strokovno pomoč ponudila Marta Košuta.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Zadnji večer letošnje sezone

Zgodbe našega prostora, našega časa, naših ljudi

Zadnji večer letošnje sezone je Društvo slovenskih izobražencev posvetilo istrskemu publicistu in javnemu delavcu Milanu Gregoriču, ki ga bralci našega tednika dobro poznate, saj je njegovo pero na teh straneh redno in natančno poročalo o razvejani istrski in obmejni stvarnosti. Občinstvo je v Peterlinovo dvorano privabila tržaška predstavitev zadnje Gregoričeve publikacije Ljudje mojega časa, ki je pred nedavnim izšla "v rekordnem času" pri založbi Mladika. Knjiga, ki je nastala "v širši družinski režiji" - kot je avtor sam poudaril -, je dokaz tudi čezmejnega sodelovanja: založila jo je namreč tržaška založba, načrt pa so podprla koprška podjetja Luka Koper, Banka Koper in Istrabenz Koper.

Gregoričeva knjiga prinaša prek šestdeset krajših ali daljših portretnih zapisov osebnosti, ki jih je srečeval ob svojem javnem udejstvovanju znotraj ko-

prske in širše primorske civilne družbe na obeh straneh meje. Avtorja smo vprašali, kako to, da se je odločil za tovr-

sporočila: ob sami ustvarjalnosti so pri teh likih pomembna njihova stališča do aktualnih problemov, pa tudi njihova

Foto Kroma

stni publicistični žanr. "V meni je vzbudila pozornost predvsem ustvarjalnost intervjuvanec in ko sem brskal po njihovem življenju, po njihovem delu, so na dan prihajala razna

pokončnost. V mnogih intervjujih ni bil toliko govor o samem portretiranecu, a predvsem o določeni problematiki." Na primer? "V intervjuju s Paolom Parovelom je bil govor o

STRANKA OBČANI ZA TRST Novinarsko srečanje

Neskladje in pomanjkanje vizije sedanje občinske politike

Svetniški skupini Občani za Trst, ki v občinskem svetu zaseda mesto v opozicijski koaliciji, ne gre na račun, da zdajšnja občinska uprava z županom Dipiazzo na čelu najprej osenči načrte bivše Illyjeve administracije, nato pa se jih polasti in jih razglasa za uspešne podvige svojega kadrovanja. O tem je bil govor v četrtek minulega tedna na sedežu stranke Občani za Trst. Svoje pridržke sta novinarjem predstavila načelnik skupine v občinskem svetu Roberto Delcari in Renato Chicco. Iztočnica, iz katere sta predstavnik stranke izhajala, sloni namreč na neskladju, katere-

Foto IG

mu so podvrženi vrhovi Naprej Italija, ki "nimajo jasnih načrtov glede potreb našega mesta."

Delcari je najprej kritično presodil izjave senatorja Cam-

berja, po katerem naj bi napeljava kabliranega omrežja in načrt okolju prijaznega avtobusnega prototipa Stream bila povsem bankrotirana projekta Illyjeve uprave. Dan za temi

razmerah ob zahodni meji ob razpadu Jugoslavije, z Jadrijevičem sva govorila o razmerah v Istri, zanimivi so pogledi o obmejnih dinamikah Paola Rumiza kot tipičnega predstavnika meščanstva. Mnogi sogovorniki so razgrnili svoja čustva, izkoristili so priložnost in dali svoje srce na dlan. Knjiga je potemtakem postala neke vrste ogledalo razburkanega preteklega stoletja, ki smo ga prestali z vsemi velikimi dogodki, ki so ga globoko zaznamovali." Avtor je tako poskušal poglobiti človeške like duhovnih pastirjev in raznih čedermacev, literarnih in likovnih ustvarjalcev, zgodovinarjev, glasbenikov, predstavnikov italijanske manjšine v Sloveniji, športnikov, narodnjakov ter mnogih kulturnih delavcev slovenske Istre in širšega primorskega prostora. Milan Gregorič je tako s svojim delom začrtal tudi pomenljiv zgodovinski prerez našega okolja, od fašizma do primorskega odporništva, prek vojnih travm, ustvarjalnega zanosu izgradnje porušene domovine, nevarnih povojnih let in režimskih čistk v prejšnjem sistemu, usode zdomstva, pa vse do potresa, ki je povzročil razpad skupne jugoslovanske države in nastanek novih na njenih tleh.

Igor Gregori

izjavami pa je občinski odbor nik Spagna (NI) napovedal prihod v Trst družbe Fastweb, ki se ukvarja ravno s telefonskimi zvezami in ki lahko v bodoče računa na že speljano kabelsko omrežje. Ravno tako se je sedanja uprava polastila načrta o parku na področju Sv. Justa in še mnogo drugih. Delcari in Chicco sta tovrstno politiko desne sredine označila kot sindrom posnemanja, kar botruje našemu mestu globoko pomanjkanje razvojne vizije. "Trst potrebuje korenito spremembo občinske politike", vendar zato bo treba počakati na upravne volitve prihodnje leto. Predstavnik stranke Občani za Trst sta tudi jasno nakazala zaželeno kandidaturu sedanjega poslanca Ettora Rosata. "Treba je kandidirati osebnost, ki bi znal držati prihodnost našega mesta za vaje; upamo le, da se tudi leva sredina tega zaveda", sta sklenila.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV Tečaj za pritrkovalce

Stari običaji... ponovno zvonijo

Ko je bilo treba tudi naših zvonovih namestiti tehnološke izboljšave, ki so sicer prišle na pomoč človeku, vendar izrinitele stoletno umetnost zvonjenja, je tudi pritrkovanje zašlo v slepo ulico. Starejši mojstri so umetnost sinhroničnega igranja zvonov, t.j. pritrkovanja, ki je edino doma na slovenskem etničnem prostoru, večinoma odnesli s seboj, mladim pa ni bilo do tega, tako da je stvar tonila v pozabo, a ne docela...

Zveza cerkvenih pevskih zborov se je namreč pred leti odločila za hvalevredno in dobrodošlo pobudo, s katero je želela oživiti in ponovno razširiti nekoč v vsaki vasi na Tržaškem prisotno pritrkovanje. Če je ZCPZ sprva prirejala zgolj srečanja pritrkovalcev, ki so nastopali po raznih tržaških župnijah (na Kontovelu, v Mačkoljah, Boljuncu...), se je nato odločila za pravi tečaj pritrkovanja, ki letos doživlja svojo drugo izvedbo. Letošnji

tečaj je v bistvu nadaljevanje lanskega, ki je potekal v Marijanšču na Opčinah in na Tabru; bil je ponovno poverjen mojstru Andreju Vovku, ki je doma iz vipavskih Goč. Tečajniki so na repentabskem Tabru ob Vovkovi spretni roki poglobljali svoje znanje, ob sklepu tečaja pa bodo morali tudi pokazati, kaj so se med tem časom naučili. Prizorišče 'zaključne akademije' bo v nedeljo, 17. julija, ob 18. uri v trebenski cerkvi.

Kako pa doživlja trebenski dušni pastir g. Ivo Miklavc približujoči se koncert zamejskih pritrkovalcev?

No, vprašali so me, če bi pri festivalu sodeloval. Z veseljem sem sprejel, in to zato, ker sta tečaj obiskovala tudi dva domačina. Vsako tovrstno pobudo je treba podpreti, da se čim več ljudi vključuje in med sabo sodeluje. Ko ljudje skupno ustvarjajo, no, to je najlepše. Pogovor z župnikom g. Miklavcem je nato prekoračil meje tečaja pritrkovalcev in se prevesil v širše razglabljanje o

življenju, takem, ki ga danes več ni, oz., takem, ki ga skuša prisrčni dušni pastir, ki je po rodu iz Štajerske, nekako oživiti: in to v pravem duhu nekdanjih vrednot, ki se v današnji sebični družbi polagoma izgublja.

Katere pa so po vašem mnenju najlepše plati v življenju?

Kot prvo bi izpostavil zvestobo, nato pa delovne navade: naravno povem, da imam raje delo kot molitev, vendar v smislu, ki ga je don Bosco tolmačil, se pravi, da je v delu lahko tudi molitev; in posvečeno delo je najlepše.

Tako se je izrazil g. Miklavc, ki je svojo prvo mašo daroval ravno v rojstni vasi. V njem je bilo veselje, obenem tudi strah, saj "zavedal sem se, da ima ta poklic za seboj velike stvari." Takoj po novi maši so g. Miklavca poslali v Ankarano na Primorsko. "Ne vedel bi povedati, ali je bila to napaka ali prednost. Bil sem tak robat bogoslov, da se me ni nihče upal vze-

ti za kaplana, tako so me dali takoj za župnika."

Kako pa se spominjate ankarskega obdobja?

Izredne spomine imam. To župnijo sem vodil od leta 1965 do 2001. Vzljubil sem kraj, župnijo, ljudi, delo: skupno smo

namreč veliko časa, da se rodi, kar imaš v načrtih. Vsak ima svoje poglede, ideje. Tudi sam jih imam, in sicer si prizadevam, da bi ljudi čimbolj približal župniji, želel bi razbliniti določene razdalje, ki so vedno na preži. Hotel bi, da bi po-

varjali domače župljane?

Imejte se radi, pomagajte si med sabo, bodimo vsi kot ena velika družina, ker le tako je lepo na tem svetu, drugače smo priča hudim rečem: v svetu se nenehno porajajo vojne, poboji. No, to pa je žalost.

Ali ste pri vodenju trebenske župnije okusili kak grenak trenutek?

Gotovo so bili, vendar bi takole povedal: če grenkih trenutkov ni, tudi sladkih ne ceniš dovolj. Edino hudo mi je, ker nekateri vero z levo roko sprejemajo, oz. to le takrat, ko se nahajajo v stiski. Težko so nekateri odprti do vere oziroma do tega, da bi jim vera res nekaj lepega pomenila. Občutek imam, da potemtakem imajo vero za neke vrste zasilni izhod. Rad bi, da bi mojim župljanom bila vera povezana z njihovim vsakdanjim življenjem. Nisem navdušen nad tistimi ki so preveč verni ali pa preveč pobožni. Takih se bojim. Želel bi le, da bi vsakdo imel zdravo vero in pobožnost. Vera ni stvar razuma, vera je stvar odločitve! Če odločiš, da veruješ, potem veruj z veseljem, a ne pretirano kot fanatik.

IG

veliko ustvarili, župnija je zavetela in veliko sodelavcev sem imel.

Kako pa ste se vpeljali v novo trebensko okolje?

Določene pridržke sem vendar imel, saj sem dobro vedel, da je treba novo stvarnost prej poznati in da ne smeš delati prevelikih korakov; treba je

stalo vse bolj domače kot v družini - oče mati otroci -, kjer je čas za petje, za delo in za molitev.

Menite, da ste v tem uspeli?

Po pravič moram povedati, da še nisem, saj bi za take reči potreboval celo življenje. Gotovo pa vse dobro napreduje.

S kakšno mislijo bi nago-

SKD LONJER-KATINARA 3. izvedba Artedna

Čas v prostoru, ustvarjalnost v barvah

Tudi letos prevladuje v lonjerskem športno-kulturnem centru nadvse pestro in ...barvano vzdušje.

lavnice za umetnike, ki pripadajo evropskim etničnim in jezikovnim manjšinam. Uspelo manifestacijo prireja Slovensko

za Slovence v zamejstvu in po svetu, dežele F-Jk, Vsestržavne- ga odbora jezikovnih manjšin v Italiji in ZSKD.

Letošnji likovni teden je obenem sovpadal tudi z drugim umetnostnim utrinkom, to je prvo skupinsko razstavo združenja Kons, pri katerem sodelujejo številni zamejski ustvarjalci, ki se ukvarjajo z različnimi umetnostnimi kodi (likovnostjo, inštalacijami, video umetnostjo). Razstava je na ogled ravno tako v lonjerski telo-

Foto IG

Minulo nedeljo se je namreč pričela tretja izvedba Artedna, to je mednarodne likovne de-

kulturno društvo Lonjer-Katinara pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo RS, Urada

vadnici. Od kod torej potreba po takem prepletanju? Arteden in Kons

nista le trenutka, ki se tokrat slučajno srečujeta - pravijo pridelitelji -, temveč sta odraz iste potrebe-težnje po preizkušanju, gradnji in igranju s samim sabo in umetnostjo: gre za dinamičen proces, kjer umetnost in človek posegata eden v drugega in iščeta prostor, v katerem se lahko spoznata in razvijata. Namen načrta ni le končni izdelek, namen je mreža, dinamična gradnja: zaradi tega je Kons konstrukcija in Arteden teden s časom in prostorom, ki ga poleg povabljenih ustvarjalcev polnijo še osnovnošolci in srednje ter višješolski dijaki, v kolikor obiskujejo likovno in fotografsko delavnico.

Prostor oz. skupinski atelje Artedna je konkretno telovadnica, kjer se lahko vsak preizkuša in izraža svoje notranje doživljanje in išče ravnotežje med različnimi jeziki, tako umetnostnimi kot sporazumevalnimi. Kaj si bodo potem-takem povedali Shari Llewelyn, Valizanka v Veliki Britaniji, Alfred Mirashi Milot, Albanec v Italiji, Andrea Pezman, Madžarka na Slovaškem, Ivan Žerjal, Slovenec v Italiji, Morteza Zahedi in Hafez Mirafatabi iz Irana? O tem bomo poročali prihodnji teden.

SKLAD MITJA ČUK Galerija Milka Bambiča

Motivi v modrem

Odkar so pri Skladu Mitja Čuk v pritličju prenovljenega sedeža na Opčinah odprli razstavn prostor in ga poimenovali po slovitem tržaškem ustvarjalcu Milku Bambiču, so v njej dobila mesto dela marsikaterega tukajšnjega likovnika ali fotografa. Med najmlajšimi gosti Bambičeve galerije bo odsel vpisano tudi ime Tatjane Tavčar, ki se že vrsto let uspešno posveča zahtevni tehniki airbrush oz. pršenju z zračno pištolo. Njeno drugo osebno razstavo z naslovom Motivi v modrem je v petek, 8. t.m., uvedla predsednica Sklada Mitja Čuk, Stanka Sosič, ki je z navdušenjem pozdravila samostojen nastop mlade dolinske umetnice. Po glasbeni točki, ki jo je oblikoval gojenec kitarskega razreda pri Glasbeni matici, Bojan Kuret, so o Tatjanini umet-

niški poti podrobneje spregovorile besede mag. Jasne Merku', ki

Foto Kroma

jih je v njeni odsotnosti podala Melita Malalan. Hiperrealistične podobe, ki nastajajo izpod pršilca Tatjane Tavčar, "zahtevajo veliko natančnosti in obvladanja posameznih tonskih prehodov pri nanašanju različnih barvnih

plastí. V Tatjaninem prvem ustvarjalnem obdobju so se slikarski posegi rojevali kot živobarvni okras uporabnih izdelkov (usnjeni jopiči, avtomobilske karserije, motorne čelade). Kasneje so si figure zaželele lastne avto-

z izredno pozornostjo za tonske prehode in svetlostne kontraste. Tako povečan detajl žarnice s prosojnostjo stekla in spretnimi igrami odsevov zgovorno izpričuje avtoričino pretanjenost tako v interpretaciji motiva kot v usmerjanju pršenja med slikanjem. Motivi v modrem vzbujajo radovednost, vabijo k razmišljanju, igrivost spodbuja sproščen pretok misli, rahli prehodi pestr modrine delujejo hkrati vedro in sprostilno, ujamejo nas in popeljejo v novo dimenzijo, kjer zaživi tudi realnost povsem fantastično".

Tatjana Tavčar je diplomirala iz komunikologije na tržaški univerzi, na videmskem vseučilišču pa predava teorijo in tehnike oglaševanja. Januarja je odprla tudi studio za airbrush in grafično oblikovanje T Arsdesign (t-arsdesign.com). Najnovejši opus Tatjane Tavčar je na ogled od delavnikov med 19. in 21. uro, vse do petka 22. t.m.

AL

V hladnem poletnem popoldnevu

Proščenje med ruševinami prafarne gročanske cerkve

V nedeljo popoldne je naklonjeno vreme, z osvežitvijo zraka v prejšnjih dneh, pripomoglo, da je praznovanje zavetnika prafarne gročanske cerkve sv. Tomaža apostola potekalo na prostem med razvalinami nekdajne cerkve. Ko drvimmo z avtomobili po cestah v oddaljene kraje, se niti ne zavedamo, da so v bližini še nepoznane vasi, zaselki, ki so vredni naše pozornosti in ogleda. Potrebno se je umiriti, zaustaviti korak, se zamisliti o tej naši preteklosti in usmeriti pogled v to še ne jasno prihodnost, ki je pred nami. Tak kraj je tudi vas Vrhpolje, kjer se pričena strma pot v hrib. Nad vasio so ostanki razvaline prafarne gročanske cerkve, ki kličejo po obnovi. Lepo urejena jasa, obdana z drevjem in grmovjem, je sprejela vernike, ki so prišli od vsepovsod, da bi počastili zavetnika sv. Tomaža apostola. Med stoletne lipe, ki kraljujejo

pred vhodom, kar ostaja od te cerkve, je bil postavljen oltar; tam je župnik iz Rodika g. Iztok Mozetič daroval sv. mašo. Združeni zbor ZCPZ iz Trsta je pod vodstvom in ob orgelski spremljavi zborovodje Edija Raceta obogatil to slovesno bogoslužje. Domačina sta prebrala berili, medtem ko je zbor zveze odpel berilne speve Zafošnika Po Tebi žega moja dušo. Pridigo je župnik pričel z opisom življenja sv. Tomaža, v nadaljevanju pa je orisal pomembne zgodovinske trenutke, skozi katere je šla ta cerkev, od posvetitve leta 1644 do današnjih dni. Že leto po posvetitvi je bila osnovana kuracija Gročana, ki je zaobjemala Gročano z Vrhpoljem in Peskom, kaplanijo Bazovica z vasi Padriče, Gro-

pada in Lonjer, kaplanijo Lokev s Preložami, kaplanijo Draga z vasi Botač, Mihele Nasirec, Krvavi potok. Meseca decembra 1817 je bila povzdignjena v vikariat, leta 1873 pa v župnijo. Meja, ki je nastala po drugi svetovni vojni, je razrezala globoko v življenje ljudi teh vasi. Popolnoma je bila razdeljena tedanja župnija; v Jugoslaviji so ostali župnijska cerkev in pokopališče, vasi Vrhpolje, Krvavi potok, Nasirec, Mihele in cerkev v Dragi. Zadnji župnik g. Janez Zalokar je bil izgnan leta 1949. V župnišče se je vselila obmejna enota JLA, ki je žal postopoma uničevala cerkev, župnišče in mežnarijo. Na pokopališču blizu cerkve je bil prepovedan pokop in obisk grobov. Takšno stanje se je nadaljeva-

lo več desetletij, kar je povzročilo, da so se cerkev in sosednje stavbe pričele rušiti. Komaj leta 1989 so lahko domačini prišli do svojega in na ruševinah, ki so nastale v tem dolgem obdobju, so končno lahko počastili zavetnika sv. Tomaža apostola z daritvijo sv. maše.

Letošnje proščenje se je sklenilo z Lavretanskimi litanijami Matere Božje in ofrom za obnovo tega svetišča. Pred odhodom še spominska slika v notranjosti teh ruševin in krajša družabnost ob osvežitvi pijači in sladicami, ki so jih pripravile prijazne domačinke. Pogled na te na pol porušene zidove zastavlja ključno vprašanje: bo sedaj z odpadanjem mej in ostalih zaprek, ki so še do nedavnega pogojevale normalno versko življenje, dovolj energije in moči v tukajšnji cerkvi za ponovni razcvet te stare prafarne gročanske cerkve?

Pavel Vidau

Obvestila

Obvestilo za šolnike. Urad za slovenske šole obvešča, da je bila na spletni strani Ministrstva za šolstvo (www.istruzione.it, Archivio news, 17.6.2005) objavljena okrožnica št. 57/2005 o dopolnitvi zavodskih lestvic za učno osebje šol vseh vrst in stopenj. Na istem mestu so objavljeni tudi ustrezni obrazci, ki jih je treba do 18. julija predložiti eni od izbranih šol.

Duhovne vaje za žene in dekleta bodo od ponedeljka, 22., do srede, 24. avgusta, v

Domu blagrov (Le Beatitudini) nad Trstom. Vodil jih bo znani p. Leopold dr. Grčar z Brezij. Pojasnila in prijave na tel. št. 040 299409 (ga. Norma Jež) in 040 43194 (Martelanc). Predklicna štev. iz Slovenije 0039.

Darovi

Namesto cvetja na grob Laure Ščuka daruje Nada Martelanc 20,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Barkovljah.

V spomin na pokojno drago mamo Milko Bak iz Drage daruje hčerka Nadja z družino 50,00 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na srečanje pritrkovalskih skupin

POJO, POJO ZVONOV

V Trebčah, v nedeljo, 17. julija, ob 18. uri bomo poslušali petje in recitacije, predvsem pa veselo pritrkovanje zvonov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV iz Trsta

opozarja pevovodje, organiste, pevce in gojence orgelskega tečaja,

da v soboto, 16. julija,

zapade rok za prijavo udeležencev letošnjega

POLETNEGA SEMINARJA,

ki bo v Laškem

v dneh od 7. do 13. avgusta 2005.

Zbrali se bomo v nedeljo, 7. avgusta, za večerjo in odšli v soboto, 13. avgusta, po kosilu.

Dopoldneve bomo namenili glasbeni teoriji in petju, popoldneve sprehodom, izletom in kopanju.

Ob pevske bo potekal tečaj za organiste, na katerega se lahko prijavijo tudi novi kandidati z zadostnim znanjem branja partiturf.

Zborovski in pevski del seminarja bosta vodila prof. Alenka Slokar Bajc in prof. Marijan Potočnik, orgelski tečaj pa prof. Angela Tomanič.

Vse dodatne informacije dobite pri odbornikih Zveze cerkvenih pevske zborov.

Vabilo

Duhovne vaje za žene in dekleta

Duhovne vaje 2004 - v dvorani za predavanja

Udeležence mnogih prejšnjih naših duhovnih vaj, bolj duhovnih srečanj, so tretji dan odhajale domov vesele, zadovoljne, sproščene, z veseljem pozdravom: "Na svidenje prihodnje leto!". Sredi zelenja, v miru in brezskrbnosti je popustila živčna napetost, telo se je odpočilo, spletala so se prijateljstva. Kar je najvažnejše: Duša je lahko razprostrla krila in pod vodstvom dobrih voditeljev obogatela z mi-

lostjo in umnostjo ter se otrešla težav in stisk. Letošnji voditelj p. Leopold dr. Grčar z Brezij pripravlja za nas prav posebne duhovne vaje. Osebo sem zelo radovedna in se duhovnih srečanj pošteno veselimo. Kaj pa ve, drage gospe in gospodične? Pridite v Dom blagrov tudi ve od 22. do 24. avgusta. Pojasnila na tel. 040 299409 (Jež) in 040 43194 (Martelanc), iz Slovenije predklicna št. 0039.

Nada Martelanc

POGOVOR Tajnik Krščanske kulturne zveze (KKZ) Andrej Lampichler

Ob desetnici gledališke in lutkarske dejavnosti na Koroškem

S kakšnimi občutki in s kakšnimi pričakovanji ste sprejeli tajniško mesto na KKZ?

Občutki so bili zelo različni. Dolgo sem razmišljal, ali naj prevzamem to pomembno mesto, kajti KKZ je zelo pomemben koroški kulturni dejavnik. Na drugi strani tudi ni enostavno naslediti predhodnika, ki je zapustil zelo vidne sledove. Nužej Tolmaier, ki je Krščansko kulturno zvezo

prevzel pred 38 leti pod zelo skromnimi pogoji, je s svojimi sodelavci, kot npr. s sedanjim predsednikom dr. Jankom Zerzerjem, dipl. inž. Francem Kattnikom in seveda še drugimi sodelavci in odborniki, bistveno sooblikoval kulturo življenja na Koroškem. Naj omenim samo projekte, kot so Jezikovne počitnice v Novem mestu, Teden mladih umetnikov na Rebrci ter gledališko in lutkovno udejstvovanje, ki

so bili za tisti čas revolucionarni in so še danes prave uspešnice. Tudi založniška dejavnost je pri Krščanski kulturni zvezi zadnjih 20 let zelo bogata in raznolika. Na drugi strani pa so ta dejstva bila zame tudi dodaten izziv, da to uspešno delovanje nadaljujem tudi v prihodnosti. Poleg tega se že od rane mladosti zelo rad udeležujem v svojem prostem času na kulturnem področju. Tu imam priložnost, da oboje povežem. Upam, da mi bo uspelo, da bom skupno s svojim odličnim timom po eni strani nadaljeval to izredno dobro zasnovano in ustaljeno pot svojega predhodnika, na drugi strani pa da bomo kljubovali "novim tokovom današnjega sodobnega časa evropeizacije in globalizacije" in se pravočasno oprijeli novih in zanimivih kulturnih izvirov, ki pa morajo biti seveda v skladu s preživetjem in kulturnim razcvetom nas Slovencev, kar nam narekuje navsezadnje naš ponos, naša jezikovna zakoreninjenost in edinstvenost v tej južnokoroški regiji. Od vsega začetka pa sem se tudi zavedal, da taka funkcija stane predvsem še v začetni dobi precej tudi časovnega napora - ob večerih in ob koncu tedna me skorajda ni doma - in hvaležen sem svoji družini, da me pri tej službi močno podpira. Vsekakor pa je to le mogoče, ker se vsi družinski člani zavedamo kot aktivni kulturni delavci v domačem društvu tega poslanstva.

Kako bi sedaj ocenili položaj in perspektive slovenske kulture na Koroškem, med ljubiteljsko kulturo in profesionalnim pristopom do slednje?

Na Koroškem kultura v družbenopolitičnem življenju ne zaseda tistega mesta, ki bi ji dejansko pristajal. Politika na Koroškem na splošno ni naklonjena kulturi. Tudi finančna sredstva se iz leta v leto nižajo. Kljub temu se je kulturno delovanje koroških Slovencev zelo dobro razvilo. Dejansko smo na vseh področjih zelo dobro napredovali. Seveda

je v krajevnih društvih predvsem močno zasidrana ljubiteljska kultura. Je pa razveseljivo dejstvo, da je vedno več društev, ki imajo dejansko že profesionalen pristop. Najboljši in najbolj aktualen primer je npr. Mešani pevski zbor SPD "Danica", ki je letos bil na tekmovanju "Naša pesem" v Mariboru zelo uspešen in dosegel srebrno priznanje. Taki uspehi so mogoči samo z dosled-

in gledališka podoba na Koroškem se je od takrat bistveno spremenila. Ko so bili ob začetku vključeni člani iz različnih krajev v eno skupino, imamo trenutno 17 krajevnih skupin. To je dokaj razveseljivo število. Pred kratkim smo dostojno praznovali 30-letnico lutkovnega in gledališkega ustvarjanja na Koroškem, najprej s slavnostno prireditvijo v Železni Kapli in pred nekaj dnevi z jubilejno predstavo "Mojca Prokrajculja", s katero bi seveda zelo radi gostovali jeseni tudi na Primorskem. Ob tej priložnosti bi omenil, da smo ob tem jubileju izdali tudi bogat zbornik, v katerem je razviden ta uspešni razvoj na gledališkem področju. V 30 letih je sodelovalo nad 1000 mladih angažiranih gledaliških ustvarjalcev, bodisi na odru bodisi za odrom kot tehnik ipd. In vsega skupno je bilo nad 200 premier.

V poletnih mesecih je v vaših uradih in na terenu zelo živahno, saj je to čas številnih dejavnosti ...

Ko so drugi že na počitnicah, je pri nas dejansko zelo živahno. Kar ob začetku počitnic prirejamo skupno z Osnovno šolo Grm v Novem mestu Jezikovne počitnice, ki so ena izmed uspešnic in verjetno tudi ena naših najpomembnejših dejavnosti. Že pred 16 leti so pri Krščanski kulturni zvezi spoznali važnost jezikovne izobrazbe zunaj šole. Za učenje slovenskega jezika v okviru dvojezičnega pouka oz. pouka slovenščine so na javnih šolah na Koroškem dane po zakonu določene možnosti. Dejstvo je, da na Koroškem sicer število prijav k slovenskemu pouku narašča, število znanja pa na žalost iz leta v leto pada. Zato je vsaka akcija, ki podpira in dopolnjuje jezikovno-izobraževalno delo v šoli, dobrodošla. Povpraševanje za to ponudbo je tako močno, da moramo na žalost vsako leto nekaterim interesentom odpovedati. Število je namreč omejeno na 42. Toliko je namreč družin, ki lahko sprejmejo naše otroke kot gosta pod svojo streho. Uspeh te ponudbe je v tem, da se naši otroci učijo slovenščine v deželi, kjer je slovenščina v vsakdanju prisotna. Poleg tega so "prisiljeni", da govorijo pri gostiteljskih družinah slovensko. Jezikovnih počitnic se bo letos udeležil že petstoti udeleženec. Med mnogimi gostitelji in udeleženci iz Koroške so nastala tudi prijateljstva, ki obstajajo še danes.

Druga zelo pomembna in zanimiva ponudba v poletnih mesecih je Teden mladih umetnikov na Rebrci. Tudi to je že tradicionalna ponudba v našem programu. Skupaj z Mladinskim centrom na Rebrci že 26 let nudimo otrokom od 6. do 12. leta bogat ustvarjalni program. Ob spremstvu znanih in priznanih koroških in slovenskih likovnih umetnikov (mdr. Valentin Oman, Nežika Novak idr.) si otroci lahko sami približujejo izrazito kreativno umetnost. V dveh tednih se te ponudbe poslužuje nad 160 otrok.

Tretja zanimiva ponudba pa je

gledališka delavnica v Fiesi, katera se bo letos udeležilo rekordno število 18 skupin.

Rezultat gledaliških delavnic v Fiesi je pestra gledališka ponudba, s katero se društva predstavljajo skozi celo sezono ...

Ta gledališka ponudba je res zelo pester prerez gledališkega ustvarjanja na Koroškem. Letos se bo po vsej verjetnosti udeležilo gledališke delavnice rekordno število 18 skupin. Od meseca septembra naprej nas torej na Koroškem pričakuje zelo zanimiva gledališka jesen. Najbolj razveseljivo je, da so skupine iz skoraj vseh predelov dvojezičnega ozemlja, torej iz Roža, Podjune in Zilje. V preteklosti smo videli skorajda vse vrste gledališča, od klasičnih gledaliških predstav, tja do lutkovnih predstav, senčnega teatra in muziklov. Letos bi ravno v Fiesi radi ponovno poživili tudi filmsko dejavnost, ki je bila v okviru filma mladje zelo uspešna, a je na žalost v zadnjih letih nekoliko zaspala.

Kako ocenjujete stike na kulturnem področju sedaj, ko med matico in zamejstvi ni več meja?

Mislim, da se na tem področju zaenkrat ni spremenilo nič bistvenega. S strani skupin in društev iz Slovenije že opažamo večje zanimanje za kulturno izmenjavo. Vzrok temu je gotovo tudi v novi možnosti skupnih čezmejnih evropskih Interregovih projektov. Zato tudi bodrimo naša društva za kulturno izmenjavo z društvi iz matice, kolikor tega še niso delala. Imamo namreč kar nekaj društev, ki imajo že desetletja redne prijateljske stike z društvi iz Slovenije. Najboljši primer je SPD "Radiše", ki goji s kulturnim društvom v Kropi neprekinjene stike od leta 1963 naprej. Tudi pri Krščanski kulturni zvezi smo kulturni izmenjavi že zdavnaj posvečali veliko pozornosti. Ko se bile še dejansko meje, je bila ta kulturna izmenjava za krepitev skupnega slovenskega kulturnega prostora še pomembnejša kot danes. In to ne samo z matičnim narodom, temveč tudi z drugimi zamejskimi Slovenci. Omenil bi le tako imenovane Kulturne dneve v Mariboru, ki jih skupaj prirejamo s Slovensko prosvetno zvezo že nad 30 let. Ali kulturne dneve v Ljubljani, ki so vmes na žalost utrpeli usodo Kralja Matjaža in so jih lani ponovno poživili z velikim prizadevanjem Društva Slovensko-avstrijskega prijateljstva. Lani smo kulturne dneve koroških Slovencev priredili prvič tudi v Kopru. Ne smem pa seveda pozabiti najplodovitejše kulturne izmenjave in ta je zagotovo s primorskimi Slovenci - Koroški kulturni dnevi na Primorskem oz. Primorski kulturni dnevi na Koroškem. Letos bo ta izmenjava že skupno 23-ič po vrsti - Primorci bodo letos oktobra že 12-krat gostje na Koroškem, mi Korošci pa smo bili na Primorskem že 11-krat. Mislim, da so srečanja med zamejskimi Slovenci še bolj potrebna in pomembna, kajti vsi delamo pod istimi pogoji, se veselimo istih uspehov in imamo na žalost tudi podobne težave. Poleg tega opažam, da drug od drugih še premalo vemo. Na vsak način sem prepričan, da bomo tudi letos jeseni deležni zelo zanimivih in pestrih Primorskih dni, ki se jih mi Korošci že zelo veselimo.

Peter Rustja

Slovensko kulturno središče Planika

Dr. Alojziju Dolharju v trajen spomin

Slovensko kulturno središče Planika v Kanalski dolini je pred nekaj dnevi izdalo knjigo s naslovom *Dr. Alojzij Dolhar 1902-1969. Ponosni zdravnik in rodoljub, bojevnik za narodne pravice Slovencev v Kanalski dolini.*

Kot beremo v kratkem predgovoru, je knjiga posvečena zdravniku, športniku in vsestranskemu borcu za narodnostne pravice slovenske manjšine. To naj bi bila monografija v trajen spomin in nauk za bodoče generacije. Sicer rojen v Trstu, se je leta 1928 preselil na Trbiž, kjer je dobil zdravniško službo in se tudi tam ustvaril družino.

Prav lik dr. Alojzija Dolharja je zaznamoval v veliki meri boj za narodnostne pravice Slovencev v Kanalski dolini predvsem v povojnem času, ko se je skupaj z drugimi domačini vsestransko zavzemal za slovensko kulturo, besedo ter pridobitev slovenskih šol v Kanalski dolini.

Tako rekoč je bil eden izmed glavnih stebrov slovenstva v dolini ter velik podpornik dijakov in revežev.

Bil je tudi navdušen planinec ter dober poznavalec gora, zaradi tega ga lahko primerjamo z dr. Juliusom Kugyjem.

Knjigo je uredil njegov vnuk Erik Dolhar, ki je na pregleden način znal v knjigi prikazati

Dr. ALOJZIJ DOLHAR
1902 - 1969
Ponosni zdravnik in rodoljub,
bojevnik za narodne pravice
Slovencev v Kanalski dolini

SLOVENSKO KULTURNO SREDIŠČE KANALSKÉ DOLE
PLANIKA 2005

življenje svojega nonota, tako ga označuje v knjigi.

Življenjsko pot je začel pri Sv. Ivanu v Trstu, kjer se je rodil, nato šolanje v Ljubljani in Zagrebu, z nostrifikacijo zdravniške diplome v Sieni, doživel je požig Narodnega doma v Trstu, na koncu druge svetovne vojne, takoj po osvoboditvi Kanalske doline je sodeloval v komisiji, ki se je pogajala z zavezniško upravo in tam skušal doseči pravice za kanalske Slovence. Bil je tudi tigrovec.

V knjigi so objavljena še pričevanja najzgodnejših Dolharjevih prijateljev, znancev in somišljenikov. Vsekakor človek, katerega delo in življenje bi bilo vredno še naprej raziskovati.

Rudi Bartaloth

Log pod Mangartom / Obnavljanje vasi

Obnovljena župnišče in dom duhovnih vaj

Odprli obnovljeno župnišče in dom duhovnih vaj v Logu pod Mangartom in obnovili župniški stavbo, ki že desetletja služi tudi kot dom duhovnih vaj, čeprav s prekinjivijo, ki so jo povzročili potresi. Pri popoldanski sveti maši, ki jo je v župnijski cerkvi vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, potem ko jo je zjutraj daroval tudi v bovški župnijski cerkvi, saj je 4. julija godoval njen patron sv. Urh, so somasevali še dr. Rafko Valenčič (...), Ivan Gregor, dekan kobarške dekanije, in Marjan Križaj, župnijski pom. v Bovcu.

Ob tej priložnosti je g. Rafko Valenčič prebral sporočilo p. p. Žužka, ki je vodil mlade med te gore na duhovne vaje čez trideset let. Te svečanosti se iz zdravstvenih razlogov ni mogel udeležiti.

Vendar se je v pisnih pozdravnih besedah spomnil vseh ljudi in tudi domačinov, s kateri-

mi so sklenili prijateljstva, ki še držijo. Skupaj so odkrivali nove pti, slapove in ob tem tudi duhovne poti. Čestital je Ložanom, ki kljub naravnim nesrečam vztrajno obnavljajo vas in so obnovili dom duhovnosti, kar obeta še bogatejše duhovno življenje v celi dolini. Svoje pismo je sklenil z besedami: "Bog vas živi in naj vam nakloni še veliko uspeha na vseh področjih." Svoje spomine na te duhovne vaje in srečanja je obudil tudi g. Rafko Valenčič. S tehtnimi besedami modrosti iz Sv. pisma pa je prisotne spodbudil pomožni škof Jurij Bizjak in se zahvalil za darove, posebej pa bovskega župana Danijela Krivcu za materialno pomoč občine, Ložanom za neposredno delovno pomoč pri obnovi in skozi desetletja pri vseh prizadevanjih, da so se tukaj vsi udeleženci teh duhovnih vaj počutili kot doma.

MM

Izšla jubilejna številka Nove revije s prispevki o njeni vlogi pri nastajanju Slovenije

Morebitni referendum o RTV bo tudi preizkus moči vlade in opozicije

Novo zasedanje državne zbornice, ki se je pričelo v ponedeljek in bo trajalo skoraj do konca tega tedna, je aktualno in pomembno za stanje in razvoj Slovenije. Poslanci obravnavajo predloge novih zakonov oz. dopolnila obstoječih predpisov, o katerih imajo vladna in parlamentarna koalicija ter LDS in stranka socialnih demokratov, poglaviti skupini opozicije, zelo različna stališča in poglede. Vlada je sicer uveljavila dopolnilo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki določa, da bodo pokojnine od naslednjega leta redno usklajevale z gibanjem plač delavcev in drugih zaposlenih. Z zakonom so od naslednjega leta tudi t.i. vdovske pokojnine, upokojevalci - v Sloveniji jih je več kot 500 tisoč - pa bodo postopno prejemali tudi višji letni dohodek.

Zoper spremembe pokojninskega sistema je več mesecev potekala srdita kampanja, občasno prava gonja opozicijskih strank, delodajalcev, gospodarske zbornice Slovenije in, žal, tudi sindikatov. Nasprotovanju so tudi najmanjšemu zvišanju pokojnin, češ da bo to sesulo sistem javnih financ in celo ogrozilo možnosti za uvedbo evra v Sloveniji. Minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič (*na sliki*) je kritikom oz. predlagateljem dopolnil v pokojninskem sistemu odgovoril, da bo denar za večje pokojnine mogoče pridobiti z varčevanjem, predvsem pa seveda s pospeševanjem gospodarske

rasti. V Sloveniji zdaj porabijo za pokojnine okoli 900 milijard tolarjev na leto, z novimi izboljšavami pa se bo pokojninski sklad moral povečati za nadaljnjih 9 milijard tolarjev letno. Nasploh pa so pokojnine v zadnjih letih izgubljale realno vrednost. Slovenske pokojnine sicer niso visoke. Od starostnih pokojnin, vseh je skupaj 313.455, jih je več kot tretjina v razponu od 100 do 150 tolarjev mesečno. Samo 632 upokojevalcev (gre za t.i. privilegirane osebe) prejema nad 350.000 tolarjev pokojnine.

Parlament pa na juliskem zasedanju odloča tudi o drugih zadevah, ki že dalj časa razburjajo politiko in javnost. Gre, denimo, za t.i. "izbrisane", to je tiste pripadnike drugih narodov z območja prejšnje države, ki trdijo, da so jim slovenske oblasti protizakonito odvzele pravico do stalnega prebivališča. Takih oseb naj bi bilo več kot 18.000. Zadeva je močno spolitizirana, tudi aktivnosti "izbrisanih", ki se lotevajo celo takih dejanj, kot so gladovne

stavke in grožnje zoper državo. Premier Janez Janša je nedavno zagotovil, da bo vlada letos uredila oz. rešila omenjeni problem "izbrisanih", sprejela pa tudi zakon o statusu Romov v

Sloveniji. Ostra soočanja med koalicijo in opozicijskimi strankami potekajo tudi o novem zakonu RTV Slovenija. V vladi zagotavljajo, da zakon utrjuje javni in demokratični značaj RTV, opozicija pa vztraja pri trditvi, da si z novim zakonom vladajoči režim pod vodstvom Janeza Janše poskuša podrediti tako pomemben medij, kot sta nacionalna radio in televizija. Zapletov v postopku za sprejem zakona je bilo kar nekaj, v njih pa so sodelovali tudi predstavniki mednarodnega časnikarst-

va in stroke iz tujine. Potem ko je parlament zakon sprejel, ga je z vetom zavrnil Državni svet. Zato mora sedaj Državni zbor zakon ponovno sprejeti oz. ga potrditi, za kar je potrebno 46 glasov poslancev. Če se bo to zgodilo, bosta opozicijski LDS in stranka socialnih demokratov zahtevali referendum, ki naj bi ga parlament razpisal na izrednem zasedanju 28. oz. 29. julija. Referendum bi sicer odločal le o novem zakonu o RTV Slovenija, toda iz izidov bo tudi razvidno, kolikšen ugled in verodostojnost ima vlada ter koliko podpore ima opozicija.

"Sovražni govor se širi po Sloveniji - iz Državnega zbora"

V Sloveniji so v prejšnjih dneh podpisovali izjavo, v kateri je okoli 400 javnih osebnosti, s prvo podpisano Alenko Šelih iz SAZU, protestiralo zoper "sovražni govor, ki se širi iz državnega zbora". Za primer so navedli grob poseg poslanca DSS Pavla Ruparja, v katerem je žalil spol in dostojanstvo opozicijskih poslank Majde Širca iz LDS in Majde Potrata iz stranke socialnih demokratov. Omenjeni poslanec in njegova stranka sta se za žalitev nekajkrat opravičila, toda polemike o sovražnem govoru, ki naj bi se širil iz parlamenta, se nadaljujejo. Napovedujejo sprejem etičnega kodeksa, ki bi vseboval pravila za delovanje, ravnanja in razprave poslancev. Kršitelje naj bi prijavili častnemu razsodišču, ki bi zoper kršitelje pravil o nastopanju v parlamentu tudi ukrepalo.

Marijan Drobež

V Ajdovščini bodo zgradili novo osnovno šolo

Minister Milan Zver je obiskal ajdovskega župana Poljšaka

V torek, 6. julija, je župan Občine Ajdovščina, Marjan Poljšak, na delovnem obisku sprejel ministra za šolstvo in šport RS, Milana Zvera. Vsebinsko pogovor, ki sta jih opravičila, so bile razmere v šolstvu v Ajdovščini. Poleg župana, ministra in njegove sodelavke - sekretarke za področje osnovnega šolstva Sabine Čamernik, so se razgovora udeležili še podžupan Občine Ajdovščina Miroslav Bizjak, ravnatelj Osnovne šole Danila Lokarja Vladimir Bačič, direktor Srednje šole Veno Pilon Alojz Likar, predsednik OO SDS Rajko Troha, predstavniki sveta šole in sveta staršev ter predstavniki občinske uprave.

V začetku je župan Marjan Poljšak predstavil točke, o katerih je želel razpravljati z ministrom. Bistveno vprašanje se

je nanašalo na investicijo OŠ Šturje, govor pa je bil še o prenovi OŠ Danila Lokarja ter urejanja zemljišč in obnove kuhinje v SŠ Veno Pilon. Razmere v osnovnem šolstvu na območju občine Ajdovščina je predstavila vodja oddelka za družbene dejavnosti, Dragica Figel. Poudarila je, da se občina zadnjih 10 let intenzivno ukvarja z urejanjem predvsem prostorskih razmer osnovnih šol, po šoli v Vipavskem Križu so zgradili šoli v Dobravljah ter na Colu, v lastni režiji pa je občina prenovila tudi podružnično šolo v Lokavcu. Čakajo pa šola v Šturjah, adaptacija obstoječe šole v Ajdovščini, podružnica v Budanjah, ki jo bo občina gradila z lastnimi sredstvi, ter dograditev in adaptacija šole na Otlici. Investicijski program za novo šolo

v Šturjah je pripravljen; če bi bilo ministrstvo pripravljeno še pred sprejetjem proračuna za prihodnje leto izdati soglasje, bi lahko takoj pričeli z izbiro izvajalca in izdelavo projektov. Minister Zver je obljubil, da bo občina soglasje dobila še v tem poletju. Ministrstvo bo za izgradnjo šole prispevalo približno 232 milijonov tolarjev - v letu 2006 36 milijonov, v letu 2007 110 milijonov ter v letu 2008 86 milijonov tolarjev.

Problematiko Srednje šole Veno Pilon je predstavil direktor Alojz Likar. Minister je bil delno že seznanjen s problematiko in je obljubil, da bo država odkupila del potrebnega zemljišča, ki je v zasebni lasti. Strinjal se je tudi, da je nujno potrebno obnoviti kuhinjo, ker ne ustreza vsem zahteva-

nim sodobnim standardom. Poudaril pa je, da je že v pripravi proračun za leto 2006 in 2007, torej je potrebno pohite- ti z vlogami. Na zemljišču, ki ga bo šola zamenjala z občino, se bodo v skupnem sodelovanju Občine Ajdovščina, Ministrstva za šolstvo in šport ter šole pričeli urejati projekti za izdelavo igrišča z atletsko stezo za potrebe osnovne in srednje šole.

Minister je bil povabljen na ogled osnovne in srednje šole ter lokacije, kjer bo stala nova šola Šturje. Ravnatelj OŠ Danila Lokarja je med ogledom opozoril na slabo stanje objektov, od katerih je v najslabšem položaju stavba 3, ki je bila sezidana najkasneje (1965). Med težavami je izpostavil tudi slabo logistično povezavo med vsemi tremi stavbami ter športnim centrom, kjer poteka pouk telovadbe.

Oba, tako minister Milan Zver kot župan Marjan Poljšak, sta bila zadovoljna s sestankom, saj so bili sprejeti dogovori, ki bodo pozitivno vplivali na razvoj šolstva v Ajdovščini.

vanja domačega ansambla. Najbolj potujoča je gotovo štiri-rižežna predstava, mednarodna koprodukcija Zdrav sem in se mi dobro godi v režiji Marjana Bevka. Žal, je v četrtek, 7. t. m., odpadla njena ponovitev na skupnem trgu obeh Goric pri novogoriški železniški postaji, javljena v programu festivala Gong. Prav na tem pomembnem prizorišču bodo ti utrinki iz dogajanj prve svetovne vojne na sporedu v nedeljo, 11. septembra.

JK

Kratke

Vipavski pršuti že na tržišču

Predsednik uprave družbe MIP (mesne industrije Primorske) v Kromberku, Vojteh Volk, je v pogovoru za naš časnik povedal, da so na slovensko tržišče poslali prvih 1.200 vipavskih pršutov. Redijo jih na kmetijski farmi v Dražencih v Prekmurju, ki jo upravlja družba Perutnina Ptuj. Vipavski pršut je zasnovan in izdelan po posebni tehnologiji, dozoreva v sodobno opremljeni pršutarni MIP-a v Kromberku, je pa zelo okusen, slasten in sočen.

Pri novi vrsti pršutov (postal naj bi tako znan kot sta pršuta iz Parme in San Daniela v Furlaniji) se novogoriška družba navdihuje tudi s tradicijo in izkušnjami kmetov v Vipavski dolini. Tam je bil nekoč menda običaj, da je moral imeti vsak dober kmet v hiši vsaj dva vipavska pršuta. V MIP-u bodo letos pripravili za domače in tuja tržišča okoli 5000 vipavskih pršutov, postopno pa bodo proizvodnjo povečali na 70.000 omenjenih pršutov letno.

V Sloveniji premalo medicinskih sester

V Sloveniji je čedalje večje pomanjkanje medicinskih sester, kar že ogroža redno in nemoteno delovanje zdravstvenih ambulant, bolnišnic in tudi posameznih socialnih zavodov, kot so, denimo, domovi upokojevalcev. Pomanjkanje medicinskih sester je največje v Kliničnem centru v Ljubljani, največjem zdravstvenem zavodu v državi.

Ministrstvo za zdravje je v odgovoru na vprašanje državnega svetnika Dora Hvalice v zvezi z ukrepi za povečanje števila medicinskih sester, navedlo, "da imamo v Sloveniji okoli 180 medicinskih sester na vsake sto tisoč prebivalcev. Upoštevati pa je treba tudi tehnike zdravstvene nege." V nekaterih drugih državah je odnos med številom medicinskih sester in številom prebivalstva ugodnejši, boljši. V Italiji imajo, denimo, med 380 do 520 medicinskih sester na sto tisoč prebivalcev.

Pomanjkanje medicinskih sester je občutno tudi zaradi tega, ker je veliko sester odšlo v tujino in se zaposlilo v tamkajšnjih zdravstvenih in socialnih ustanovah, kjer so jim zagotovili višje plače.

Gorenjska banka najboljša v Sloveniji

V Sloveniji deluje okoli trideset poslovnih bank, med njimi štiri tuje. Skoraj vse so svoje poslovanje prilagodile zahtevam in merilom monetarnih oblasti EU, pri čemer se že pripravljajo na svoje naloge pri uvedbi evra, skupne evropske valute. Poslovne banke dosegajo dobre poslovne rezultate s pričakovanimi dobički. Vse ponujajo kredite, vendar z obrestmi, ki so glede na finančno in gospodarska gibanja v Sloveniji še zmeraj previsoke. Po presoji britanske finančne ustanove Finance Central Europe, objavljeni pred dnevi, je bila Gorenjska banka v Kranju leta 2004 že tretjič zapored najboljša poslovna banka v Sloveniji. Banko so uvrstili na deseto mesto po donosu na aktivno in na 21. mesto po kapitalski moči na območju jugovzhodne Evrope. Po oceni omenjene britanske ustanove naj bi bil direktor Gorenjske banke Zlatko Kavčič najboljši bankir v Sloveniji.

V Sloveniji naraščanje primerov z virusom HIV in bolnikov z aidsom

V Sloveniji so zdravniki in izvedenci raznih programov za preventivno delovanje humanitarnih organizacij opozorili, da narašča število primerov okužb z virusom HIV in bolnikov z aidsom. Samo letos do konca junija so v državi odkrili 25 novih okužb, kar ob dejstvu, da jih je bilo v preteklosti povprečno po 15 na leto, kaže na bistveno razširitev okužb. Če se bo sedanjí tempo nadaljeval, bi lahko v Sloveniji do konca leta 2005 imeli celo 50 okuženih ali bolnih.

Naraščajoče število naj bi bilo posledica popuščanja preventive, več spolnih stikov s tujci in manjšega strahu pred okužbo tudi med najbolj ogroženo skupino, ki jo sestavljajo homo- in biseksualni moški.

Docent dr. Janez Tomažič z infektijske klinike v Ljubljani meni, "da sta popustila preventiva in strah pred aidsom. Poleg tega se večja števila homoseksualnih moških, prav oni pa so najbolj ogrožena skupina. Treba je tudi upoštevati, da zdravila, ki bi uničili virus HIV in ga spravilo iz telesa, ne bo nikoli." Ostra in kategorična je dr. Evita Leskovšek, nacionalna usklajevalka za preventivo v programu HIV/aidsa v Sloveniji, ki opozarja: "Bojim se in kot strokovnjakinja ne prevzamem odgovornosti, če se bodo že zelo kmalu začele uresničevati napovedi o začetku epidemije v Sloveniji. Skrb vzbujajoče pa je že rekordno število na novo okuženih v letošnjem letu. Finančna pomoč države za izvajanje preventivnih programov in dejavnosti ne zadostuje niti za preživetje zdajšnjih programov. Tak odnos družbe je absolutno nesprejemljiv in neodgovoren." / M.

Nova stavba državnih organov

Pred časom so svečano odprli vrata nove stavbe državnih organov v Tolmini. V na novo zgrajeno in moderno zasnovano stavbo so se vselili uslužbenci Upravne enote iz Tolmina, Geodetske uprave, Davčne uprave ter inšpeksijskih služb, ki spadajo v pristojnost upravne enote.

V imenu Upravne enote je pozdravil načelnik Zdravko Likar, ki se je najprej zahvalil pristojnemu ministrstvu, ki je omogočilo gradnjo, in vsem uslužbencem ter porabnikom, ki so potrpežljivo v teh zadnjih letih čakali na novo lokacijo služb.

Posebno je pozdravil tudi prisotne goste, predvsem javne upravitelje, ki so prišli od Kanalske doline do Benečije ter predstavnike slovenskih organizacij videmske pokrajine. Glavni govor je imel minister za javno upravo RS dr. Gregor Virant, ki je čestital za novo pridobitev Posočja in potrdil, da ista dobro deluje in se po naketah uvršča v sam vrh kakovosti in zadovoljstva strank, ki se poslužujejo takih struktur v Sloveniji. Struktura deluje horizontalno, prijazno s strankami ter je zakoreninjena na teritorijo. Izrazil je še skrb Vlade Republike Slovenije za ohranitev delovnih mest ter kadrov na Tolminskem in za razvoj tega območja.

Po prijetnem kulturnem programu je sledil vodeni ogled novih prostorov. / Rudi Bartaloth

Medtem ko se tudi za Slovensko narodno gledališče Nova Gorica izteka letošnja gledališka sezona, se je za to nam najbližji gledališko ustanovo iztek tudi že spomladanski vpis abonmajev za sezono 2005/06. Jesenski rok vpisov bo potekal od 5. do 30. septembra. V prihodnji, jubilejni, 50. sezoni bo zaživel šest predstav: Lewis Carroll-Rene de Ceccatty-Arturo Anecchino: Alica v čudežni deželi, lirični muzikal, režija Janusz Kica; David Rabe: Tisti,

SNG Nova Gorica Drobne vesti ob koncu sezone

ki jih reka ne spusti, šokantna melodrama, režija Mateja Koželjnik; Biljana Srbijanović: Kobalice ali Moj očka igra loto, tragična komedija, režija Eduard Miler; David Ives-Borut Gombač: Kabaret male fantastike, verbalni cirkus, režija

Primož Bebler; Christopher Marlowe: Tragedija o doktorju Faustu, komična tragedija, režija Diego de Brea; Miroslav Krleža: Gospoda Glembajevi, malomeščanska srhljivka, režija Dušan Jovanović.

Ta mesec se nadaljujejo gosto-

Islamski skrajneži spet na krvavem pohodu

London, 7. julija 2005

Pr eden je prišlo do atentatov v Londonu, sem mislila članek posvetiti škotskemu vrhu G-8 in dejstvu, da smo prvič po istovrstnem vrhu v Genovi in napadih na NY in Washington zopet bili priča množičnim manifestacijam gibanja no-global. Razen nasilnih izgrediv radikalnih struj tega raznolikega gibanja, sem nameravala dogodka označiti pozitivno. Dajali so mi namreč občutek, da se kljub vsemu stanje po stopoma vrača na raven pred 11. septembrom 2001, ko se je zdelo, da si iz samega osrčja bogatega Severa začenja utirati pot želja in volja po drugačnem, pravičnejšem svetu, ki bi postopoma stremel k zmanjševanju razlik med bogatimi in revnimi ter pri tem bil tudi bolj pozoren in spoštljiv do okolja, v katerem živi. Se še spomnimo, kako je bilo par mesecev pred napadi na WTC in Pentagon? Pri nas je spomladi 2001 na oblast stopila nova desnosredinska vlada, Indro Montanelli, ki je do pred kratkim še pisal pikre članke zoper novega predsednika vlade, je zaključil svojo življenjsko pot in to par dni pred vrhom G-8 v Genovi - kjer je med drugim med hudimi pouličnimi izgrediv izgubil življenje mladi manifestant... Napadi na NY in Washington so učinkovali kot mokra krpa čez šolsko tablo. Tragediji, ki je takrat prizadela ZDA, je uspelo izbrisati spomin

na to, kar je bilo pred tistim datumom, in torej tudi na rojevanje nove miroljubne revolucije 21. stoletja, ki je po koncu hladne vojne pri nas odpirala obdobje avtokritike ter upanja po večji človeški solidarnosti. Z odpravo dolga najrevnejšim državam, ki so jo finančni mi-

nistri osmerke odobrili pred nekaj tedni ter s svetovnim uspehom koncertov Live8, se je za trenutek zdelo, da je spet zaživelo vzdusje izpred štirih let. Sinhronizirani napadi v britanski prestolnici so nas bliskovito priklicali v zgodovinski trenutek, v katerem živimo, in nas spomnili, da se problemu mednarodnega terorizma ne moremo izogniti ali nanj enostavno pozabiti. Spraševati se, kdo bo naslednji oz. kje bodo teroristi izpeljali nov napad, nima smisla. Njihov nekonvencionalni način napadanja jim pač omogoča, da lahko to storijo kjerkoli in kadarkoli. Kaj naj torej storimo? Naj v imenu varnostnih ukrepov (ki po vsej verjetnosti nikoli ne bodo dovolj učinkoviti) žrtvujemo svobodo in pravice, ki smo jih s trudom dosegli v času večstoletnega raz-

voja? Morda. In vendar posledice takega pristopa bi po vsej verjetnosti bile vse prej kot pozitivne, če že ne za nas, pa zagotovo za bodočo generacijo. Mrežo mednarodnega terorizma lahko učinkovito načne le tesno sodelovanje tajnih služb. Kar lahko v širšem kontekstu

storijo vlade, je to, da se zavzamejo za poglobitev mednarodnega sodelovanja in s tem konkretno pripomo-rejo k izboljšanju življenjskega standarda na področjih, v katerih teroristične organizacije črpajo nove sile ter tako omogočijo postavitve te-

meljev za razvoj naprednih političnih institucij, osnovanih na lokalnih značilnostih. Glede terorističnih metod smo zaradi našega načina življenja dokaj neboljgledni. In vendar se vedno razpolagamo z nečim, česar teroristi nimajo, in to je edino, kar jih lahko dolgoročno premaga: trdnost vrednot in principov, ki so nas in naše prednike stali mnogo in ki nam danes omogočajo, da lahko na vseh nivojih zagovarjamo pravičnost spoštovanja slehenega človeka ter pravico vsakogar do dostojanstvenega življenja. Konec koncev se morda prav v tem skriva razlog za to, da se leto za letom v naše kraje vseljuje vse večje število njihovih sonarodnjakov, ki si - z razliko od njih - želijo le miru in boljšega življenja.

Erika Hrovatin

Na novogoriški Politehnik

O možnostih sodelovanja z Univerzo v Vidmu

Novogoriško Politehniko je minulo sredo obiskal rektor Univerze v Vidmu Furio Honsell. V spremstvu devetih predstavnikov štirih

fakultet se je z vodstvom Politehnike pogovarjal o možnostih sodelovanja in skupnega izvajanja študijskih programov. Kot je na popoldanski novinarski konferenci povedal predsednik Politehnike Danilo Zavrtanik, je bilo to prvo uradno srečanje med predstavniki Politehnike in Univerze v Vidmu. Izrazil je tudi prepričanje, da po razcu meje živimo v istem prostoru, kjer bo kmalu prišlo do borbe za študente, zato je treba študentom ponuditi zanimive študije, pri čemer je poudaril,

da so najzanimivejši skupni študijski programi, katerih diplome bodo priznane na obeh straneh meje.

Zavrtanik je povedal še, da so se posebej dotaknili treh področij sodelovanja. Najprej je omenil sodelovanje pri študijskem programu vinogradništva in vinarstva, ki ga trenutno izvajata obe univerzi. Ta študijski program name-ravajo poenotiti in nadgraditi, skupaj z Univerzo v Vidmu pa naj bi izvajali tudi podiplomsko stopnjo tega študija, ki je Politehnika še nima.

Drugo področje sodelovanja, o katerem so govorili, je področje jezikovnih in humanističnih ved. Največ pozornosti so namenili možnosti izmenjave profesorjev in odprtju lektoratov za druge slovanske jezike na obeh institucijah. Zavrtanik je med drugim pojasnil, da bo Univerza v Vidmu pomagala pri uvedbi lektorata za furlanščino na Politehniko. Tretje področje sodelovanja pa je področje študija restavracij

stva v arhitekturi, ki ga Politehnika pripravlja skupaj z Univerzo v Benetkah, predstavniki Videmske univerze pa so med obiskom Politeh-

nike izrazili željo po priključitvi k omenjenemu projektu. Rektor Videmske univerze Furio Honsell je potrdil, da na obeh straneh obstajata želja in potreba po sodelovanju. Omenil je tudi, da obe izobraževalni instituciji že sodelujeta na področju okoljskih študij, saj dva profesorja z Videmske univerze že drugo leto redno predavata na Politehniko. Končni cilj sodelovanja je po Honsellovem mnenju uvedba študijev z obojestransko priznanimi diplomami.

O Politehniko je po njenem ogledu povedal, da je zelo dinamična in zelo inovativna institucija ter kot taka zelo dragocen partner v vse bolj kompetitivnem izobraževalnem okolju. Poudaril je tudi, da Evropska unija podpira sodelovanje pri visokošolskih programih. Na vprašanje, kdaj naj bi sodelovanje tudi konkretno steklo, je Zavrtanik povedal, da so se med obiskom na deklarativni ravni dogovorili, kako naj bi stvari stekle, preden bodo omenjeni programi zaživeli, pa bo treba še pripraviti in podpisati sporazume o sodelovanju. "Upam, da bomo imeli v študijskem letu 2006/2007 že kaj pokazati," je zaključil.

Nace Novak

Z 2. strani

Več odmevnih...

S tem stavkom, izrečenim z velikim zanosom, je predsednik Intergrupe Evropskih poslancev za manjšinsko problematiko, Madžar Csaba Tabajdi povzel zaključke zasedanja, ki je potekalo v Evropskem parlamentu v četrtek, 7. julija.

Delegaciji manjšinskih političnih strank Slovenske skupnosti in Enotne liste (deželni svetovalec Mirko Špacapan in deželni tajnik Damijan Terpin za SSK in Vladimir Smrtnik za EL, Marjan Pipp ter Hubert Mikel za Center avstrijskih narodnosti) sta po prizadevanju evropskega poslanca Michla Ebnerja dosegli pomembno avdicijo v Evropskem parlamentu pred zbranimi poslanci Intergrupe, ki se specifično ukvarja s problematiko narodnih manjšin. Zbralo se je kar skupno 25 poslancev iz različnih držav, med katerimi so bili vsi izvoljeni v EP iz Republike Slovenije: Mojca Drčar-Murko, Jelko Kacin, Božrut Pahor, Lojze Peterle, Romana Jordan Cizelj, Ljudmila Novak in Miha Brejc. Po uvodu

manjšinskih političnih predstavnikov so se oglašili k debati posamezni poslanci, ki so dodali lastne vidike k izvajanju članov slovenske narodne skupnosti v Italiji in v Avstriji, tako skoraj vsi poslanci iz RS, kot tudi mnogi drugi. Pri vseh je bila živo prisotna skrb, da bi se narodne manjšine v posameznih državah ohranile in razvijale

valstva", je dejal predsednik Tabajdi. "Slovenija - je še dejal - je lahko vsem ostalim evropskim članicam za zgled, kako na najprimernejši način zagotoviti pravice svojim narodnim skupnostim, zato naj se njeni evropski parlamentarci aktivno vključijo v delo v korist vseh narodnih

nikom ni bila dana možnost, da svoje probleme oblikujejo v domači govorici, ki je danes eden od uveljavljenih evropskih jezikov, Slovincem v Italiji pa niti v jeziku svojega večinskega naroda, ker je prevajanje bilo samo v nemščino ali angleščino. "Nemogoče je, da majhni skupnosti, kot sta avstrijska ali italijanska, slovensko govoreči narodni manjšini, vplivata na nacionalno sestavo in integriteto velike države, pa vendar obstaja nek nerazumljiv strah pred ogroženostjo narodne celovitosti, ki naj bi ga predstavljale vidne oblike dvojezičnosti ali ukrepi v korist ohranitve jezika in kulture manjšinskega dela prebi-

di dosegla, da bodo poslanci Intergrupe sprožili vprašanje kršitve ustavnih določil avstrijske državne pogodbe glede manjšinske zaščite v Beneški komisiji ES, ki ji predseduje Italijan La Pergola in čigar mnenje in pravna ocena uživata veliko mednarodno spoštovanje.

Z obiskom v Evropskem parlamentu in v Evropskem svetu v Strasbourgu sta politični stranki Slovencev v Italiji in Avstriji dosegli pomembno uveljavitev in sprožili postopke za mnoge posledične posege v korist manjšine, katerim bo seveda treba dati potrebno kontinuiteto in pozornost.

brez omejitev in zavlačevanj zakonodajno ter da bi se vlade in večinski del prebivalstva ne izogibali poudarjanju in valorizaciji vloge majhnih, a dragocenih skupnosti, ki so sicer zaradi asimilacije podvržene izginotju. Slovenski poslanci so tudi obžalovali, da manjšinskim predstav-

manjšin v Evropi in naj ostalim pomagajo, prav zaradi zgrede ureditve problema v lastni državi, da se bodo bolj zavzeto in konkretno spoprijemali z manjšinsko tematiko." Ključno vlogo je tudi tokrat odigrala Republika Italija, ki ni bila prisotna z nobenim poslancem,

mentu in v Evropskem svetu v Strasbourgu sta politični stranki Slovencev v Italiji in Avstriji dosegli pomembno uveljavitev in sprožili postopke za mnoge posledične posege v korist manjšine, katerim bo seveda treba dati potrebno kontinuiteto in pozornost.

Z 2. strani

Italija po atentatu...

Zdaj pa je na Dunaju, kjer se po nalogu OZN ukvarja z bojem proti terorizmu in mamilom. Ne glede na nadaljnji razplet dogodkov je treba ugotoviti, da ostaja prto vprašanje pravnega položaja ameriških vojaških oporišč in ameriških vojakov samih na ozemlju držav gostiteljic. Znano je namreč, kako

ZDA do zdaj načelno odklanjajo pristojnost neameriških sodnih oblasti za obravnavanje problemov, ki zadevajo ameriške vojake. Ne glede na sve, kar smo pravkar napisali, je treba ugotoviti, da je mesec julij za Italijo čas zahtevnih izpitov. Italija bo ta mesec prejela zadnja pripočila od Sveta gospodarskih mi-

nistrov Evropske zveze (Ecofin) glede na visoki proračunski primanjkljaj, sredi meseca pa bo na obisku delegacija Svetovnega denarnega sklada. Minister za gospodarske zadeve bo medtem v parlamentu obrazložil Dokument o finančnem in gospodarskem programiranju ter nato še osnutek finančnega zakona. Obe listini bosta pokazali, kako mislita sedanja vlada in njena parlamentarna večina odpraviti hudo gospodarsko in socialno krizo, na katero opozarjajo tako sindikati delavcev kot delodajalcev.

Poletni čas 'v duhu stabilizacije'

Sredozemlje še vedno najboljša varianta

Poletni čas - čas počitnic! A po vsaki ceni? Kaže, da ne. Vsaj tako nam je povedala odgovorna pri tržaški turistični agenciji Aurora v Trstu, gospa Divna Čuk: "Ne smemo si zakrivati dejstva, da se kriza, ki je zajela vsa gospodarska področja,

naši neposredni okolici, tržaško ali ljubljansko; že beneško je za nekatere nekoliko bolj odmaknjeno. Naša agencija je zato poskrbela za avtobusni prevoz iz Trsta in Vidma do letališča na Brniku. Obenem je za naše stranke pomembno, da je

občuti tudi v turizmu. V takih okoliščinah se turisti raje odločajo za sredozemska letovišča, ki so cenovno ugodnejša." Kam pa se torej ljudje v tem času odpravljajo? "Letos je še veliko povpraševanja za hrvaško obalo, vse bolj se naše stranke odločajo za počitek v slovenskih zdraviliščih. Zelo obiskani so sicer tudi grški otoki." Ljudje se torej spričo splošne gospodarske stiske odločajo za manj ekskluzivna letovišča? "Ponavljam, da kljub vsemu je Sredozemlje najboljše varianta. Povedati pa moram, da so si turisti nekoč privoščili boljše hotele in daljša počitniška obdobja, denimo dvotedenska bivanja." Kaj pa stranke želijo, da jim predlagani paket nudi? "No, poletni letoviščarji nimajo istih zahtev kot turisti, ki se za potovanje odločajo skozi leto. V tem obdobju so želje naših strank veliko bolj vezane na specifično poletno prakso, se pravi, da imajo radi - na primer - tista letališča, ki so v

polet kar se da direkten in da ne pride do nevšečnih zamud." Kaj pa letalski prevozi po zelo nizki ceni oz. letenje 'low cost'. Ali vaša agencija poskrbi tudi za tovrstne polete? "Tudi, vendar 'low cost' poleti so v glavnem namenjeni do velikih evropskih mest in ne vodijo do obmorskih destinacij." Ali populacijo poletnih potnikov še vedno skrbi mednarodni položaj glede varnosti? Drugače rečeno, ali je sindrom 11. septembra še vedno občutiti? "Tako bi povedala: bojijo se ne, enostavno se 'vročih področij' izogibajo. Tudi v primeru, da bi naša agencija hotela predlagati letovišče, ki se nahaja v posredni bližini vročih področij, ki pa je vsekakor na varnem, se enostavno odločijo za druge poletne 'cilje'." Srečno torej na pot, ki bo namreč manj udobna kot druga leta, saj smo se strmo glavo ponovno podali v čas, ko vse poteka 'v duhu stabilizacije'...

Igor Gregori

S 1. strani

Poglobljeno in...

Ljubezen do domovine torej meja ne upošteva. Zanj meje ne obstajajo. Saj ne gre samo za ljubezen do domovine kot geografskega pojma, ampak kot duhovne entitete, kot skupnosti iste zemlje, jezika, tradicije, vere, usode.

Vsi naši veliki so ta duhovni pojem postavljali nad zemljepisnega. Ko je Trubar nagovarjal Slovence, gotovo ni imel v mislih kakšnih pokrajinskih delitev. Še manj jih je imel naš osrednji duh, Prešeren, ko je v tridesetih letih devetnajstega stoletja klical nebesom, naj bi poslal Slovincem novega Orfeja, ki naj med njimi "potolaži razprtije in spet zedini rod slovensč" ne cele." Nihče ni tako definiral vse-slovenske ljubezni kot Prešeren s svojo slovensč'no celo. Za njim je v času velikega izseljevanja naših ljudi pred prvo svetovno vojno ta občutek tega celovitega slovenstva, te vseslovenske narodne zavesti izrazil v že omenjeni Dumi Oton Župančič. "Kje, domovina si?" je zaklical. Na ta klic bi mu bila lahko odgovorila Westfalija s svojimi rudniki in Kolorado s svojimi železarnami.

In že je bil lep del našega naroda, morda njegov deseti del, v diaspori, ob babilon-

skih rekah. Lahko bi bil v njih takoj utonil, pa ni. Nešteto domov, časopisov in društev po vseh naseljenih območjih predvsem v severni Ameriki in pozneje v skoraj čudežni obliki v Argentini

Foto JMP

dokazuje, kako težko so se Slovincu v tujini trgale njegove korenine, kako so te korenine vztrajale še potem, ko so rastline nad njimi že imele listje z angleško ali špansko obarvanostjo.

Vladavina, ki je sledila revoluciji, je mogla slediti usodi zunajmatičnega slovenstva samo znotraj svojih ideoloških koordinat, ki so ideologijo postavljale nad narod in politični nazor nad narodno zavest. Odtod velika krivica, da je v zamejstvu in diaspori ignorirala, kar ni bi-

lo režimsko uglaseno.

Količ kaj objektivni človek bo priznal, da je usodi čezmejske Slovenije najbolj prizadeto sledila slovenska Cerkev, od predstavnikov hierarhije do navadnih duhovnikov, ki so priskočili na pomoč v opustošenem zamejskem vinogradu. Svobodna in demokratična

ga zamejstvu in zdomstvu, dejansko pomaga tudi sebi. S tem mislim ne samo na njeno prepoznavnost, ampak tudi utrjevanje njenih pozicij v svetu. Spomnimo se samo na čudovito poglavje v naši novejši zgodovini, kako je v tistem trenutku, ko je Sloveniji šlo za rešitev iz balkanskega kaosa in za preživetje v neodvisnosti in demokraciji, tako rekoč vsa zdomska Slovenija planila pokonci, od ZDA do Argentine in Avstralije.

Da ta narod zna biti velikodušen tudi do Neslovincem, je pred kratkim pokazala izredno velika pomoč, ki jo je naklonil prizadetemu Madagaskarju.

Pač slovenska etična kvaliteta, ki je prišla do izraza v obeh primerih, se pravi ne samo v odnosu do sonarodnjakov, ampak tudi do daljnih tujcev. V tej etični kva-

liteti je težko prezreti osnovo-krščanski etos. Ohranimo in gojimo. Dragi predstavniki nevidne Slovenije, to etično kvaliteto, ki utrjuje naše bratstvo po krvi in, komur je dano, po veri v Kristusa.

Naj živi slovenski duh! Naj živi slovenski človek! Naj živi slovenski narod!

V popoldanskem času so udeleženci srečanja delali po posameznih skupinah,

zvečer pa jih je nagovoril tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

S 3. strani

Srečanje izseljencev

Pel je zbor Korotan, nadškof pa je v pridigi zelo jasno spregovoril o času, ki je med drugim, poleg najhujše pojvne tragedije, prinesel najhujši eksodus "slovenskega prebivalstva, ki je bežalo pred rdečo zverjo komunizma".

Janša in Fink v Cankarjevem domu

Tabor se je končal s spominsko svečanostjo v znamenju Križa v Linhartovi dvorani Cankarje-

vega doma v Ljubljani, ki ni mogla sprejeti vseh udeležencev. Nagovorili so jih predsednik SVS Boštjan Kocmur, slovenski pravnik in publicist iz Argentine Božidar Fink in predsednik slovenske vlade Janez Janša.

Če je Fink utemeljeval predvsem razloge za protikomunistični upor in branil dobro ime pobitih in pregnanih, se je Janša zlasti zahvalil Slovincem po svetu za pomoč pri vzpo-

stavljanju demokratične in samostojne Slovenije. Izrecno se je spomnil tudi srečanj na Sv. Višarjah in študijskih dnevov v Dragi ter zagotovil, da se sedanja vlada zaveda odgovornosti, ki jo ima do Slovincem v zamejstvu in po svetu, saj ima dobro prihodnost "samo tista in takšna Slovenija, ki jo bodo vsi Slovenci čutili kot svojo domovino". Bogati kulturni del je bil čustveno izredno nabit. Zbor Korotan je pod vodstvom Janeza Sršena in v spremstvu orkestra izvedel tudi Borštnikovo in Milačevo kantato Pozdravljena zemlja. Člani Slovenskega gle-

dališča Buenos Aires so predstavili štiridelno recitacijo V znamenju Križa, ki jo je sestavil Tone Rode, režiral pa Blaž Miklič. Basbaritonist Marko Fink in njegova sestra, mezzosopraniстка Bernarda Fink, sta zapela ob klavirski spremljavi Ivana Vombergarja. Na njuno pobudo je nekajkrat zapela tudi vsa dvorana, tako da se je akademija ob solznih očeh končala z refrenom Kremzarjeve in Osanove neuradne zdomske himne Slovenija v svetu: "Slovenija, moj dom brez mej, ker nosim te s seboj, kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si, Slovenija!"

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Obupani krik na pekoči plaži

je sicer omehčalo, Kyoto pa je za ZDA še vedno samo eno izmed japonskih mest. Nič več od tega! Meteorologi pravijo, da so posledice učinka tople grede že vidne. Le kako pa bi se o tem lahko prepričali tudi voditelji osmih najbolj razvitih držav med svojim nedavnim obiskom na Škotskem? Recimo, če bi na izletu z ladjico po jezeru Loch Ness opazili pošast Nessie, ki se v kopalkah, z različnimi rokavčki, rešilnim pasom v obliki račke okoli pasu ter pol-litrsko coca colo s slamico kopa in sonči na jezerski gladini. Ali pa, če bi do njih prispela agencijska vest, da je zaradi vročine zadel kap neumrljivega več sto let starega Hihglan-darja. V tem primeru bi šla rakom žvižgat tudi vsa Blair-ova socialna politika, namenjena starejšim in upokojencem. No, kaj pa je bilo s Čarovnico

iz Blaira na Škotskem? Berlusconi je pred vrhom izjavil, da ne bo podprl pobude angleškega premiera glede povečanja finančne pomoči Afriki, češ da bi bilo to za Italijo prehud finančni zalogaj. Ne, saj to ni mogoče! Saj je še prejšnji teden zatrdil, da je z italijansko ekonomijo vse v redu, da so računi in bilance na mestu. In italijanski proizvodi se v tujini izvrstno tržijo... Sami italijanski državljani izkušeno tržijo svojo državo na dopustih izven meja. Recimo: če se odpravite na morje v tujino, naj bo to dalmatinska obala ali Havajji, in v vročini, ki jo oddaja peščena plaža pod žgočim soncem, slišite obupano kričanje, bodite brez strahu. Nihče se ne utaplja in ne kliče Pamele Anderson na pomoč, za zdaj tudi lahko odmisli, da je na vašo letovišgarsko plažo prišla na dopust Čarov-

nica iz Blaira. Razlaga je bolj enostavna in je logična ter premišljena promocija za Italijo: divje kričanje gre namreč pripisati nadebudnemu mladeniču (ali mladenki), ki je pritekel na plažo in pred prijateljem z digitalno videokamero v rokah v objektiv zatulil: "Italia uno!" Siniscalcov gospodarsko-finančni program, nekakšna napoved oktobrskega finančnega zakona, sicer prikazuje nekoliko drugačno sliko: ničodotna rast in primanjkljaj v višini 4,3% BDP-ja. In Maastrichtski kriteriji??? Saj so samo stvar dolgočasnih birokratov iz Bruslja. Kljub odličnemu stanju italijanske ekonomije se Berlusconi ni strinjal z Blairom glede povišanja finančne pomoči Afriki. Morda pa je italijanske denarne zakladnice skrivoma opeharila Čarovnica iz Blaira?

Grozljivka, pač!

Andrej Černic

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. julija, ob 14. uri.

Očka Bob je bil prijeten, a ponosen Irec. V njegovih kretnjah, pa tudi v njegovem življenjskem slogu je bilo mogoče zaslediti kanček maskulinizma. Skratka, človek, s katerim si bil težko prijatelj. Mali Paul se je tega zavedal: z očetom je bil večkrat v konfliktu. Strog in zahteven Irec, očka Bob. Tipični irski človek, nadvse ponosen in trmast, a ne? Življenje na Irskem navsezadnje ni bilo nikoli lahko. Izpod Joyceovega peresa nam je tragedija irskega naroda, njegove revščine in potrebe po odselitvi orisala mlada Evelyn. Irski so si v Evelyninih izkušnjah zgradili svojeglav, a trden karakter, ki je večkrat omejen v kalupe splošnih predstav. Očka Bob je bil eden takih tipičnih Ircev. Sin Paul pa je bil upornik, ki je pri sedemnajstih poslušal pregrešni punk.

Publika na Ernest Happel Stadionu se je že zdavnaj ogrela. Zadnji sončni žarki, ki so po celodnevem dežju posijali na prizorišče napovedanega spektakla, so božali večtisočglavo množico, ki se je počasi zbirala. No, in ko je na avstrijsko prestolnico legel prvi mrak, so iz zaodraja prikorakali: kitarist The Edge, basist Adam Clayton, bobnar Larry Mullen jr. ter seveda duša skupine, pevec Bono vox. Naenkrat je z neznanskim klimatskim preskokom temperatura na stadionu dosegla vrelišče. Bono, ki se je predstavil v tradicionalni opravi s Presleyjevim usnjenim suknjičem in sončnimi očali Louja Reeda, je vzel mikrofon v roke in publiki šepnil: "Jemljite me za irskega rock pevca, ki mu je všeč flirtati s svojim občinstvom". Takoj nato pa je užgal: "Unos, dos, tres, catorce". Divja rock glasba ene njihovih zadnjih uspešnic, Vertigo, po kateri je svetovna tura skupine U2 dobila ime, je pognala adrenalin v žile desetisočim, ki so se zbrali pod odrom in na tribunah, tako da irskemu rockerju refrena niti ni bilo treba peti. On je samo nakazal: "Hello, hello...." publika pa je v en glas odgovorila: "I'm at the place called Vertigo." Ja, koketiranje z občinstvom! Pa kako uspešno. No, in v tem vzdušju se je Bono spu-

stil v še eno nekoliko bolj komercialno uspešnico. Ob uvodnih akordih, ki so energično pretresali izjemno oglaševalno napravo, so poslušalci dobili pred seboj podobo najbolj znane vdiralke v grobove in sarkofage, kar jih premore virtualni in realni svet. Nad stadion je legel duh Lara Croft iz videoigrice in filmov Tomb Raider. U2 so namreč s pesmijo Elevation prispevali glasbeno podlago za virtualno junakinjo, ženski alter ego Indiane Jonesa.

Mali Paul ni odraščal v lahkih okoliščinah. Čeprav v drugačnem zgodovinskem obdobju in neprimerljivo različnih pogojih je tudi sam bil med tistimi "Dubliners", o katerih je toliko pisal že omenjeni Joyce. Mama je umrla v otroških letih, tako da je celotno breme vzdrževanja družine in vzgoje otrok padlo na očeta Boba. Paul z njim ni nikoli uspel vzpostaviti kakih bližnjih stikov. V glasbi je mladenič našel uteho za prerano izgubo matere. Začel je komponirati prve pesmi. Iz ozadja ga je vseskozi spremljala stroga očkova figura.

Na odru se je naenkrat ozračje umirilo. Spiralni vrtnec Vertigo in Lara Croft sta pustila mesto bolj umirjeni in premišljeni glasbi. Na vrsto je prišel novi album, How to dismantle an atomic bomb, ki je police vseh ljubiteljev tovrstne glasbe oboževal. Gre sicer za kompilacijo izrazito družbenopolitične narave, ki je nastala po ameriškem napadu na Irak. Uvrstiti jo moramo potemtakem v tisti politični tok lahke glasbe, ki je vse od Springste-

siekrana (kakih 50m x 30m) iz obiskanih velemest sprehodil mimo vsakdanjika ljudi, ki službeno rešujejo življenja (Miracle drug) ter prvi del koncerta sklenil z otožnim Sometimes you can't make it on your own. Preden je odpel, si je prvič na koncertu snel sončna očala. Reflektorji so obsijali Bonove ganjene oči, ki so ga v valu spominov popeljale na rodno Irsko, ko je bil samo še mali Paul, ki je očeta sicer ljubil in spoštoval, a je bil od njega oddaljen.

V mikrofon je dejal samo: "To je za mojega očeta". In zapel je pesem, ki govori o tem, da se mora človek zanesti na drugega in da ne zmore vsega sam. To je bilo posvečeno ponesnemu Ircu, očku Bobu. No, in naenkrat se je publika ponovno prebudila. Plima spominov je popustila in odprlo se je novo poglavje. Poglavje, ki je skupini zelo drago, poglavje obarvano z otenki družbe-

novega The rising dalje v zadnjih letih naplaval na breg lahke glasbe še albume American idiot skupine Green day, Around the sun, ki je nastal na notnem črtovju banda R.E.M., in ponovno zadnjega Springsteena, Devil and dust. Ne glede na dokaj pomenljiv naslov zgoščenke, vsebuje jesenska novost irske skupine tudi veliko introspektivnih in razmišljujočih pesmi. Temu delu je Bono na dunajskem koncertu posvetil kar veiko prostora. Obrazložil in posvetil je vsako pesem. Začel je z zadnjim singlom City of blinding lights ter se v siju mak-

no političnega angažiranja. Bono, The Edge, Clayton in Mullen so na Dunaj prišli le dobro uro pred koncertom, ker so bili pred tem v londonskem Hyde parku na Geldofovem Live 8. Tam so peli za Afriko, tako kot so tudi na Dunaju večkrat izpostavili črno celino. Tam so improvizirali duet s Paulom McCartneyjem na notah revolucionarne Sgt. Peppers lonely hearts club band (1967) tako, kot so njeno melodijo načeli tudi na Dunaju ob sklepu uspešnice Beautiful day. Omenjena pesem, ki je pomenila pravo revolucijo v načinu pisanja in izvajanja glasbe pri

liverpoolskih Fab 4, se je na Live 8 izvrstno prilegla, saj poje o skupini, ki obhaja 20-letnico skupnega igranja. Glede na obletnico Geldofove prireditve je bila pesem kot naročena. Zgodovinska obdelava Beatlesov bodisi na Dunaju kot v Londonu je imela seveda tudi poseben pomen ponovnega ovrednotenja ustvarjalcev rock glasbe in je bila poskus, kako spustiti iz stekleničke časa duh ustvarjalne naveze Lennon-McCartney.

Live 8 in Afrika sta bili ena od rdečih niti koncerta. Bono je to pobudo vedno podpiral in je Geldofa večkrat omenil kot svojega vzornika. Irskemu pevcu so sicer mnogi očitali, da sicer veliko govori in se veliko pojavlja, o njegovi učinkovitosti pa je treba postaviti nekaj vprašanj. Sam izbris zunanega dolga, ki je bil pred kratkim izglasovan za najrevnejše države in za katerega se je Bono boril, še ne pomeni avtomatično rešitev svetovne revščine. Ključno je primerno in ustrezno nadziranje sredstev in njihova smiselna uporaba v obubožanih državah, ki imajo zelo pogosto diktatorske in iracionalne nore oblasti (se spomnite Idiija Amina v Ugandi v sedemdesetih?). To je tudi ena glavnih težav pobude Live aid: komu nameniti zbrani denar in kako prepričati se o njegovi porabi v dobrodnele namene.

Bono je bil večkrat v tem smislu tarča kritik, češ da se postavlja pred javnost z medijsko zelo hvaležnimi temami. Vsekakor pa so njegova opozorila, glede na položaj, ki ga zavzema, odmevna in z določenimi problematikami seznanjajo še tako pasivne in brezbržne poslušalce. In tudi na Dunaju se je tega svojega sloga strogo držal. V delu, ki ga je uvedla mirovniška Love and peace or else, je seveda kraljevala balada s primesmi irske ljudske glasbe Sunday, bloody sunday. Gre za himno ubitim irskim demonstrantom na t. i. krvavo nedeljo (30. januar 1972). Pesem je pravzaprav postala Bonov paradni konj proti nasilju vseh vrst. V njej se prepletajo Edgovi rock akordi, ki ustvarjajo trdo in napeto ozračje

verskih trenj na Severnem Irskem, vanje pa se kot smrtonosno bodalo zarežejo ostri toni tipično irske violine, nazorni prikaz nepotrebnega nasilja, ki je ubilo štirinajst civilistov na Severnem Irskem. Na vsakem koncertu uporablja navadno Bono prav to pesem, da poslušalcem posreduje svoje sporočilo. Tokrat se je dotaknil problema verske strpnosti med tremi večjimi monoteističnimi veroizpovedmi. Sporočilnost in strukturiranost pravega spektakla je svoj odmev dobila na velikem ekranu, na katerem so se ob besedi coexist (sobivanje) izrisali simboli krščanskega križa, davidova zvezda ter muslimanski polmesec. Politično angažirani del koncerta se je sklenil z Bullet the blue sky in Running to Stand still ter s pozivom za osvoboditev Aung San Suu Kyi, politične zapornice in vodje opozicijske prodemokratske fronte v Burmi. Medtem so se na ekranu vrтели njeni posnetki in se izpisovali prvi členi Splošne deklaracije o človekovih pravicah.

Mali Paul, ki se je v zadnjih petindvajsetih letih spremenil v vplivnega Bona, se je v zadnjem delu večera prepustil največjim uspešnicam, Pride, Where the streets have no name, One ter seveda naj uspešnejši With or without you. Mehke tonalitete počasnejših hitov so z udarnimi ritmi nekaterih starejših pesmi sklenili dunajski večer. U2 so tako uspešno izpeljali še enega od številnih promocijskih koncertov. Ko govorimo o irski skupini, je sicer smešno razpravljati o promocijskih turih. Ime skupine je že tako močan magnet, da samo privabi kupca v trgovino ob izidu nove plošče. Gre torej predvsem za potujoči spektakel, ki ga ne gre zamuditi ne z vsebinskega in niti z scenskega vidika. Ob pesmih iz zadnjega albuma, ki jih je občinstvo že itak pelo na pamet, ter ob klasičnih sodobnega rocka, je Bono uspešno izpolnil prerokbo, ki jo je napovedal, takoj ko je stopil na oder: "Jemljite me za irskega rock pevca, ki mu je všeč flirtati s svojim občinstvom."

Andrej Černic

Pogovor Mladi in perspektivni odbojkar Matija Cotič

Sosed Vasca Rossija z mladinsko reprezentanco

"Ko sam misliš, da si zelo dober, lahko pozabiš na kariero na odbojcarskih igriščih," mi je mladi in perspektivni odbojkar Matija Cotič zaupal modrost trenerja mladinske odbojcarske reprezentance Maria Bassa. Govorimo o mladinskem športu na najvišjem nivoju, do katerega so se že nekajkrat dokopali tudi naši zamejski športniki. Primer Matija Černica je le najbolj znan, ni pa edini. Pred kratkim (v zadnjih dveh tednih junija) sta bila dva izmed najperspektivnejših mladincev, ki izhajata iz naših društev, ponovno počaščena s povabilom na priprave italijanske mladinske reprezentance. Ob že omenjenem Matiji Cotiču, ki brani vrste sovedenjske SZ Soča, je bil na te posebne treninge poklican tudi slogaš Vasilij Kante. Še enkrat lahko torej ugotovimo, da opravljajo naša društva, posebej na odbojcarskih igriščih, zelo dobro delo z mladimi, ki se nato obrestuje tudi v tako prestižnih oblikah.

Matija Cotič je na omenjenih pri-

pravah zaradi vloženega truda in precejšnjega potenciala v obliki odbojcarskega znanja dobil za nagrado možnost dodatnega štirinajst dnevnega treniranja z dvajsetimi izbranci mladinskega trenerja. Sedemnajstletni fant, ki je doma na Vrhu sv. Mihaela in je športno zrasel v društvu SZ Soča, se je prvič soočil z odbojko na tako visokem nivoju. Vidno prevzet in navdušen nad izkušnjo je odgovarjal na vprašanja.

Kakšni so tvoji občutki po takih pripravah?

Nedvomno je bila to zame enkratna izkušnja. Priprave so potekale v Zocchi (Emilija Romagna), morda na prvi pogled povsem neznani vasi. V času tamkajšnjega bivanja pa so nam jo stalno predstavljali kot nadvse slavno in popularno mestce. Zakaj? Tam se je namreč rodil Vasco Rossi. No, to je seveda samo simpatična anekdota. Štirinajst dnevno bivanje v vasi italijanskega rockerja je bilo zelo prijetno. Spoznaval si nove sisteme treniranja, ki se jih poslužujejo v profesionalnem

športnem svetu. Tega v naših krogih seveda nismo vajeni in se mi je zato zdelo čudno. Izpostaviti moram seveda zelo visok nivo treningov, tako da je bila tudi igra zelo tekoča.

Kako je na pripravah potekal tvoj tipični dan?

Trenirali smo redno dvakrat dnevno, zjutraj in popoldne. Budilko smo vsak dan nastavili ob osmih ter se po zajtrku ob poldesetih zbrali na prvem treningu. V telovadnici smo preživeli dejansko celo jutro. Ob pol enih smo se umili in odpravili h kosilu. Zanimivo je bilo to, da smo obedovali vedno vsi skupaj, nikoli po skupinah. Popoldanski trening se je začel ob 16.30 ter, tako kot zjutraj, je trajal dobre tri ure.

Kako so potekali treningi? V Zocchi se je zbrala skupina 32 fantov. Razdelili so nas v dve podskupini po 16. Imeli smo tri trenerje, glavnega Maria Barbierija iz Rima ter pomožna Maria Bassa iz Cunea in Piera Pasina iz Modene. Pomočnika sta prevzela vsak svojo skupino, Barbieri pa

je delo koordiniral.

So vas na treningih ločevali tudi glede na vloge, ki jih zavzemate na igrišču?

Da, včasih smo trenirali posebej. Vaje, ki so nam jih pripravili, so namreč služile piljenju tehnike. To se je dogajalo predvsem na začetku vsakega treninga. Dvigali so imeli svoj program, tudi centri so se uigravali posebej. Vedno pa je bil prisoten element igre: takrat smo trenirali skupaj. Kaj pa vaje, specifične za krilne igralce, med katere tudi ti spadaš?

Že na prvem treningu so opravili "splošni pregled" s pomembnimi veščinami, ki jih mora obvladati krilni tolkač: sprejem in obramba, tehnika povaljke in "ribice", ter seveda napad in

blok. Vaje, ki so nam jih pokazali trenerji, so v glavnem bile posvečene obrambi in napadu. Zahtevali so, da smo čim bolj točni: to je bil glavni cilj treningov. Sprejeta žoga je morala priti dvigalcu v roke, napad pa se je moral zaključiti v tisti coni igrišča, ki smo si jo mi izbrali. V glavnem smo torej vadili tehniko. Nismo se spopadali z utežmi, ampak predvsem z odbojcarsko žogo. Veliko smo igrali. Treninki so se sicer med seboj razlikovali: vsak je bil posvečen enemu ali dvema elementoma odbojke, zaključili pa smo vedno s prijateljsko tekmo.

Organizacija priprav je bila zelo profesionalna, a ne?

Da. Poleg treh trenerjev si imel vedno na razpolago še celo po-

možno ekipo. Če te je kaj bolelo ali če si imel fizične težave, si se lahko obrnil na fizioterapevta. Z nami so bili tudi zdravniki, ki so nam pripravljali celodnevne programe. Določali so nam kakovost in količino obrokov: testenine, meso, kuhana zelenjava, večsih pa tudi riž in razne juhe. Stalno so preverjali našo težo in beležili vsako spremembo do grama natančno. To je del odbojcarskega profesionalnega vsakdana.

Vpoklicana sta bila dva Slovenc. Od kod so bili ostali soigralci?

Med nami je bil še en predstavnik Furlanije - Juljske krajine, fant iz Cordenonsa. Skupina pa je bila nadvse pisana, saj so jo sestavljali odbojkarji s Sicilije, Sardinije, iz Umbrije. Številni so bili iz Emilije Romagne in Toskane. Predstavniki najmočnejših državnih ekip so bili sicer še odsotni, a upravičeno, ker so igrali zaključni del državnega prvenstva. Reprezentanci se bodo pridružili kasneje.

Kako pa disciplina?

Disciplina je morala biti popolna. Kdor bi si namreč privoščil kak spodrsiljaj, bi nemudoma zapustil priprave in se vrnil domov. Trenerji so bili res strogi, a to predvsem na igrišču. Zunaj njega so bili v redu, saj smo se z njimi lahko pogovarjali brez težav.

Andrej Černic